

ৰাষ্ট্ৰীয় মৎস্য নীতি, 2020

সমিতিৰ বিবেচনাৰ বাবে ষষ্ঠ খচৰা

30 ডিচেম্বৰ, 2020

সূচীপত্ৰ
নং

বিষয়বস্তু

পৃষ্ঠা

1.0	পৰিচয়	1
2.0	প্ৰস্তাৱনা	2
3.0	পৰিকল্পনা	2
4.0	লক্ষ্য	2
5.0	উদ্দেশ্যসমূহ	2
6.0	কৌশল	2
6.1	সামুদ্ৰিক মীন ক্ষেত্ৰ	2
6.1.1	বহনক্ষম সামুদ্ৰিক মীন ক্ষেত্ৰ	3
6.1.2	পৰ্যবেক্ষণ, নিয়ন্ত্ৰণ আৰু নিৰীক্ষণ	5
6.2	অন্তৰ্দেশীয় মীন ক্ষেত্ৰ	6
6.2.1	ভাৰতবৰ্ষৰ নদী তথা প্লাৱনক্ষেত্ৰ, প্ৰাকৃতিক হুদ আৰু সিক্তভূমিৰ মীনক্ষেত্ৰৰ ব্যৱস্থাপনা	6
6.2.2	ভাৰতীয় জলধাৰাৰ সঞ্চাৰনা আহৰণ কৰা	8
6.3	জলজীৱ পালন	8
6.3.1	অলৱন পানীত মীনপালন	8
6.3.2	ঈষৎলুণীয়া পানীত মীন পালন	10
6.3.3	সামুদ্ৰিক জলজীৱ পালন	12
6.3.4	সাগৰীয় অপতৃণৰ কৃষি	13
6.3.5	আলংকাৰীক মাছ পালন	14
6.3.6	অন্তৰ্দেশীয় লুণীয়া মাটিৰ ফলপ্ৰসু ব্যৱহাৰ	14
6.3.7	জলজীৱৰ স্বাস্থ্য আৰু জৈৱ সুৰক্ষা বজাই ৰখা	15
6.4	আন্তঃগাঁথনি	16
6.5	মাছআহৰণৰ পিছৰছোৱা আৰু ব্যৱসায়	17
6.5.1	যোগান শৃংখল আৰু মূল শৃংখলৰ উন্নতিকৰণ	17
6.5.2	ঘৰুৱা বিপন্নৰ বিকাশ	18
6.5.3	ব্যৱসায় তথা খাদ্য সুৰক্ষাৰ উন্নতি সাধন	19
6.6	পৰিৱেশ আৰু জলবায়ু পৰিৱৰ্তন	19

6.6.1	পৰিৱেশ তথা জলবায়ু পৰিৱৰ্তন	19
6.6.2	জৈৱ পৰিৱেশ তন্ত্ৰৰ স্বাস্থ্য তথা অখণ্ডতা নিশ্চিতকৰণ	20
6.6.3	ছবিপ্ৰস্তুৰ প্ৰজাতি তথা জনপ্ৰিয় পৰিৱেশ তন্ত্ৰসমূহৰ ৰক্ষণাবেক্ষণ	21
6.6.4	মাছৰ গুৰিৰ উৎপাদন অপৈনত মাছৰ বনৰীয়া সংগ্ৰহ নিয়ন্ত্ৰণ	21
6.6.5	সুনীল অৰ্থনীতি আৰু সাগৰীয় স্থানিক পৰিকল্পনা	22
6.7	সামাজিক সুৰক্ষা আৰু সুৰক্ষা জালসমূহ	22
6.7.1	ক্ষুদ্ৰায়তন মীনক্ষেত্ৰ তথা মীনপালনৰ সুৰক্ষা নিশ্চিতকৰণ	22
6.7.2	সামাজিক সুৰক্ষা, লিঙ্গসমতা আহৰণ তথা নমনীয়তা গঢ়া	23
6.8	মীন ক্ষেত্ৰ প্ৰশাসনিক দিশসমূহ	24
6.8.1	অন্তৰ্দেশীয় আৰু সামুদ্ৰিক সম্পদসমূহৰ বহনক্ষম তথা উপযুক্ত ব্যৱহাৰ	24
6.8.2	প্ৰতিষ্ঠানসমূহ	25
6.8.3	মানৱ সম্পদ উন্নয়ন তথা উদ্যমীতা	27
6.8.4	তথ্য-কোষ	27
6.8.5	জ্ঞান প্ৰদান আৰু কাৰিকৰী সহায় সম্প্ৰসাৰণ	28
6.9	আঞ্চলিক/ আন্তৰ্জাতিক প্ৰতিশ্ৰুতিসমূহ	29
6.9.1	আঞ্চলিক সহযোগিতাক উৎসাহিত কৰণ	29
6.9.2	ভাৰতক অঞ্চলটোৰ অগ্ৰণী নেতা হিচাপে অৱস্থিতিকৰণ	29
6.10	ভৱিষ্যতৰ পথ	30
	সংক্ষিপ্ত শব্দসমূহ	
	মূল ভেটিত দৃশ্যপট	

ৰাষ্ট্ৰীয় মৎস্য নীতি, ২০২০

1.0 পৰিচয়

পৌৰাণিক কাহিনী, সংস্কৃতি আৰু সামাজিক সমন্বয়ৰ অন্তৰ্ভুক্ত ভাৰতবৰ্ষৰ অতুলনীয় আৰু ভৌগোলিক বিভিন্নতাৰে বৈশিষ্ট্যপূৰ্ণ মৎস্যপালনে উত্তৰৰ শক্তিমান হিমালয়ৰ পৰা দক্ষিণাত্যৰ সাগৰৰ সীমালৈ দেশৰ আধা অংশ সামৰি আছে। বিশ্বব্যাপী বিস্তৃত মৎস্যপালনত অদ্বিতীয় দেশখনৰ বিস্ময়কৰ মৎস্যৰ জৈৱ বৈচিত্ৰৰ অন্তৰ্গত প্ৰভাৱকাৰী থানযুক্ত আৰু খোলাধাৰী মাছ তথা জলজ উদ্ভিদৰ জলাকৰ্ষণে আৰু ইয়াৰ লগত জড়িত বিভিন্ন আনুষংগিক ক্ষেত্ৰ সমূহে দেশৰ কৌটি কৌটি লোকক প্ৰত্যক্ষ আৰু পৰোক্ষভাৱে জীৱন নিৰ্বাহৰ পথ নিশ্চিত কৰি আহিছে।

পঞ্চাশ দশকতমীন খণ্ডক পৰিকল্পিত বিকাশৰ অধীনলৈ অনাৰ সময়ৰ পৰাই দেশখনৰ মৎস্য উৎপাদন অতি তড়িৎ গতিত বৃদ্ধি পাবলৈ ধৰে। 13.76 নিযুত মেট্ৰিক টন মৎস্য উৎপাদনেৰে ভাৰত বৰ্তমান চীন আৰু ইন্দোনেছিয়াৰ পিছতে বিশ্বৰ তৃতীয় সৰ্ববৃহৎ ৰাষ্ট্ৰ হিচাপে চিহ্নিত হৈছে। এহাতে সামুদ্ৰিক খণ্ডই ইয়াৰ আনুমানিক উৎপাদনশীলতাৰ (5.31 নিযুত মেট্ৰিক টন) স্পৰ্শ কৰাৰ বাবে এক স্থিৰ গতিপথত ধাৰমান হৈছে আনহাতে যোৱা তিনিটা দশকতজলজ কৃষি পালনৰ উৎপাদনে লক্ষণীয়ভাৱে বৃদ্ধি পাইছে। দেশখনৰ পালিত মাছৰ উৎপাদনে দেশখনে বিশ্বৰ ভিতৰতে দ্বিতীয় স্থান দখল কৰিছে।

আনুমানিক 28 নিযুত মাছমৰীয়া আৰু মীনপালক যি ৰাষ্ট্ৰীয় জনসংখ্যাৰ প্ৰায় 2.04 শতাংশ, জীৱন নিৰ্বাহৰ স্থল সৃষ্টি কৰাৰ উপৰিও দেশখনৰ মীনখণ্ডই যুৱচাম আৰু মহিলাৰ কৰ্মসংস্থাপনৰ বাট মুকলি কৰিছে। খাদ্য যোগান আৰু পুষ্টি সুৰক্ষাকৰণত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰাৰ উপৰিও বিদেশী মুদ্ৰা উপাৰ্জনৰ সুযোগ প্ৰদান কৰি আহিছে। 2018-19, বিত্তীয়বৰ্ষত মীনখণ্ডই বৰ্তমান মূল্য হিচাপত মুঠ বৰ্ধিত মূল্য 2,12,915 কোটি টকা অৰ্জন কৰিছিল, যি দেশখনৰ ঘৰুৱা মুঠ উৎপাদনৰ 1.12 শতাংশ। আনহাতে কৃষি আৰু আনুষংগিক ক্ষেত্ৰৰপৰা লাভ কৰা মুঠ বৰ্ধিত মূল্যৰ ই 7.28 শতাংশ। একেবৰ্ষত 13.92 লাখ টন সামুদ্ৰিক সামগ্ৰী ৰপ্তানিৰ জড়িয়েতে এই খণ্ডই অৰ্জন কৰা বিদেশী মুদ্ৰাৰ মূল্য আছিল 46,589 কোটি টকা। সামগ্ৰিকভাৱে 2014-15 ৰপৰা 2018-19 বৰ্ষলৈ খণ্ডটোত গড় বাৰ্ষিক বৃদ্ধি 7.28 শতাংশ পঞ্জীয়ন কৰা হৈছে। যি স্থিৰ মূল্যত ৰাষ্ট্ৰীয় অৰ্থনীতিৰ বিকাশতকৈ 7.18 শতাংশ বেছি।

ভাৰতৰ মৎস্যপালন খণ্ডই সমুদ্ৰ আৰু অন্তৰ্ভূমি দুয়োটা পানীত এসমলৈ আন/নিম্ন- দুয়োটা সম্পদৰ উপনীততা বৃদ্ধি কৰাৰ বাবে অত্যাৱহ্য সম্ভাৱনা প্ৰদান কৰে; জৰায়ুকীৰ পৰা উৎপাদন আৰু উৎপাদনশীলতা বৃদ্ধিত আকাৰৰ বৃদ্ধি; কৃষি উদ্যানশস্য, পোৱালি আৰু পশুধনৰ দৰে অন্যান্য কৃষি খণ্ডৰ সৈতে উৎপাদনশীল একত্ৰীকৰণ; অখাদ্য মৎস্যপালন যেনে আংলৰিকাৰ সম্প্ৰসাৰণ; আৰু দেশৰ বৰ্ধিত জনসংখ্যাৰ বাবে অমেগা-3 ফেটি এচিডেৰে সমৃদ্ধ পুষ্টিকৰ মাছপ্ৰ'টিনৰ উপলব্ধতা বৃদ্ধি কৰা। পাৰিপাৰ্শ্বিক দিওঁতে, পুখুৰী, টেংক আৰু বাঢ়ি অহা এলেকাবোৰে বৰষুণৰ পানী সংগ্ৰহ আৰু ধৰি ৰখাত আৰু এই প্ৰক্ৰিয়াত জলচৰ পুনৰ চাৰ্জ কৰাৰ বাবে এক মূল্যবান বিলাইজিং এজেন্ট হিচাপে কাম কৰাত অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিব পাৰে।

দেশৰ বৰ্ধিত জনসংখ্যা আৰু মাছৰ প্ৰ'টিনৰ বাবে বৰ্ধিত প্ৰয়োজনীয়তাৰ সৈতে, সম্পদবোৰৰ টেকনৰেল বিকাশৰ প্ৰয়োজনীয়তা এতিয়া আগতকৈ বহু বেছি অনুভৱ কৰা হৈছে। এনে দাবীৰ সৈতে মিলাবলৈ আৰু এক বিকাশৰ ট্ৰেজড্ৰেজ নিশ্চিত কৰিবলৈ যি আজিৰ প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰে আৰু কালৰ বাবে সমানভাৱে উন্নত মাছ পালন কৰে, দেশখনৰ বাবে এক ধৰ্মি ৰাষ্ট্ৰীয় মৎস্যপালন নীতি ৰখাটো প্ৰয়োজনীয়। আঁচনিখনে কেপচাৰ আৰু সংস্কৃতি ৰক্ষাৰ সম্পদবোৰ অনুকূলভাৱে ব্যৱহাৰ কৰাৰ বাবে ৰুপপ্ৰস্তুত প্ৰদান কৰিব যি বিচৰা উৎপাদন আৰু উৎপাদনশীলতাৰ স্তৰ বাহাল ৰখাত সহায় কৰিব। লগতে আশা কৰা হৈছে যে এই আঁচনিৰ খাপটোৱে আগন্তুক সময়ছোৱাত ৰাজ্য আৰু কেন্দ্ৰীয় শাসিত অঞ্চল-স্তৰত একে ধৰণৰ উদ্যোগৰ নিৰ্দেশনা কৰিব। মাছ মৎস্য সম্পদবোৰ বিভিন্ন পৰিপ্ৰণালীত নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে যি সম্পদ আৰু ইয়াত থকা উদ্ভিদ আৰু জন্তুৰ সম্পদৰ স্বাস্থ্য আৰু অখণ্ডতা নিৰ্ধাৰণ কৰে, এন.ডি.পি.পি.-য়ে সাগৰ-ক্ষেপ দৃষ্টিভঙ্গীলৈ এটা পাহাৰ গ্ৰহণ কৰিব। ই নিশ্চিত কৰিব যে খণ্ডটোৱে বাহ্যিক উৎসৰ পৰা নিম্নতম বিৰূপ প্ৰভাৱ প্ৰাপ্ত কৰে আৰু প্ৰক্ৰিয়াত পৰিৱেশৰ ওপৰত নিম্নতম বিৰূপ প্ৰভাৱ সৃষ্টি কৰে। 'ব্লু ইক'নমি'ৰ পৰিকাঠামোৰ ভিতৰত, এন.ডি.পি.পি.-এ অন্যান্য অৰ্থনৈতিক খণ্ডৰ সৈতে এক উৎপাদনশীল একত্ৰীকৰণ নিশ্চিত কৰিব যেনে— কৃষি, পশুধন, জল-বৈদ্যুতিক শক্তি, শক্তি, বনানী আৰু পৰিৱেশ, •

মাছ মৎসসম্পদবোৰ বিভিন্ন পৰিপ্রণালীত নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে যি সম্পদআৰু ইয়াত থকা উদ্ভিদ আৰু জন্তুৰ সম্পদৰ স্বাস্থ্য আৰু অখণ্ডতা নিৰ্ধাৰণ কৰে ,এন.ডি.পি.পি.-য়ে সাগৰ-ক্ষেপ দৃষ্টিভঙ্গীলৈ এটা পাহাৰ গ্ৰহণ কৰিব। ই নিশ্চিত কৰিব যে খণ্ডটোৱে বাহ্যিক উৎসৰ পৰা নিম্নতম বিৰূপ প্ৰভাৱ প্ৰাপ্ত কৰে আৰু প্ৰক্ৰিয়াত পৰিৱেশৰ ওপৰত নিম্নতম বিৰূপ প্ৰভাৱ সৃষ্টি কৰে। 'ব্লু ইকোনমি'ৰ পৰিকাঠামোৰ ভিতৰত ,এন.ডি.পি.পি.-এ অন্যান্য অৰ্থনৈতিক খণ্ডৰ সৈতে এক উৎপাদনশীল একত্ৰীকৰণ নিশ্চিত কৰিব ,যেনে কৃষি ,পশুধন ,জল-বৈদ্যুতিক শক্তি ,শক্তি ,বনানী আৰু পৰিৱেশ ,পৰিৱেশ-পৰ্যটন ,গ্ৰাম্য বিকাশ ,শিবিৰা ইত্যাদি।

এনএফপিয়ে জলবায়ু পৰিৱৰ্তন মাধ্যমত বিশ্বব্যাপী উষ্ণতা ,ঘূৰ্ণীবতাহ আৰু চুনামী ,বানপানী আৰু খৰাং আদিৰ দৰে অত্যাধিক প্ৰাকৃতিক ঘটনা ,আৰু 19-COVIDমেৰিমাৰীৰ দৰে আন যিকোনো অভূতপূৰ্ব পৰিস্থিতিৰ পৰা মাছ ধৰা সম্প্ৰদায়ৰ দুৰ্বলতা হ্ৰাস কৰাৰ ওপৰত পৰ্যাপ্ত গুৰুত্ব আৰোপ কৰিব ,যাতে এনে বিপদাশংকা সমূহ প্ৰতিহত কৰাৰ বাবে সম্প্ৰদায়বোৰৰ নমৰশীলতা নিৰ্মাণ কৰা হয়।

এনএফপিয়ে লগতে বিবেচনা কৰিব যে মাছ পালন ক্ৰমাগ্ৰয়ে এক বিশ্বব্যাপী পৰিৱেশলৈ গতি কৰি আছে য'ত বাণিজ্য ,পানীৰ অববাহিকাৰ ভাগ-বতৰা ,প্ৰব্ৰজনকাৰী মাছৰ প্ৰজাতিৰ আন্তঃ-একচেটিয়া অৰ্থনৈতিক অঞ্চল)ইইজেড (চলাচল ,জীৱন্ত জলজ জন্তুৰ সীমা-সীমা চলাচল ,অবৈধ ,অপ্ৰতিবেদন বিহীন আৰু অনিয়মীয়া মাছ ধৰা প্ৰতিৰোধ ,আৰু শেষত বাধ্যতামূলক আৰু অ-বাধ্যতামূলক দুয়োটা প্ৰকৃতিৰ আন্তৰ্জাতিক সঁজুলিৰ প্ৰতি ভাৰতৰ প্ৰতিশ্ৰুতি অন্তৰ্ভুক্ত থাকে।

একেদৰে ,অংশীদাৰী মৎসপৰিসীয়া পৰিৱেশ আৰু সেইবোৰত থকা সম্পদৰ সীমা পৰিবহন ব্যৱস্থাপনাত সমবায় ব্যৱস্থা নিশ্চিত কৰাৰ বাবে আৰু তেওঁলোকৰ দীৰ্ঘম্যাদী স্থিৰতাৰ হিতৰ বাবে এন.ডি.পি.পি.-ত আঞ্চলিক দিশবোৰ পৰ্যাপ্তভাৱে প্ৰতিফলিত কৰা হ'ব।

শেষত ,চৰকাৰে মৎসখণ্ডৰ বাবে পৃথক মন্ত্ৰালয় সৃষ্টি কৰিছে বুলি অনুপ্ৰেৰণা লাভ কৰি , আঁচনিখনে দেশৰ নেতৃত্বই নিৰ্ধাৰণ কৰা ৰাষ্ট্ৰীয় আকাংক্ষা আৰু বিকাশৰ লক্ষ্যবোৰ প্ৰতিফলিত কৰিব ,যাতে 2025চনৰ ভিতৰত ভাৰতক 5.0ট্ৰিলিয় ডলাৰৰ অৰ্থনীতি হিচাপে গঢ়ি লোৱাত মৎসপালন অন্যান্য উন্নয়নখণ্ডৰ সৈতে সমান অংশীদাৰ হৈ পৰে।

2.0প্ৰস্তাৱ

সংবিধানৰ মৌলিক নীতিৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি ,আৰু জনকেন্দ্ৰিক আৰু অংশগ্ৰহণকাৰী দৃষ্টিভঙ্গী গ্ৰহণ কৰাৰ লক্ষ্য হৈছে ,ৰাষ্ট্ৰীয় মৎসপালন নীতিৰ উদ্দেশ্য হৈছে সমতা আৰু সমতা বৃদ্ধি কৰা ,স্থিৰতা নিশ্চিত কৰা ,লিঙ্গৰ মুখ্যধাৰা নিশ্চিত কৰা আৰু ইয়াৰ ভূমিকা বৃদ্ধি কৰা ,সামৰিক বিকাশ ৰক্ষা কৰা ,আত্মনিৰ্ভৰশীলতা আৰু উদ্যমীতা বৃদ্ধি কৰা ,অংশীদাৰীত্ব গঢ়ি লোৱা ,পাৰদৰ্শী তাৰ নীতি পালন কৰা ,আৰু আগন্তুক এক দশকৰ বাবে মৎসপালন খণ্ডৰ বাবে এক পথ মানচিত্ৰ প্ৰস্তুত কৰা।

3.0দৃষ্টি

"এক স্বাস্থ্যকৰ আৰু স্বৰ্ণপ্ৰাপ্ত মৎসপালন খণ্ড যি ইয়াৰ প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰে বৰ্তমান আৰু ভৱিষ্যত প্ৰজন্ম।"

4.0 মিছন

"সকলো কামৰ মূলত সম্পদৰ স্থিৰতা ৰাখি থাকোঁ, ৰাষ্ট্ৰীয় মৎসনীতিয়ে মাছ আৰু মাছ কৃষকসকলৰ সামাজিক আৰু অৰ্থনৈতিক লক্ষ্য আৰু কল্যাণ পূৰণ কৰিব আৰু পৰৱৰ্তী দহ বছৰত দেশত মাছ পালন খণ্ডৰ সময়সূচী আৰু ব্যৱস্থাপনাৰ নিৰ্দেশনা কৰা হৈছে।"

5.0 উদ্দেশ্য

ৰাষ্ট্ৰীয় মৎসপালন নীতিৰ উদ্দেশ্য হৈছে দেশত মাৎসীয় আৰু কৃষিৰ সামগ্ৰিক বিকাশ সুৰক্ষিত কৰা। মাছ আৰু মাছ কৃষকসকলে আঁচনিখনৰ মূল অংশত থাকিব, উদ্দেশ্য হ'ব সম্পদ আৰু সংশ্লিষ্ট বাসস্থানৰ সঠিক ব্যৱস্থাপনা আৰু বহনক্ষম বিকাশ নিশ্চিত কৰা, পৰিৱেশ পৰিৱেশৰ অখণ্ডতা বজাই ৰখা, বৰ্ধিত জনসংখ্যাৰ খাদ্য আৰু পুষ্টিসুৰক্ষা পূৰণ কৰা, মাছ ধৰা আৰু কৃষি সম্প্ৰদায়ৰ অধিকাৰ সুৰক্ষিত কৰা আৰু তেওঁলোকৰ নমনীয়তা গঢ়া, ভাৰতীয় মাছ আৰু মাছৰ সামগ্ৰীবোৰ বিশ্বব্যাপী প্ৰতিযোগিতামূলক কৰা, আৰু মাছ মৎস সম্পদৰ বহনক্ষম আৰু জ্ঞানী ব্যৱহাৰৰ ওপৰত বিশ্বব্যাপী এজেণ্ডা পূৰণ ৰখাৰ বাবে ভাৰতৰ প্ৰতিশ্ৰুতিক সমৰ্থন কৰা।

৬.০ কৌশল

ৰাষ্ট্ৰীয় মৎসপালন নীতিয়ে এন.ডি.পি-(এ দেশৰ সমগ্ৰ ভূমি আৰু ইইজিআৰবি আছে আৰু দহ বছৰৰ (2030-2021) সময়-পৰিমাণ নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে। কৌশলৰ বিস্তৃত প্ৰাচলবোৰ নিম্নলিখিত আখ্যানটোত 10টা শাখাৰ (6.10-6.1) অধীনত ৰেখাচিত্ৰ কৰা হৈছে।

৬.১ সামুদ্ৰিক মৎসপালন

সাধাৰণতে মৎসখণ্ড আৰু বিশেষকৈ সামুদ্ৰিক মৎসপালন উপ-খণ্ডৰ সম্ভাৱনা ভাৰতীয় বিকাশ পৰিকল্পনাত যথেষ্ট আগতীয়াকৈ স্বীকৃতি দিয়া হৈছিল। জনসংখ্যাৰ খাদ্য আৰু পুষ্টিৰ প্ৰয়োজনীয়তা সুৰক্ষিত কৰাৰ উপৰিও, সমুদ্ৰ মৎসপালনেও বাণিজ্য আৰু বাণিজ্যত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে, আৰু এই প্ৰক্ৰিয়াত ক'তথকা সম্প্ৰদায়ৰ নিয়োগ আৰু জীৱিকা বৃদ্ধি কৰে।

1976 চনত ইইজি (EEZ) ঘোষণা কৰাৰ পিছত, ভাৰতৰ বাবে উপলব্ধ সাগৰীয় অঞ্চল 2.02 নিযুত বৰ্গ কিলোমিটাৰ, 0.372 নিযুত বৰ্গ কিমি শ্বেলফ এলেকা, আৰু 8000+ কিমি ৰ এক কণ্টেণ্টৰেল আকলন কৰা হৈছে। ইজৰ ওপৰত সাৰ্বভৌম অধিকাৰৰ সৈতে, ভাৰতে এই অঞ্চলৰ ভিতৰত সামুদ্ৰিক জীৱিত সম্পদবোৰ সংৰক্ষণ, বিকাশ আৰু অনুকূলভাৱে ব্যৱহাৰ কৰাৰ দায়িত্বও অৰ্জন কৰিছে। ভাৰতত সামুদ্ৰিক মৎসৰ জনসংখ্যা 3.77 নিযুত আকলন কৰা হৈছে, যাৰ ভিতৰত 0.93 নিযুত সক্ৰিয় মৎসৰ। প্ৰায় 0.52 নিযুত লোক মাছ ধৰা আৰু সহযোগী কাৰ্যকলাপত নিযুত, যাৰ ভিতৰত 69 শতাংশ মহিলা। মহিলাসকল বিশেষকৈ মাছৰ বিপন্নত সক্ৰিয় য'ত তেওঁলোক অংশগ্ৰহণকাৰীৰ প্ৰায় 86 শতাংশ। ইয়াৰ উপৰিও, প্ৰায় 14,000 মহিলামাছৰ বীজ সংগ্ৰহত আৰু শ্বেল সংগ্ৰহকাৰ্যত সমান সংখ্যাত নিয়োজিত হৈ আছে। সমুদ্ৰ মৎসপালন খণ্ডটো হৈছে ক্ষুদ্ৰ-পৰিসৰৰ মৎসপালনৰ প্ৰৱণতা।

6.1.1 সমুদ্ৰ মৎসপালন ৰক্ষা কৰা

ইইজিৰ পৰা সামুদ্ৰিক মৎসপালনৰ বৰ্তমান সম্ভাৱ্য উৎপাদন পিৰাই 5.31 (মিমিট বুলি অনুমান কৰা হৈছে। বৰ্তমান উৎপাদন (2019-2018) হৈছে 4.18 মিমিটি, যি উৎপাদন 1.13 মিমিটি বৃদ্ধি কৰাৰ সম্ভাৱনা নিৰ্দেশ কৰে। নিম্ন/অ-নিয়ন্ত্ৰিত সম্পদবোৰ 200ৰ পৰা 500 মিটাৰ গভীৰতা অঞ্চলত আৰু সাগৰীয় পানীত উপলব্ধ। 0.23 মিমি টুনা আৰু টুনা সৰল মাছৰ পিৰাইৰ বাহিৰে, সাগৰীয় পানীৰ আন বহুতো সম্পদ হৈছে অ-পাৰম্পৰিক fin আৰু শৌচ

যেনে মাইক্রোপিড আৰু ওখ স্কুইড। 0.23মিমি টুনা আৰু টুনা সৰল মাছ আৰু ওখ স্কুইড 0.63)মিমিটি (সম্পূৰ্ণ সম্ভাৱনা অনুভৱ কৰাৰ বাবে, আঁচনিউদ্যোগবোৰ কঢ়িয়াই আনিবলৈ আৰু ভাল অৱস্থাত অৱতৰণ কৰাৰ বাবে মাছৰ দক্ষতা আৰু ক্ষমতাৰ উন্নতিৰ বাবে নিৰ্দেশিত কৰা হ'ব। সম্ভাৱ্য মাছ ধৰা ভূমি অৱস্থিত কৰাৰ বাবে আধুনিক মাছ ধৰা জাহাজ আৰু গিয়াৰ আৰু গৱেষণা আৰু বিকাশমূলক ইনপুট ক্ৰয়ত সহায় প্ৰদান কৰি, শস্যৰ পিছৰ সঞ্চালন উন্নত কৰা আৰু মূল্য পূৰণ সৃষ্টি কৰি আৰু খাদ্য সুৰক্ষা নিশ্চিত কৰি এই উদ্যোগটো অধিক পৰিপূৰক কৰা হ'ব। অৱশ্যে, অনুমানবোৰৰ অনিশ্চিততা বিবেচনা কৰি, বনৰীয়া মাছ ৰক্ষা ৰখা ৰখা আৰু স্থিৰতা আৰু ইকুইটিৰ বিষয়ে বিশ্বব্যাপী মানদণ্ডৰ সৈতে সতৰ্কতামূলক দৃষ্টিভঙ্গী লোৱাৰ প্ৰয়োজনীয়তা আছে।

স্থিৰতা) পাৰিপাৰ্শ্বিক, অৰ্থনৈতিক, সামাজিক আৰু আনুষ্ঠানিক (নিশ্চিত কৰাৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়াৰ সৈতে, আটাইতকৈ তাৎক্ষণিক প্ৰয়োজনীয়তা হ'ব সম্পদবোৰৰ স্থিৰতা সম্পৰ্কে মাছ ধৰা প্ৰচেষ্টাৰ যুক্তিসংযোজন। ই মাছ ধৰা কাৰ্যৰ অৰ্থনৈতিক ব্যৱহাৰযোগ্যতা নিশ্চিত কৰিব। হ্ৰস্বম্যাদী সময়ত, লক্ষ্য হ'ব খণ্ডত অতিৰিক্ত প্ৰৱেশ বন্ধ কৰা, আৰু তাৰ পিছত ভাৰসৰলৈ যোৱাৰ প্ৰচেষ্টাপুনৰ বিতৰণ কৰা। কেৱল নিম্ন বা অ-দুৰ্ঘাত সম্পদৰ বাবে অতিৰিক্ত প্ৰচেষ্টাৰ অনুমতি দিয়া হ'ব পাৰে, সাধাৰণতে মহাসাগৰীয় পানীত। অন্যান্য ব্যৱস্থাপনা পদক্ষেপবোৰৰ ভিতৰত আছে, ইনপুট আৰু আউটপুট নিয়ন্ত্ৰণ যেনে মাছ ধৰাৰ দিন, অপাৰেচনৰ স্থান, ইঞ্জিন অশ্বশক্তি, গিয়েৰ আকাৰ, নিম্নতম মেছ আকাৰ, নিম্নতম আইনী আকাৰ (MLS) আৰু বাণিজ্যিকভাৱে গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰজাতিৰ -MLSৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় নিৰ্দেশনাবিকাশ। সম্পদহ্ৰাস হোৱাটো নিশ্চিত কৰিবলৈ এই পদক্ষেপবোৰ আৰু বেলি পৰিকল্পনা আৰু মৎস ব্যৱস্থাপনা ক্ষেত্ৰ সৃষ্টি কৰি সমৰ্থন কৰা হ'ব। মাছ মৎসপালন আৰু সম্পৰ্কিত প্ৰতিষ্ঠানবোৰে হ্ৰাস হোৱা বা খহি পৰা অৱস্থাত থকা মাছৰ সামগ্ৰীবোৰৰ বাবে পুনৰনিৰ্মাণ/পুনৰুদ্ধাৰ আঁচনি প্ৰস্তুত কৰাটো নিশ্চিত কৰিব। এনে প্ৰচেষ্টা বোৰ সাগৰীয় ৰাফ্ৰানি আৰু মাছৰ সামগ্ৰী পূৰণ কৰাৰ বাবে ব্যৱস্থাপনা বিকল্প হিচাপে কৃত্ৰিম ৰিফ ৰখাৰ ওপৰত আধাৰিত কৰা হ'ব আৰু দুৰ্ভাগ্য সামুদ্ৰিক পৰিৱেশত প্ৰজাতিৰ বিবিধতা উন্নত কৰাৰ বাবে। পি.ৱাই অনুমানৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি মাছ ধৰা ক্ষমতাৰ বাবে এক ক্ষমতা মূল্যাঙ্কন পৰিকাঠামো প্ৰস্তুত কৰা হ'ব আৰু চিনাক্ত কৰা মাছৰ সামগ্ৰীবোৰ নিৰন্তৰ আধাৰত সংগ্ৰহ কৰাৰ অনুমতি দিয়াৰ বাবে নিয়মীয়া ষ্টক মূল্যায়ন কৰা হ'ব।

উৎপাদন প্ৰক্ৰিয়াত বিয়পিপৰা সংৰক্ষণক প্ৰত্যাহ্বান কৰাৰ বাবে প্ৰচেষ্টা কৰা হ'ব; প্ৰজাতি-নিৰ্দিষ্ট আৰু জেনেল/অঞ্চল-নিৰ্দিষ্ট ব্যৱস্থাপনা পৰিকল্পনা, যাৰ ভিতৰত আছে পাৰিপাৰ্শ্বিক আৰু জৈৱিকভাৱে গুৰুত্বপূৰ্ণ ক্ষেত্ৰ) ইবিএছএ (আৰু দুৰ্বচ্য সামুদ্ৰিক পৰিৱৰ্তন) ভিএমই; (প্ৰতিভাৰ আৰু বিপদাপন্ন আৰু বিপদাশংকা) ইটিপি (প্ৰজাতিৰ সুৰক্ষা; সম্পদৰ টেকনটিভ ব্যৱহাৰৰ বাবে স্পেচিয়েল আৰু টেম'ৰাল ব্যৱস্থা; আৰু পৰামৰ্শপ্ৰদানপ্ৰক্ৰিয়াৰ যোগেৰে মাছ ৰিফুগিয়া সৃষ্টি কৰা। একেসময়তে, চৰকাৰে মজুত থকা সামুদ্ৰিক সুৰক্ষিত অঞ্চল) এমপিএ(ৰ সমীক্ষা আৰু সময়োপচাৰী মূল্যাঙ্কন কৰিব আৰু পাৰম্পৰিক মৎসপালনৰ কাৰ্যভাৰ অধিকাৰ সুৰক্ষিত হোৱাটো নিশ্চিত কৰাৰ বাবে আইনী সমৰ্থন প্ৰদান কৰিব আৰু এনে সংৰক্ষণ ব্যৱস্থাৰ দ্বাৰা তেওঁলোকৰ জীৱনধাৰণ প্ৰভাৱিত নহয়।

সামুদ্ৰিক পৰিৱেশতল্লৰ সকলো জীৱিত আৰু অজীৱ উপাদানৰ কল্যাণ আৰু অংশীকাৰসকলৰ সামাজিক গুণ আৰু অৰ্থনৈতিক প্ৰয়োজনীয়তাৰ বিষয়ে সঠিক বিবেচনা কৰি ফিচিৰিজ ব্যৱস্থাপনাৰ বাবে ইক'চিয়েট্ৰিক পদ্ধতি ৰূপায়ণ কৰা হ'ব। একেটা শিৰত, অংশগ্ৰহণকাৰী ব্যৱস্থাপনা বা সহ-ব্যৱস্থাপনা, যাক বিশ্বব্যাপী বহু-অংশীদাৰী, বহু-প্ৰজাতি আৰু বহু-বঁকা মৎসপালনৰ বাবে এক সফল ব্যৱস্থাপনা প্ৰণালী হিচাপে স্বীকৃতি দিয়া হ'ব। দেশত সহ-ব্যৱস্থাপনাৰ প্ৰচাৰৰ সময়ত কেৰালা, তামিলনাডু আৰু পাডুচেৰীয়ে নিৰ্ধাৰণ কৰা উদাহৰণবোৰ বিবেচনা কৰা হ'ব। স্থানীয়, আঞ্চলিক, আন্তঃৰাজ্য আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় মৎসপালন কাউন্সিলবোৰেও মৎসৰ বিভিন্ন গোটৰ মাজত সংঘাত সমাধানত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিব আৰু এই ব্যৱস্থাপনা ব্যৱস্থাবোৰ আৰম্ভ কৰাৰ নিয়মবোৰ খণ্ডটোৰ সকলো সংশ্লিষ্ট অংশীকাৰৰ সৈতে আলোচনা কৰি কৰা হ'ব।

স্পেচিয়েল আৰু টেম'ৰাল বন্ধে দেশৰ সামুদ্ৰিক মাছৰ সমল বাহাল ৰখাত সহায় কৰিছে। এই

ব্যৱস্থাপনা পদক্ষেপবোৰে মৎসপালনৰ জীৱনৰ ধাৰণাৰ কাৰ্যকৰী ভাৱে উন্নত কৰাটো নিশ্চিত কৰিবলৈ, সতৰ্কতামূলক দৃষ্টিভঙ্গী সহ উপলব্ধ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ বৈজ্ঞানিক তথ্যৰ প্ৰতি নিৰীক্ষণ কৰি, আৰু মৎসপালন আৰু অন্যান্য সংশ্লিষ্ট অংশীদাৰীসকলৰ উচিত নিযুক্তি ৰখাৰ সৈতে পৰ্যাপ্ত সমীক্ষা কৰা হ'ব।

বৰ্তমানে ,ক'তথকা ৰাজ্য/ইউটি-ত পাৰস্পৰিক মাছ ধৰাৰ বাবে নিৰ্দিষ্ট স্থান সংৰক্ষিত)পাৰস্পৰিক মাছ ধৰাৰ বাবে)পাৰৰ পৰা গভীৰতা বা দূৰত্বৰ ওপৰত আধাৰিত (আছে য'ত মেকানিয়ুক্ত মাছ ধৰাৰ অনুমতি নাই। মৎসপালন বা টিইউৰএফৰ বাবে এনে টেৰিটৰিকেল ইউজ ৰাইটছ কলাকুশলী মৎসৰ সকলৰ আভিকাৰি বাহাল ৰখাত উপযোগী প্ৰমাণিত হৈছে। চৰকাৰে কলাকুশলী মৎসৰসকলক এনে সমৰ্থন প্ৰদান অব্যাহত ৰাখিব আৰু ব্যৱহাৰকাৰী গোটৰ সৈতে আলোচনা কৰি ,ই বৰ্তমানে অঞ্চলগত পানীত কলাকুশলী মৎসৰসকলৰ বাবে উপলব্ধ অঞ্চলটো বৃদ্ধি কৰাৰ ওপৰত আৰু বিবেচনা কৰিব।

মাছ পালনৰ ব্যৱস্থাপনায় এক সমন্বিত দৃষ্টিভঙ্গী অনুসৰণ কৰিব ,পাৰস্পৰিক জ্ঞান আৰু বিজ্ঞানক ব্যৱসায়িক নীতিৰ সৈতে মিহলি কৰা আৰু দুয়োটা প্ৰাথমিক অংশীদাৰী সকলৰ কাৰ্যকৰী সম্পৰ্ক ,আৰু লগতে যিসকলে মৎসপালন বোৰ পাৰিশ্ৰমিক আৰু অৰ্থনীতিগতভাৱে বহনক্ষম হোৱাটো নিশ্চিত কৰিব। সামুদ্ৰিক মৎসপালন খণ্ডৰ মুখ্য গুণাগুণ ,যেনে সম্পদৰ প্ৰসাৰ আৰু বিতৰণৰ ওপৰত তথ্যৰ দূত আৰু সহজ প্ৰসাৰ আৰু উপলব্ধতা বৃদ্ধি কৰাৰ বাবে জ্ঞান ব্যৱস্থাপনা এক দৃষ্টিভঙ্গী হ'ব ;বাস্তৱ-সময়সম্পদ মানচিত্ৰ ; উৎপাদনশীলতা মূল্যায়ন ;বাস্তৱ সময়ৰ সম্ভাৱ্য মাছ ধৰা অঞ্চল (PEZ)পৰামৰ্শ ;আৰু মৎসপালনৰ সুবিধাৰ বাবে বতৰৰ ভৰন। ফিচৰ সমাজৰ সমৰ্থনত লাভালাভবোৰ ব্যৱহাৰ কৰাৰ বাবে তথ্য প্ৰযুক্তি (IT)আৰু স্পেচ টেকন'লজী)এছটি (ব্যৱহাৰ সৰ্বোৎকৃষ্ট ব্যৱহাৰ কৰা হ'ব।

অফৱেৰ পানী আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় ন্যায়াধিকাৰণৰ বাহিৰৰ অঞ্চলত মাছ ধৰা হৈছে পুঁজি আৰু প্ৰযুক্তি-নিৰপেক্ষ দুয়োটা। অন্তৰ্ভুক্ত বিকাশৰ বাবে সমুদ্ৰ মৎসপালনৰ সম্ভাৱনা সম্পূৰ্ণৰূপে ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ গভীৰ-সাগৰীয় মাছ ধৰা আৰু প্ৰক্ৰিয়াকৰণত ব্যক্তিগত বিনিয়োগৰ প্ৰৱণতা বৃদ্ধি কৰা হ'ব। উদ্যোগ বিকাশ ,ধ্বনি প্ৰযুক্তিৰ উপলব্ধতা ,ৰাজহুৱা-ব্যক্তিগত অংশীদাৰী)পি (ব্যৱস্থা আৰু সমুদ্ৰ মৎসপালন খণ্ডৰ বাবে আনুষ্ঠানিক বিত্তৰ উন্নত লাভালাভক উদগনি দিয়া হ'ব। ইয়াৰ উপৰিও ,খণ্ডটোৰ সামগ্ৰিক বিকাশৰ বাবে গভীৰ সাগৰীয় মাছ ধৰা উদ্যোগৰ সৈতে সাগৰীয় খাদ্য প্ৰক্ৰিয়াকৰণ আৰু ৰপ্তানি খণ্ডৰ একত্ৰিত কৰাৰ বাবে প্ৰণয়ন কৰা হ'ব।

গভীৰ সাগৰীয় মাছ ধৰা আৰম্ভ আৰু জনপ্ৰিয় কৰাৰ বাবে কলাকুশলী মাছ মৎসগ্ৰহণৰ দক্ষতা আৰু ক্ষমতা বৃদ্ধি কৰাৰ বাবে চৰকাৰে নতুন আঁচনি)আঁচনি (আৰম্ভ কৰিব ,মজুত থকা গভীৰ-সাগৰীয় মাছ ধৰা জাহাজৰ আধুনিকীকৰণ ,মাছ মৎসসম/আত্মসহায়ক গোটৰ যোগেৰে নতুন/উন্নত পূৰ গভীৰ-সাগৰীয় মাছ ধৰা জাহাজ প্ৰচলন কৰা ,বজাৰ আৰু ৰপ্তানিৰ সৈতে অন-বোৰ্ড প্ৰশিক্ষণ আৰু সংযোগ স্থাপন কৰিব। এই প্ৰণালী/আঁচনিবোৰ আৰম্ভ কৰোঁতে ,এনে পদক্ষেপবোৰে ইইজেড আৰু এবিএনজে-ত মাছ ধৰাসম্পৰ্কীয় আন্তৰ্জাতিক সঁজুলিৰ অধীনত নিৰ্ধাৰণ কৰা নিয়ম আৰু নিয়মাৱলী পালন কৰাটো নিশ্চিত কৰাৰ বাবে পদক্ষেপ লোৱা হ'ব।

ইইজেড আৰু তাৰ বাহিৰত গভীৰ-সাগৰীয় সম্পদৰ ব্যৱহাৰ কেৱল ইইজে-ত উপলব্ধ সম্পদৰ ক্ষেত্ৰতনহয় ,কিন্তু আন্তঃগাঁথনিৰ ক্ষেত্ৰতো বিবেচনা কৰা হ'ব ;জাহাজ নিৰ্মাণ , জৰীপ আৰু প্ৰমাণীকৰণৰ বাবে কাৰিকৰী ;মানৱ ক্ষমতা বিকাশ ;এক শক্তিশালী নিৰীক্ষণ , নিয়ন্ত্ৰণ আৰু নিৰীক্ষণ)এমচিএছ (ব্যৱস্থাৰ সৈতে এক বিস্তৃত আৰু ৰূপায়ণযোগ্য নিয়মাৱলী ;আৰু বাণিজ্যিক মাছ মৎস সম্পদৰ ওপৰত বৈজ্ঞানিক আৰু কাৰিকৰী তথ্যৰ উপলব্ধতা ,আৰু সেইবোৰক লক্ষ্য কৰিব পৰা সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ মাছ ধৰা পদ্ধতি। অৱশ্যে ,এনে উদ্যোগবোৰ উচ্চ সাগৰ আৰু এবিএনজে-ত মাছ পালন সম্পৰ্কীয় আন্তৰ্জাতিক চুক্তি/ব্যৱস্থাত প্ৰাসংগিক ব্যৱস্থা পালন কৰা হ'ব আৰু সাগৰত মাছমাছৰ তীৰ্থস্থানৰ সুৰক্ষা আৰু সুৰক্ষা সুৰক্ষিত কৰাৰ বাবে সঠিক নিৰীক্ষণ আৰু যোগাযোগ ব্যৱস্থাৰ সৈতে।

উপকূলীয় ৰাজ্য/কেন্দ্ৰীয় শাসিত অঞ্চলৰ প্ৰয়োজনীয়তা আৰু দুখন দ্বীপ কেন্দ্ৰ ,আণ্ডমান আৰু নিকোবৰ আৰু লক্ষীপুৰৰ বিশেষ আৰু অতুলনীয় প্ৰয়োজনীয়তা বিবেচনা কৰি

চৰকাৰে উপকূলীয় ৰাজ্য/কেন্দ্ৰীয় শাসিত অঞ্চল)ইউটি (চৰকাৰৰ সৈতে আলোচনা কৰি ইইজিৰ বাবে এক সামগ্ৰিক সম্পদ ব্যৱহাৰ পৰিকল্পনা বিকশিত কৰিব। একে সময়তে , উপকূলীয় ৰাজ্য/কেন্দ্ৰীয় ৰাজ্যসমূহক স্বীকাৰ কৰিবলৈ অনুৰোধ জনকৰা হ'ব যে 12ৰ পৰা 200নটিকেল মাইল (nm)ৰ ভিতৰত ইইজিৰ এলেকাহৈছে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে পৰিচালনা কৰা এক সচৰাচৰ সম্পদ আৰু তেওঁলোকৰ দ্বাৰা পৃথক মাছ ধৰা কৌশলৰ ফলত অত্যাধিক শোষণ আৰু আন্তঃৰাজ্য/কেন্দ্ৰীয় শাসিত অঞ্চলৰ সংঘাত হ'ব পাৰে। আন্তঃৰাজ্য বিবাদ আৰু লগতে আন্তৰ্জাতিক সংঘাত হ্লাস আৰু ব্যৱস্থাপনা কৰিবলৈ এক আনুষ্ঠানিক প্ৰণালী গঠন আৰু শক্তিশালী কৰা হ'ব ,বিশেষকৈ সামুদ্ৰিক মৎসপালনৰ ব্যৱস্থাপনাৰ বাবে প্ৰতিৱেশী দেশবোৰৰ সৈতে। চৰকাৰে সমন্বিত তীক্ৰ আৰু দ্বীপৰ মৎসপালন বিকাশ পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত আৰু ৰূপায়ণ কৰিব ,যি বোৰে তীক্ৰখনৰাজ্য/কেন্দ্ৰীয় অঞ্চল আৰু দ্বীপবোৰৰ অৰ্থনীতি বৃদ্ধি কৰাত সহায় কৰিব।

তাৎক্ষনিক হস্তক্ষেপৰ মুখ্য ক্ষেত্ৰবোৰৰ ভিতৰত আছে:

* যথাযথ তথা দায়িত্বশীল প্ৰযুক্তিবিদ্যা আৰু অংশদাৰীসকলৰ বিশেষকৈ পৰম্পৰাগত মৎসজীৱি সকলক সমৰ্থন কৰি তোলাৰ জৰিয়তে গভীৰ সমুদ্ৰ তথা ৰাষ্ট্ৰৰ কৰ্তৃত্বশীল অঞ্চলৰ বাহিৰৰ সমুদ্ৰত মাছ আহৰণৰ জৰিয়তে কমকৈ ব্যৱহাৰিত সম্পদৰাজিক আহৰণৰ উদ্ভৱ কৰা আৰু লগতে মাছ আহৰণ তথা আহৰণোত্তৰ সুবিধাসমূহ উন্নতি সাধন কৰা।

- নিম্ন-নিয়োজন কৰা সম্পদৰ টেপ কৰিবলৈ গভীৰ সাগৰীয় মাছ ধৰাৰ উদগনি দিয়া , উপযুক্ত আৰু দায়িত্বশীল প্ৰযুক্তি ব্যৱহাৰ আৰু অংশীদাৰী ,বিশেষকৈ কলাকুশলী মাছ মৎসৰ ব্যৱহাৰ ৰখা , আৰু শস্য আৰু শস্যৰ পিছৰ সুবিধা বিকশিত কৰিবলৈ পি-ক উৎসাহিত কৰা।
- মাছ ধৰাৰ প্ৰচেষ্টা অনুকূল কৰা আৰু খহি পৰা/স্থলিত মাছৰ সামগ্ৰী পুনৰনিৰ্মাণৰ বাবে ব্যৱস্থাপনা আঁচনি ৰূপায়ণ আৰু ৰূপায়ণ কৰা।
- সংৰক্ষণ ব্যৱস্থা যেনে প্ৰজাতি-নিৰ্দিষ্ট আৰু জোনাল/অঞ্চল-নিৰ্দিষ্ট ব্যৱস্থাপনা আঁচনি বোৰ পৰামৰ্শমূলক প্ৰক্ৰিয়াৰ যোগেৰে আৰু ইইজেডত সম্পদ ব্যৱহাৰৰ বাবে এক সামগ্ৰিক পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত কৰা।
- ইএএফএম আৰু সহ-ব্যৱস্থাপনা পদ্ধতি গ্ৰহণ কৰাত প্ৰচাৰ কৰা।
- এমএফআৰএ ৰ অধীনত নন-মেকেনযুক্ত মাছ ধৰা নাও অপাৰেটৰৰ বাবে সংৰক্ষিত এলেকা বৃদ্ধি কৰিবলৈ ক'তবপাৰে টীয়ক ৰাজ্য আৰু ইউটি-ক উৎসাহিত কৰা।
- উন্নত আইটি প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰেৰে সমুদ্ৰ মৎসখণ্ডৰ সমগ্ৰ বৰ্ণাকাৰৰ ওপৰত জ্ঞান ব্যৱস্থাপনাৰ সুবিধা প্ৰদান কৰা।
- গভীৰ সাগৰীয় মাছ ধৰা আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় পানীৰ বাহিৰত মাছ ধৰা ৰখাৰ সময়ত মাছ মৎস আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় সুৰক্ষানিষ্ঠিত কৰা।

6.1.2 নিৰীক্ষণ, নিয়ন্ত্ৰণ আৰু নিৰীক্ষণ

সমুদ্ৰ মৎসপালন খণ্ডৰ বাবে এক ধ্বনি আৰু কাৰ্যকৰী এমচিএছ ব্যৱস্থাৰ বাবে বৰ্তমানৰ প্ৰণালীবোৰ অধিক শক্তিশালী কৰাৰ প্ৰয়োজন ,চৰকাৰে গ্ৰহণ কৰা এমচিএছ)এনপিঅ'এ-এমচিএছ(ৰ ওপৰত ৰাষ্ট্ৰীয় কামৰ পৰিকল্পনা অনুসৰণ কৰি। বৰ্তমানে ,সমুদ্ৰ খণ্ডত কাম কৰি থকা সকলো মাছ ধৰা জাহাজ পঞ্জীয়ন কৰিবলৈ চৰকাৰৰ এক অনলাইন ইউনিফৰ্ম পঞ্জীয়ন আৰু অনুজ্ঞাপ্ৰণালী)বিএএলক্ৰাফ্ট (আছে)কলাকুশলী ,মটৰকৰা ,যান্ত্ৰিক আৰু নন-মেকেনাইজড(। মাছ ধৰা ৰখা আৰু পঞ্জীয়ন আৰু অনুজ্ঞাপত্ৰৰ যোগেৰে মাছ ধৰাৰ প্ৰচেষ্টা আৰু নিয়ন্ত্ৰণ নিয়ন্ত্ৰণ ৰখাৰ সময়ত ,সমুদ্ৰ ৰাজ্য/কেন্দ্ৰীয় কেন্দ্ৰৰ মাছ পালন বিভাগ

)ডি.ও.এফ (উপকূলীয় সমুদ্র আৰক্ষী আৰু ভাৰতীয় উপকূলৰক্ষী) আইচিডি (অধিক নিৰন্তৰ ভাৱে এমচিএছ কাৰ্যকলাপ অধিক শক্তিশালী কৰা হ'ব। চিপ-আধাৰিত স্মাৰ্ট পঞ্জীয়ন কাৰ্ড আৰম্ভ কৰি, লগবুকৰ বাধ্যতামূলক ব্যৱহাৰ) কাগজ আৰু ইলেক্ট্ৰনিক দুয়োটা (আৰু লগতে স্থান প্ৰযুক্তি আৰু IT সঁজুলিৰ বিস্তৰ ব্যৱহাৰৰ যোগেৰে এমচিএছ-ত শক্তিশালী আৰু উন্নতি কৰা হ'ব। কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে অধিক কাৰ্যকৰী এমচিএছ প্ৰণালী স্থাপন কৰিবলৈ ৰাজ্য/কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে কাম কৰিব আৰু লগতে এমচিএছ মেনেজাৰৰ দক্ষতা আৰু ক্ষমতা গঢ়ি লোৱাত সহায় কৰিব আৰু লগতে এমচিএছ কাৰ্যকলাপবোৰ ৰূপায়ণত সমাজৰ ভূমিকাও কৰিব।

সমুদ্র মাছ মৎসপালন খণ্ডত ডিজাইন, নিৰ্মাণ সামগ্ৰী, আকাৰ, ইঞ্জিন আৰু গিয়াৰ আৰু অপাৰেচনৰ স্থানত বিভিন্ন ধৰণৰ মাছ ধৰা জাহাজ দেখা পোৱা যায়। পঞ্জীয়ন, জৰীপ আৰু প্ৰমাণীকৰণ, চিনাক্তকৰণ নথিপত্ৰ আৰু ট্ৰেকিং সঁজুলিৰ বাধ্যতামূলক ব্যৱস্থা, ওপৰত উল্লেখিত বিধানবোৰ উলংঘনৰ বাবে জৰিমনা, সাগৰ-সুৰক্ষা আৰু মাছ ধৰা জাহাজৰ নিৰীক্ষণ ৰখাৰ নিয়মবোৰ মৎসপালন খণ্ডৰ প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰিবলৈ আৰু লগতে সংশ্লিষ্ট সংস্থা যেনে খাদ্য আৰু কৃষি সংগঠন) এফএও (আন্তৰ্জাতিক সামুদ্ৰিক সংগঠন) আইএমঅ (আন্তৰ্জাতিক শ্ৰম সংগঠন) আই.এম.ও (আদি ৰ সৈতে সম্পৰ্কিত আইন)বোৰ (আপডেট কৰিব লাগিব। মজুত থকা নিয়ম আৰু নিয়মবোৰ আপডেট কৰোঁতে নাও নিৰ্মাণ গজৰ বাধ্যতামূলক পঞ্জীয়ন, ইয়াৰ কৰ্তব্য নিশ্চিত কৰিবলৈ আৰু গিয়াৰ/ভূত মাছ ধৰাৰ ক্ষতি হ্রাস কৰিবলৈ, মাছ ধৰা জাহাজৰ সাগৰীয়তা হ্রাস কৰিবলৈ আৰু বয়স হোৱা আৰু অব্যৱহাৰযোগ্য মাছ ধৰা জাহাজবোৰ পৰিষ্কাৰ কৰাটো প্ৰয়োজনীয় হ'ব।

অবৈধ, অপ্ৰকাশিত আৰু নিয়ন্ত্ৰিত) আইইউইউ (মাছ ধৰা প্ৰতিৰোধ, প্ৰতিৰোধ আৰু নিয়ন্ত্ৰণ নকৰাৰ বাবে ভাৰত কেইবাটাও আন্তৰ্জাতিক চুক্তি/ব্যৱস্থাৰ পক্ষ হৈ থকা বাবে, ভাৰতীয় মাছ ধৰা বোৱা বেটটোৱে নিজৰ ইইজে আৰু এবিএনজে-ৰ ভিতৰত কোনো আইইউইউ মাছ ধৰাত নিয়োজন নকৰাটো নিশ্চিত কৰিবলৈ চৰকাৰে পাৰ্ট আৰু সাগৰত এক শব্দ প্ৰণালী স্থাপন কৰিব।

তাৎক্ষনিক হস্তক্ষেপৰ মুখ্য ক্ষেত্ৰবোৰৰ ভিতৰত আছে:

- এক কাৰ্যকৰী এমচিএছ প্ৰণালী গঠন কৰা, এনপিআ-এ এমচিএছ অনুসৰণ কৰি, কতথকা ৰাজ্য/ইউটিআৰু অন্যান্য সংশ্লিষ্ট মন্ত্ৰালয়/বিভাগৰ সৈতে সমন্বয় কৰি। ইয়াৰ ভিতৰত থাকিব এমচিএছ মেনেজাৰৰ দক্ষতা আৰু ক্ষমতা বৃদ্ধি কৰা আৰু লগতে এমচিএছ কাৰ্যকৰীকৰণত সমাজৰ ভূমিকা।
- ৰাষ্ট্ৰীয় আৰু বিদেশী মাছ ধৰা জাহাজৰ দ্বাৰা আইইউইউ মাছ ধৰা প্ৰতিহত কৰাৰ বাবে ব্যৱস্থা ৰক্ষা কৰা।

৬.২ ইনলেণ্ড মৎসপালন

অন্তৰ্ভূমিত ধৰা মৎসপালন সম্পদবোৰ সমুদ্র মৎসসম্পদৰ দৰে ই যথেষ্ট আৰু বিভিন্ন আৰু জনসংখ্যাৰ বাবে জীৱিকা, খাদ্য আৰু পুষ্টিৰ উৎস হিচাপে তেওঁলোকৰ গুৰুত্ব তেওঁলোকৰ সামুদ্ৰিক সমৰ্থকৈ কম হোৱা নাই। ভাৰতৰ মুখ্য নদী প্ৰণালীৰ কাষৰ ৰিপাৰায় সম্প্ৰদায়বোৰ সমুদ্র মৎসৰ দৰে পুৰণি আৰু পাৰম্পৰিক, যদিও আভ্যন্তৰীণ খণ্ডত পৰিৱৰ্তিত দৃশ্যপটৰ সৈতে, জীৱিকাৰ আন উৎসলৈ তেওঁলোকৰ প্ৰব্ৰজন আন যিকোনো খাদ্য উৎপাদন খণ্ডতকৈ অধিক বিশিষ্ট।

অন্তৰ্ভূমি তৰা মৎসসম্পদৰ ভিতৰত আছে 2,01,496 কিমি) উপনদী, আৰু জলসিঞ্চন খালসহ, (3.52 নিযুত হেৰ সৰু আৰু বৃহৎ জলাধাৰ আৰু 1.2 নিযুত হেজাৰ বাঢ়নী সমভূমি ইত্যাদি। নদী আৰু

খালবাদত আভ্যন্তৰীণ মৎসপালনৰ বাবে উপলব্ধ মুঠ এলেকা 8.24নিযুত হেক্টৰ আকলন কৰা হৈছে। মুঠ আভ্যন্তৰীণ মৎসৰ জনসংখ্যা প্ৰায় 24.29নিযুত আকলন কৰা হৈছে।

6.2.1 ভাৰতীয় নদী আৰু তেওঁলোকৰ বাঢ়নী সমভূমি ,প্ৰাকৃতিক হ্ৰদ আৰু জলভূমিত মৎসপালন ব্যৱস্থাপনা কৰা

নদী ,তেওঁলোকৰ উপনদী আৰু সংশ্লিষ্ট বাঢ়নী হ্ৰদবোৰে দেশত আভ্যন্তৰীণ দখল কৰা মৎসপালনৰ মুখ্য সম্পদ গঠন কৰে। বয়সৰ পৰা ,এই আভ্যন্তৰীণ মাছ বক্ষাৰ সম্পদবোৰে ৰিপাৰায় সম্প্ৰদায়বোৰ কঢ়িওৱা হৈছে আৰু জনসংখ্যাৰ এক বৃহৎ অংশক সুৰাৰ মাছ প্ৰদান কৰিছে। ভাৰতীয় মেজৰ কাৰ্পছ)আইএমচি ;কেটালা ,ৰোহু ,এমৰিগাল (বীজ উৎপাদনৰ প্ৰযুক্তি নিখুঁত নোহোৱালৈকে ,গঙ্গা আৰু ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ দৰে মুখ্য নদী প্ৰণালীবোৰ আছিল মেজৰ আকাৰৰ মাছলৈ বিকশিত হোৱাৰ বাবে পুখুৰী আৰু টেংকত উঠা মাছৰ উৎস। এই নদী প্ৰণালীবোৰ এতিয়াও দেশত মিত্ৰত্বৰ জৰায়ু খেতি উৎপাদনৰ মেৰুদণ্ড কিয়নো সেইবোৰ হৈছে জীৱাণুৰ শক্তি বজাই ৰখাৰ বাবে পৰিপক্ক,গ্ৰেভিড আইএমচি প্ৰজাতি প্ৰাপ্ত কৰাৰ একমাত্ৰ উৎস।

বৰ্ধিত নগৰীকৰণ ,ঔদ্যোগিক বিকাশ ,বানপানী সুৰক্ষা আৰু জলসিঞ্চন আৰু বিদ্যুৎ উৎপাদনৰ বাবে পানী ৰখাৰ সৈতে ,নদীৰ মৎসপালন বেয়াকৈ প্ৰভাৱিত হৈছে। নদীত হ্ৰাস হোৱা পানীৰ প্ৰবাহে কেৱল নদীৰ পৰিপ্ৰণোচনা প্ৰভাৱিত কৰি থকাই নহয় ,ই নদীআৰু ওচৰৰ পানীত প্ৰভাৱ পেলোৱাটোপ্ৰভাৱিত কৰি আছে, যাৰ বাবে তেওঁলোকৰ পাৰিপাৰ্শ্বিক অখণ্ডতা বাহাল ৰখাৰ বাবে পানী আৰু ছেদযথেষ্ট প্ৰবাহৰ প্ৰয়োজন। নদীৰ পৰিৱেশপৰিৱেশ পুনৰ্জীৱিত কৰিবলৈ আৰু মৎসপালনহ্ৰাস ৰখাৰ বাবে ,এন.ডি.পি.পি.-ৰ মুখ্য গুৰুত্ব হ'ব যাতে নদী আৰু তেওঁলোকৰ উপনদীসমূহত পানীৰ প্ৰবাহৰ উপলব্ধতা অনুকূল হয়। দ্বিতীয়তে ,এই আঁচনিখনে নদীৰ পৰিবেশ ৰক্ষাৰ বাবে আৰু নদী আৰু তেওঁলোকৰ উপনদীসমূহলৈ বিন্দু আৰু অনা-বিন্দু উৎসৰ পৰা প্ৰদূষণৰ প্ৰবাহ নিয়ন্ত্ৰণ কৰাৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিব। তৃতীয়তে ,নদীখনো প্ৰসাৰিত আৰু সংশ্লিষ্ট বাঢ়নী সমভূমি যিবোৰ আইএমচি প্ৰজাতিৰ প্ৰজনন আৰু লাৰ্ভাৱিকাশৰ বাবে প্ৰমাণিত ভূমি ,সৰু কাৰ্প ,কেটাফআৰু বৃহৎ সংখ্যক ফৰজ মাছৰ প্ৰজাতি আৰু আন কেইবাটাও মুখ্য নদীৰ প্ৰজাতি)মাহচিৰ ,কেটাফইচ ইত্যাদি (সুৰক্ষিত কৰা হ'ব যাতে এই মহামাৰী প্ৰজাতিবোৰৰ জনসংখ্যা বাহাল থাকে। আইএমচি জনসংখ্যাত বাধা সৃষ্টি কৰা নদীৰ পৰিৱেশত যিকোনো ব্যাঘাতৰ বাবে দেশত মিৰামিৰ জৰায়ু জৰায়ু উৎপাদনৰ ওপৰত গুৰুতৰ প্ৰতিক্ৰিয়া হ'ব।

নদী আৰু সাগৰৰ মাজৰ পৰিৱৰ্তনকামী অঞ্চল হিচাপে ,লগতে লাভজনক মাছ পালন কৰে। দেশখনৰ সকলো মুখ্য নদী প্ৰণালী যি বোৰ সাগৰলৈ প্ৰবাহিত হয় ,সেইবোৰৰ প্ৰসাৰ আছে ; কিছুমান ক্ষেত্ৰত ,গঙ্গা নদী প্ৰণালীৰ দৰে ,এলেকাবোৰে অতি ডাঙৰ অঞ্চল আৱৰে আৰু বৃহৎ সংখ্যক ফিন আৰু শলভ্যৰ ফলপ্ৰসূ মৎসপালনত সমৰ্থন কৰে। সতেজ পানী আৰু জলজ প্ৰভাৱৰ প্ৰবাহে মুখ্যতঃ মাছ আৰু মাছৰ উৎপাদনশীলতা নিৰ্ধাৰণ কৰে। অৱশ্যে , তীৰ্ভূমিৰ বসতি আৰু ঔদ্যোগিককৰণ বৃদ্ধিৰ সৈতে ,এলেকাবোৰবিন্দু আৰু অনা-বিন্দু উৎসৰ পৰা অহা প্ৰদূষণৰ পাত্ৰত পৰিণত হৈছে। ইয়াৰ উপৰিও ,পানীৰ প্ৰত্যৱৰ্তন বিপৰ্যয়ৰ সৈতে ,পানীত পানীৰ প্ৰয়োজনীয় প্ৰবাহ ক্ৰমান্বয়ে হ্ৰাস হৈছে ,যাৰ ফলত ইয়াৰ অতুলনীয় বৈশিষ্ট প্ৰভাৱিত হৈছে আৰু ইয়াৰ ফলত finআৰু শলাবোৰৰ উৎপাদন আৰু উৎপাদনশীলতা হ্ৰাস হৈছে।

নদী আৰু তেওঁলোকৰ উপনদীসমূহৰ ধাৰাবাহিকতা হিচাপে বাঢ়নী পানীত হ্ৰদসমূহে অকালৰে পৰা গঙ্গা আৰু মহাপুত্ৰ নদীৰ অৱবাহিকাৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ মৎসসম্পদ গঠন কৰিছে। সেইবোৰ হৈছে নদীৰ মৎসপালনৰ ৰেইনৰেজ। প্ৰায় 1.2নিযুত হেক্টৰ আনুমানিক এলেকাৰ সৈতে ,এই জলজ সংস্থাবোৰে কেৱল সম্প্ৰদায়ৰ বাবে হেৰোৱা ই নহয় ,মৌচুমী মাহত অতিৰিক্ত নদীৰ প্ৰবাহিত হোৱাৰ বাবে এক পাত্ৰ হিচাপেও কাম কৰিছে। প্ৰবল গাধ ,

কেইবাটাও বাঢ়নী সমান্তৰআৰু তেওঁলোকৰ সংশ্লিষ্ট নদীৰ মাজত সংযোগ হ্রাস হোৱা ,আৰু আভিজক সংক্ৰমণ)প্ৰাথমিকভাৱে পানী হাইচিৰ্ণ্ট –ইচোৰনিথ –ইচোৰনিয়া ক্ৰাছিপেছ ,(এই জলভাগৰ পানী বাহাল বখাক্ষমতা আৰু উৎপাদনশীলতা বহু হ্রাস পাইছে ,যাৰ ফলত নদীৰ মৎসপালন হ্রাস পাইছে আৰু লগতে নদীৰ অৱবাহিকাৰবোৰত বাৰে বাৰে বাঢ়ি অহা ৰ'ব পাৰে। বেদখলে পৰিস্থিতি অধিক বৃদ্ধি কৰিছে। ক্ষতিকাৰক মাছ ধৰা গিয়াৰৰ ব্যৱহাৰ আৰু প্ৰান্তীয় সম্প্ৰদায়ৰ দ্বাৰা সম্পদৰ অত্যধিক শোষণও অবিৰত আৰু নিয়মৰ প্ৰয়োজন। নদী আৰু বাঢ়ি অহা সমলৰ মাজৰ সংযোগ পুনৰুদ্ধাৰ কৰাৰ বাবে প্ৰচেষ্টা কৰা হ'ব আৰু তেওঁলোকৰ অখণ্ড ইকনচিটিসেৱা সমূহ লাভজনকভাৱে ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ এই সম্পদবোৰ পুনৰুদ্ধাৰ কৰা হ'ব।

প্ৰাকৃতিক হ্রদ আৰু জলজভূমিবোৰে দেশত আন এক গুৰুত্বপূৰ্ণ মৎসসম্পদ গঠন কৰে। উচ্চ উচ্চতাৰ হ্রদ আৰু জলাহভূমিৰ পৰা গংগাৰ সমভূমিৰ তাল আৰু জেলিআৰু উৰিষ্যাৰ চিলিকা ,তামিলনাড়ু/অন্ধ্ৰ প্ৰদেশৰ পুলিকাট আৰু কেৰালাৰ ভেঞ্চানাডআদিৰ দৰে এলেকাবোৰলৈ ,এই জলজ সংস্থাবোৰে সমাজক জন্ম আৰু উদ্ভিদ প্ৰটিন ৰ লগতে আন বিভিন্ন ইকোচিওসেৱা প্ৰদান কৰি আছে।গঙ্গা অববাহিকাৰ টেল আৰু জেহিলহৈছে মুখ্য উৎস উদ্ভিদ প্ৰটিন যেনে মাখনা বা ফক্স নাট) ইউৰেলফিৰোব্ল (আৰু চিংগাৰা বা পানীৰ কেলট্ৰপ) ট্ৰেপাবিম্পিনোচা(। চিলিকা আদি ৰ দৰে এচোৰাইন হ্রদবোৰ বন্যপ্ৰাণী)সুৰক্ষা (আইন-1972 ,ৰ অধীনত সুৰক্ষিত আইকনিক গংগোটিক আৰু ইৰাৱতী ডলফিনৰ বাসস্থান। এনে দূৰৱৰ্তী অঞ্চলৰ সম্প্ৰদায়বোৰৰ বাবে মূল্যৱান খাদ্য আৰু পুষ্টি প্ৰদান কৰিব পৰা তেওঁলোকৰ মৎসপালনৰ সম্ভাৱনা ব্যৱহাৰ কৰাৰ বাবে ওপৰৱান হ্রদবোৰেও যৎপৰোনাশ ৰখাৰ প্ৰয়োজন।

যিহেতুইনলেণ্ড কেপচাৰ ফিছাৰী বোৰ গধুৰ বাহ্যিক প্ৰভাৱৰ অধীনত, ব্যৱস্থাপনাৰ দৃষ্টিভঙ্গী, যাক বিস্তৃত অৰ্থত সমুদ্ৰ মৎসপালনৰ দৰে বুলি গণ্য কৰা হয়, অনুসৰণ কৰা হ'ব। ইয়াৰ ভিতৰতআছে বেটৰ আকাৰ অনুকূলিত কৰা আৰু মাছ ধৰাৰদিনৰসংখ্যা;পইজাআঁচনিৰসমীক্ষা, প্ৰয়োজন হোৱাস্থানতসেইবোৰআপডেটকৰা;পাৰম্পৰিকমাছধৰাসম্প্ৰদায়ৰ অধিকাৰ স্বীকাৰকৰা; বন্ধ খাতুআৰুবন্ধঅঞ্চল (মাছঅভয়াৰণ্য) ৰূপায়ণ মুখ্যতঃ কৃষিৰ বাবে ব্যৱহৃত মুখ্য প্ৰজাতিৰ উমষ্টক সুৰক্ষাৰ বাবে; মাছ ধৰাগিয়াৰআৰুপদ্ধতিৰওপৰতনয়ম; নদী আৰু তেওঁলোকৰউপনদীসমূহত নিম্নতম পানীৰ প্ৰবাহৰ ওপৰত বেদখল বিৰত কৰণ আৰু নিয়মসহ বাসস্থান পুনৰুদ্ধাৰ যি শেষত চুৰি বোৰত উপনীতহ'ব;মাছৰপাছআৰু মই ৰখা য'ত নদী বা তেওঁলোকৰ উপনদীবোৰত বান্ধবাবেৰেজথাকে; আৰু হ্রদমুখৰ নিয়মীয়া খননৰ যোগেৰে এচ'ৰিন হ্রদত সাগৰীয় পানীৰ পৰ্যাপ্ত প্ৰবাহ নিশ্চিতকৰা। এনে গাঁথনি/কাৰ্যইপ্ৰব্ৰজনকাৰী প্ৰজাতিবোৰক প্ৰজনন বা খুউৱাৰ ভূমিত মীমাংসা আৰু উপনীত হ'বলৈঅনুমতিদিবা নিৰ্বাচিত এনচিয়েল মাছৰ প্ৰজাতিথকা নদী আৰু অন্যান্য অন্তৰ্ভূমিৰ পানীৰ ৰাংচিং কৰা হ'ব য'ত জনসংখ্যা ৰক্ষা হৈছে আৰু ষ্টক পুনৰপূৰণ/বৃদ্ধিৰ প্ৰয়োজন হ'ব। আঁচনিৰ হস্তক্ষেপ, কেন্দ্ৰীয় জল আয়োগ আৰু কেন্দ্ৰীয় ৰাজ্য প্ৰদূষণ নিয়ন্ত্ৰণ বোৰ্ডৰ সৈতে সক্ৰিয় সম্পৰ্কৰ যোগেৰে এই জলসংস্থাবোৰৰ অপৰিষ্কাৰ স্থিতি পুনৰুদ্ধাৰ কৰাৰ লক্ষ্য ৰাখিব যাতে সেই অঞ্চল আৰু দেশৰ আন স্থানত বাস কৰা জনসংখ্যাৰ বাবে তেওঁলোকৰ খাদ্য আৰু অন্যান্য ইকনচিয়েচ সেৱা উপলব্ধ হয়। চৰকাৰে মুখ্য নদীসমূহ সংযোগ কৰিব বিচৰা টো মনত ৰাখি, নীতি হস্তক্ষেপে নিশ্চিত কৰিব যে এনে সংযোগে মৎসসম্পদৰ ওপৰত বিৰূপপ্ৰভাৱ নেপেলোৱা আৰু নদীবোৰে বহন কৰা এণ্ডেৰিক জীৱাণুৰ ওপৰত অধিক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভাৱে প্ৰভাৱ নেপেলোৱাটো নিশ্চিত কৰিব।

6.2.2 ভাৰতীয় জলাধাৰৰ সম্ভাৱনা জোৰ কৰা

দেশত জলাধাৰ সম্পদবোৰ বিশাল 3.0<)নিযুত হ'ল (আৰু ইয়াত আছে বৃহৎ 5000<)হ ,('মজলীয়া 5000 – 1000)হ ('আৰু সৰু 100>)হ ('আকাৰৰ জলভাগ যাক মোজা আৰু সংগ্ৰহৰ কেইবাটাও মিশ্ৰণত ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি আৰু অন্তৰ্ভূমিৰ পানীৰ পৰা মাছ উৎপাদনৰ এক মূল্যৱান উৎস হ'ব পাৰে। ভাৰত ,কণ্টেণ্টিক অনুপাতৰ দেশ হোৱা বাবে ,ইয়াৰ জলাধাৰবোৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ অঞ্চলত বিস্তৃত হৈ আছে আৰু মাটিৰ প্ৰকাৰবোৰ বিভিন্ন জলবায়ুৰ পৰিস্থিতিৰ সন্মুখীন হয় ,আৰু তেওঁলোকে বিভিন্ন জলাধাৰ অঞ্চলৰ পৰা নিষ্কাশন প্ৰাপ্ত কৰে।

অৱশ্যে ,ভাৰতীয় জলাধাৰৰ পৰা বৰ্তমান উৎপাদনৰ স্তৰ অতি কম আৰু এই জলজ বোৰে তেওঁলোকৰ উৎপাদন সম্ভাৱনা অনুভৱ কৰিবলৈ আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় মাছ উৎপাদনলক্ষ্যত অৱদান ৰখাৰ বাবে শব্দ ব্যৱস্থাপনা প্ৰণালী স্থাপন কৰিব লাগিব। জলাধাৰত মৎসপালন বিকাশৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় মুখ্য নীতি হস্তক্ষেপবোৰৰ ভিতৰত থাকিব (i)তেওঁলোকৰ উৎপাদনশীলতা আৰু মৎসব্যৱস্থাপনা ৰখাৰ দৃষ্টিভৱনৰ পৰা সম্পদবোৰ শ্ৰেণীবদ্ধ কৰা)প্ৰাকৃতিক নিযুক্তি , পৰিপূৰক ষ্টক আৰু সংগ্ৰহ ৰণনীতি ইত্যাদি (2) ;(জলভাগত পইজা/মাছ ধৰাৰ অধিকাৰৰ বাবে শব্দ নীতি ,যাৰ ভিতৰত আছে মোজা সামগ্ৰী আৰু টেবুল আকাৰৰ মাছ ৰখাৰ বাবে কলম আৰু পিঞ্জৰা স্থাপন কৰা (iii) ;মৎসপালন সম্পদ ৰখাৰ বাবে জলাধাৰ আধাৰিত সম্প্ৰদায়বোৰক সৱল কৰা আৰু লগতে এনে জলাধাৰত তেওঁলোকৰ পাৰম্পৰিক অধিকাৰ বাহাল ৰখা য'ত অংশ বা গোটেই পানী ৰখা স্থানটো সুৰক্ষিত বা সংৰক্ষিত স্থানৰ ভিতৰত পৰে (iv) ;জলাধাৰৰ পৰা কৃষি ক্ষেত্ৰলৈ পানী বহন কৰা জলসিঞ্চন খালৰ বিতং নেটৱৰ্কত পিঞ্জৰা/কলম মাছ খেতিৰ যোগেৰে উৎপাদনশীল ব্যৱহাৰ (v) ;ক্ষতিকাৰক গিয়াৰৰ ব্যৱহাৰ আৰু লগতে থাৰ্মোকল আৰু প্লাষ্টিক ব্যৱহাৰ কৰি অসুৰক্ষিত মাছ ধৰা ক্ৰীমক নিৰুৎসাৎ কৰা ;আৰু (vi)য'ত প্ৰয়োজন হয় জলাধাৰৰ পৰিপূৰক ষ্ট'জ আৰু বজাৰলৈ কেচটোৰ স্বাস্থ্যকৰ সঞ্চালন আৰু দ্রুত চলাচল নিশ্চিত কৰাৰ বাবে শস্যৰ পিছৰ আন্তঃগাঁথনিৰ ব্যৱস্থা কৰাত সহায় কৰিবলৈ ফৰবাৰ্ড আৰু পিছপৰা সংযোগ স্থাপন কৰা।

তাৎক্ষণিক হস্তক্ষেপৰ মুখ্য ক্ষেত্ৰবোৰৰ ভিতৰত আছে:

- নদী আৰু তেওঁলোকৰ উপনদীসমূহত মৎসপালন বাহাল ৰখাৰ বাবে পানীৰ প্ৰবাহৰ উপলব্ধতা নিশ্চিত কৰা।
- প্ৰাসংগিক সংস্থাবোৰৰ সমন্বয়ত নদী আৰু তেওঁলোকৰ উপনদীসমূহলৈ বিন্দু আৰু অনা-বিন্দু উৎসৰ পৰা প্ৰদূষণৰ প্ৰবাহ নিয়ন্ত্ৰণ কৰি নদীৰ পৰিকল্পিত স্বাস্থ্য উন্নত কৰা।
- নদীৰ প্ৰসাৰ আৰু সংশ্লিষ্ট বাঢ়নী সমান্তৰক সুৰক্ষিত কৰি ৰখা যাতে সুৰক্ষিত স্থান ,সময় আৰু ক্ষেত্ৰ বন্ধ , আৰু প্ৰচেষ্টা ব্যৱস্থাপনা ৰখাৰ যোগেৰে চিকিৰীয়া প্ৰজাতিৰ জনসংখ্যা বাহাল থাকে।
- নদী আৰু বাঢ়ী অহা সমলৰ মাজৰ সংযোগ পুনৰুদ্ধাৰ কৰি এই সম্পদবোৰ পুনৰুদ্ধাৰ কৰা আৰু তেওঁলোকৰ অজস্ৰ ইক'চিটিসেৱা সমূহ লাভজনকভাৱে ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ।
- সম্পদবোৰ তেওঁলোকৰ উৎপাদনশীলতা অনুসৰি ব্যৱহাৰ কৰা আৰু সম্পদ ব্যৱস্থিত কৰিবলৈ স্থানীয় সম্প্ৰদায়ক সৱলীকৰণ কৰানিশ্চিত কৰিবলৈ লিডৰ নীতি ৰূপায়ণ কৰা।
- বীজ উৎপাদন আৰু মোখাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় আন্তঃগাঁথনি প্ৰদান কৰা।

৬.৩ এক্টাক্ৰেভিক

6.3.1 সৰল তাঁৰজৰ জৰায়ি

আজি ,ভাৰত হৈছে বিশ্বৰ দ্বিতীয় সৰ্ববৃহৎ কৃষিকৰা মাছ উৎপাদক ,যাৰ আনুমানিক ক্ষেত্ৰ আছে। পুখুৰী আৰু টেংকৰ তলত 2.48নিযুত হ'ল। অনুমান কৰা হৈছে যে দেশখনে -2018 19চনত প্ৰায় 7.7মিমি খেতি কৰা মাছ উৎপাদন কৰিছিল C ,ভাৰতত উৎপাদন কৰা আভ্যন্তৰীণ মাছৰ প্ৰায় 80শতাংশ আৰু দেশৰ মুঠ মাছ উৎপাদনৰ প্ৰায়56 শতাংশ। যদিও আইএমচি প্ৰজাতিবোৰে মিহলি পানীৰ বাবে মাছৰ আটাইতকৈ অনুকূল গোট গঠন কৰে আৰু ভাৰতত জৰায়ুখেতিৰ পৰা সৰ্বাধিক উৎপাদনত অৱদান দিয়ে , পান্ধাছিয়াছ আৰু টিলাপিয়াৰ দৰে অন্যান্য প্ৰজাতিয়েও মাটি লাভ কৰি আছে আৰু দেশৰ বহু তোৰণত জনপ্ৰিয়ভাৱে সেৱন কৰা হয়।

যদিও দেশৰ কৃষকসকলক য'ত মাছ কৃষি প্ৰযুক্তি স্থানান্তৰৰ প্ৰথম সফল সফলতা সত্ৰখনৰ মাজভাগত হৈছিল আৰু 'এককীয়প্লেচন' আৰম্ভ কৰিছিল ,তাৰ পিছত ,প্ৰযুক্তিৰ সম্প্ৰসাৰণ

নিম্নতম হৈছে। মিহি পানীৰ মাছ খেতিৰ অধীনত অঞ্চলত পথালি সম্প্রসাৰণ হৈছে, উলম্ব বৃদ্ধি সীমিত হৈছে, যাৰ ফলত প্ৰতি হেক্টৰ উৎপাদনশীলতাৰ গড় প্ৰতি হেক্টৰ প্ৰতি হেজাৰত 3000কেজিলৈকে সীমাবদ্ধ হৈ আছে। মানদণ্ডৰ বীজ উৎপাদন কিছুমান অঞ্চলত সীমাবদ্ধ আৰু পৰিপূৰক খাদ্য ব্যৱহাৰনিম্নতম। কৃষি পদ্ধতি বোৰ গুৰুতৰভাৱে সলনি হৈছে, অঞ্চলৰ পৰা অঞ্চললৈ আৰু সাধাৰণতে কৃষকৰ নিজৰ উদ্যোগ আৰু উদ্ভৱতাৰ দ্বাৰা। কৃষকসকলৰ বাবে সুবিধাৰ বাবে, এনে পৰিৱৰ্তনে সময়ৰ সৈতে শব্দ পৰিকল্পনা, বীজ আৰু আহাৰৰ দৰে ইনপুটৰ চলাচল, মানদণ্ড নিয়ন্ত্ৰণ, আৰু ভেকছিন আৰু ৰোগৰ বিয়পা আদিৰ ওপৰত নিষেধাজ্ঞা স্থাপন কৰিছে।

বিশ্বব্যাপী নেতা হোৱা স্বত্বেও, প্ৰজাতি আৰু প্ৰণালীৰ বিসৰ্জনৰ ক্ষেত্ৰত ভাৰতৰ পানীৰ পানীৰ জৰিয়তে ক্ষেত্ৰটো যথেষ্ট ৰক্ষণাবেক্ষণকাৰী হৈ আছে। পাংগাছিয়াছ আৰম্ভ কৰাৰ বাহিৰে আৰু শেহতীয়া সময়ছোৱাত অভিনৱ কৃষক আৰু উদ্যোগপতিসকলৰ দ্বাৰা টিলাপিয়া, এই খণ্ডটো আই এম চি আৰু বিদেশী কাৰপেৰে আৱৰ্দ্ধ হৈ আছে। একেদৰে, সমন্বিত মাছ খেতিও পশ্চিম বংগ আৰু কিছুমান উত্তৰ-পূৰ্ব ৰাজ্যৰ পাৰম্পৰিক টাৰ্ফৰ পৰা আন অঞ্চললৈ স্থানান্তৰ কৰা নাই য'ত সম্ভাৱনা আছে। কাৰপবোৰৰ ক্ষেত্ৰত, পথালি আৰু উলম্ব দুয়োটা সম্প্রসাৰণৰ পৰা উৎপাদন বৃদ্ধিৰ প্ৰয়োজন, যাৰ ফলত পানীৰ প্ৰতি হেক্টৰ উৎপাদন আৰু উৎপাদনশীলতা বৃদ্ধি হয়।

সেয়েহে, কৃষি উপ-খণ্ডৰ পৰা অৱদান বৃদ্ধি কৰাৰ বাবে, আঁচনি উদ্যোগবোৰে প্ৰয়োজনীয় প্ৰজাতিৰ স্বাস্থ্যকৰ মোজা সামগ্ৰীৰ উপলব্ধতা নিশ্চিত কৰি প্ৰজাতিৰ বৰ্ণাকাৰৰ বিসৰ্জন আৰু সম্প্রসাৰণৰ ওপৰত বিশেষভাৱে গুৰুত্ব দিব; কৃষি প্ৰণালীত নতুন ক্ষেত্ৰ-পৰীক্ষিত প্ৰযুক্তি আৰম্ভ কৰা (যেনে বিয়ফোলক, পুনৰ-সংবহন কৃষি প্ৰণালী, সমন্বিত বহু-ট্ৰপিক এক্টিকিক এক্টিকিক বা আইএমটিএ ইত্যাদি); পশুধন, পোৱালী, দুগ্ধজাত, উদ্যান শস্য আদি অন্যান্য কৃষি কাৰ্যকলাপৰ সৈতে মাছৰ একত্ৰীকৰণ; জলজ জন্তুৰ স্বাস্থ্য আৰু পানীৰ মানদণ্ড ব্যৱস্থাপনাৰ বাবে বীজ আৰু খাদ্য, সম্প্রসাৰণ আৰু কাৰিকৰী সেৱাৰ ক্ষেত্ৰত মানদণ্ডৰ ইনপুটৰ প্ৰৱেশ্যতা; মাছ কৃষক উৎপাদক সংগঠন (FFPOs) সংস্থা ৰদ্বাৰা সংস্থাপনা কৰা; ইত্যাদি। জলকৃষিয়ে আন ব্যৱহাৰকাৰীৰ পৰা মিশ্ৰিত পানীৰ প্ৰতিযোগী চাহিদাৰ মোকাবিলা কৰিব লাগিব আৰু মাছ কৃষকৰ বাবে জলসম্পদ সুৰক্ষিত কৰাৰ বাবে আঁচনিৰ হস্তক্ষেপৰ প্ৰয়োজন হ'ব। এনে সংস্কাৰৰ সৈতে আৰু স্থিৰতা হ্ৰাস নকৰাকৈ, 4-5 বছৰৰ কম সময়ৰ ভিতৰত মিশ্ৰিত কৃষিৰ পৰা উৎপাদন বৃদ্ধি আশা কৰিব পাৰি।

পানীৰ পানীৰ জীয়াই থকা পানীৰ দৰে, দেশৰ সৰিয়হ অঞ্চলত মাছ ৰোৱা কৃষিৰ ওপৰত যথেষ্ট কম মনোযোগ পোৱা হৈছে। বিশাল হিমালয় নলী আৰু মাছ তোলাৰ বাবে উচ্চ সম্ভাৱনা আগবঢ়োৱা অন্যান্য পাৰ্বত্য পৰিসৰ স্বত্বেও, বিকাশ হৈছে হাইমাণ্ড ৰে কিছুমান অঞ্চল আৰু জম্মু আৰু কাশ্মিৰৰ ট্ৰাউট খেতিৰ ভিতৰতে সীমাবদ্ধ। পাহাৰীয়া অঞ্চলত পথ আন্তঃগাঁথনি, পৰিবহন, বিদ্যুৎ যোগান আৰু যোগাযোগৰ উন্নততাৰ সৈতে, দেশত মাধ্যমত উট খেতিকৰাক অধিক উচ্চতালৈ বৃদ্ধি কৰাৰ সময় আহিছে। এই জোৰেৰে কেৱল খাদ্য সামগ্ৰীৰ বাবেই নহয়, দেশৰ পাহাৰৰ অঞ্চলত নিয়োগৰ সুযোগ বৃদ্ধি কৰাৰ বাবে উপলব্ধ সম্পদৰ ব্যৱহাৰৰ অনুমতি দিব। এই সম্পৰ্কত নীতি নিৰ্দেশনাবোৰ কৃষিৰ বাবে শীতল-পানীৰ সম্পদৰ পুংখানুপুংখ মূল্যায়ন আৰু দেশত শীতল-পানী ৰক্ষা আৰু জলকীয়াৰ বিকাশৰ বাবে এক মাষ্টাৰ আঁচনি প্ৰস্তুত কৰাৰ বাবে নিৰ্দেশনা কৰা হ'ব; ৰেইনবো আৰু ব্ৰাউন ট্ৰাউটৰ জীৱাণুপ্লাজম পূৰণ কৰা আৰু লগতে উত্তৰাখণ্ড, মুখ্য ৰাজ্য, আৰু অৰুনাচল প্ৰদেশৰ নিম্ন উচ্চতাত কৃষিৰ বাবে সচৰাচৰ কাৰপ পূৰণ কৰা আৰু উচ্চ উচ্চতাৰ হৃদবোৰ সংৰক্ষণৰ বাবে কৰ্কটিক চাৰসহ অন্যান্য সম্ভাৱ্য বিদেশী প্ৰজাতি প্ৰচলনৰ সম্ভাৱনা; মানদণ্ডৰ বীজ আৰু খাদ্যৰ সহজ উপলব্ধতাৰ বাবে ট্ৰাউট হ'চাৰী আৰু খাদ্য মিল ৰখা। ইয়াৰ উপৰিও, কৃষি প্ৰণালীৰ বিকাশ, মধ্যমৰ পৰা উচ্চ উচ্চতালৈ ইণ্ডোআৰু ব্ৰুক ট্ৰাউটেৰে পাৰ্বত্য ধাৰাৰ সংৰক্ষণে হোমষ্টেৰ সৈতে এংলিং আৰু এংলিং-মিডিয়াড পৰ্যটনৰ বিকাশ কৰিব পাৰে, যি

পুনৰ স্থানীয় লোকসকলৰ বাবে জীৱনধাৰাৰ সুযোগ প্ৰদান কৰিব আৰু লগতে জলধাৰা আৰু অন্যান্য জলভাগৰ পুনৰ্স্থাপন আৰু ৰক্ষণাবেক্ষণৰ সুযোগ প্ৰদান কৰিব।

দেশত আধুনিক মাছ কৃষি পদ্ধতি বিকশিত কৰাৰ অন্তিম ছয় দশকত, প্ৰয়োজনীয় পৰিমাণত মানদণ্ডৰ মাছৰ বীজ উৎপাদন, আৰু ইয়াৰ দেশজুৰি উপলব্ধতা আৰু অভিজ্ঞতা এক প্ৰত্যাহ্বান হৈ আছে। বীজ উৎপাদন আৰু বিতৰণ এতিয়াও দেশত বীজ উৎপাদনৰ সীমিত হটস্পটেৰে বেঁকা হৈ আছে। ই হৈছে পুখুৰী আৰু বেটনী আধাৰিত কৃষিৰ সম্প্ৰসাৰণ আৰু প্ৰসাৰৰ বাবে আৰু লগতে সংস্কৃতি-আধাৰিত আৰু বৰ্ধিত আভ্যৰ্থিক মৎসপালনৰ বাবে এক মুখ্য লকুনা। আই এম চি-ৰ উপৰিও, পাবাদা, সিংগী, স্থানীয় মাগুৰ, আৰোহণ পাৰ্চ, স্কেম্পি, কেঁকুৰা, সাগৰীয় বেছ, মাটেলআদিৰ দৰে অন্যান্য উচ্চ মূল্যৰ প্ৰজাতিৰ বাণিজ্যিক স্কেল উৎপাদন এতিয়াও হোৱা নাই, কৃষি প্ৰণালীবোৰ বহুলাংশে কাৰ্প-আধাৰিত বা পাংগাছিয়াছ কৃষিৰ বাবে সীমিত কৰা হৈছে।

বিভাজক কৰণ হ'ব দেশৰ পৰৱৰ্তী 'একুৱাশ্বেচন'ৰ চাবি। ই কেৱল ব্যৱহিকভাৱে খেতি কৰিব পৰা fin আৰু শলুৱা প্ৰজাতিৰ বৰ্ণাকাৰ বৃদ্ধি নকৰে কিন্তু সীমিত প্ৰজাতিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰতা হ্ৰাস কৰিব আৰু কৃষিৰ অৰ্থনৈতিক ব্যৱহাৰযোগ্যতা বৃদ্ধি কৰিব। কৃষি খণ্ডত আনুবংশিক উন্নততাই কৃষকসকলক উচ্চ উৎপাদনৰ প্ৰকাৰ বৃদ্ধি কৰিবলৈ আৰু প্ৰতি হেক্টৰ উৎপাদন বৃদ্ধি কৰিবলৈ আৰু এনেদৰে উপাৰ্জনৰ অনুমতি প্ৰদান কৰিছে। ভাৰতীয় জলকীয়ত এতিয়াও একে ধৰণৰ পৰিস্থিতি ঘটিব পৰা নাই আৰু আনুবংশিক উন্নতি দুটামান প্ৰজাতিৰ ভিতৰতে সীমাবদ্ধ। নীতি উদ্যোগবোৰে বাণিজ্যিকভাৱে গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰজাতিবোৰৰ আনুবংশিক উন্নতিৰ বাবে গুৰুত্ব প্ৰদান কৰিব আৰু য'ত উপযুক্ত বৈজ্ঞানিক প্ৰটোকল আৰু প্ৰক্ৰিয়াৰ সৈতে প্ৰক্ৰিয়াটো ত্বৰিত কৰাৰ বাবে ব্যক্তিগত খণ্ডৰ সৈতে প্ৰয়োজনীয় সহযোগমূলক কাৰ্যসূচীৰ প্ৰয়োজন হয়।

আনহাতে বহুতো প্ৰজাতিৰ প্ৰযুক্তি ভাৰতীয় কৃষি গৱেষণা পৰিষদৰ সংশ্লিষ্ট গৱেষণা প্ৰতিষ্ঠানৰ)বোৰ (সৈতে উপলব্ধ, ইয়াৰ বাণিজ্যিকীকৰণ সীমিত। এনে পৰিস্থিতিত, গৱেষণা প্ৰতিষ্ঠানবোৰৰ বাবে ব্যক্তিগত খণ্ডৰ সৈতে একতা কৰা আৰু বাণিজ্যিকীকৰণৰ প্ৰক্ৰিয়াটো উন্নত কৰাটো গুৰুত্বপূৰ্ণ যাতে বীজৰ উপলব্ধতা উন্নত হয়। এই ক্ষেত্ৰত, দেশৰ বীজ-অভাৱৰ অঞ্চলবোৰে প্ৰাথমিকতা প্ৰাপ্ত কৰিব। এনে কৰোঁতে, কৃষকসকলৰ বাবে যুক্তিসংগত হাৰত মানদণ্ডৰ বীজ উপলব্ধ বুলি বিবেচনা কৰাটোগুৰুত্বপূৰ্ণ।

নীতি উদ্যোগবোৰে ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যোগৰ যোগেৰে বা আন স্থানৰ পৰা প্ৰযুক্তিস্থানৰ যোগেৰে আগৰ অনুচ্ছেদত উল্লেখ কৰা বৃহৎ সংখ্যক স্থানীয় প্ৰজাতিৰ বাণিজ্যিকভাৱে ব্যৱহাৰযোগ্য বীজ উৎপাদন প্ৰযুক্তি প্ৰৱৰ্তন কৰাত সহায় কৰিব। এই ক্ষেত্ৰত, সম্ভাৱ্য অঞ্চলত বিভিন্ন প্ৰজাতিৰ হেচাৰী, বীজ ৰখা খেতি আৰু উম বেঙ্ক স্থাপন কৰাৰ বাবে আইচিএআৰ গৱেষণা প্ৰতিষ্ঠানৰ ভূমিকা আৰু ব্যক্তিগত খণ্ডৰ সৈতে তেওঁলোকৰ সহযোগ গুৰুত্বপূৰ্ণ হ'ব। প্ৰজাতি আৰু বীজ উৎপাদনৰ বিভাজক বৃদ্ধি কৰাৰ সময়ত, আঁচনি ৰ উদ্যোগবোৰে হেচাৰী, বীজ প্ৰমাণীকৰণ আৰু মানদণ্ড নিয়ন্ত্ৰণৰ যোগেৰে কৃষকসকলক মানদণ্ডৰ বীজৰ উপলব্ধতা নিশ্চিত কৰিব। একেটা শিৰৰ ভিতৰত, চৰকাৰে লগতে নিশ্চিত কৰিব যে কৃষকসকলক মানদণ্ড আৰু প্ৰমাণিত আহাৰ উপলব্ধ কৰা হয়।

তাৎক্ষণিক হস্তক্ষেপৰ মুখ্য ক্ষেত্ৰবোৰৰ ভিতৰত আছে:

- প্ৰজাতিৰ বৰ্ণাকাৰৰ বিবিধতা আৰু প্ৰসাৰ, প্ৰয়োজনীয় প্ৰজাতিৰ স্বাস্থ্যকৰ মাজা সামগ্ৰী, উপযুক্ত প্ৰযুক্তি আৰু সমৰ্থন সেৱাৰ উপলব্ধতা নিশ্চিত কৰি।
- বীজ বেঙ্ক ৰখাৰ লগতে দেশত বীজ উৎপাদনৰ বাবে এক সময়নিৰ্ধাৰিত আৰু কাৰ্যসূচী পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত কৰা।
- স্কেম্পি) মেক্ৰব্ৰাচিউম বোনেবাৰ্গনি (কৃষিৰ পুনৰ্জীৱিত কৰণ।

- মাছ কৃষকৰ বাবে জলসম্পদ সুৰক্ষণ কৰা আৰু মাছ কৃষকসংগঠন ৰখা।
- কৃষিৰ বাবে শীতল-পানীসম্পদৰ মূল্যাঙ্কন আৰু দেশত শীতল-পানীৰ মৎসপালন আৰু জলকৃষিৰ বিকাশৰ বাবে এক মাষ্টাৰ আঁচনি প্ৰস্তুত কৰি দেশৰ মাধ্যমৰ পৰা উচ্চ উচ্চতালৈ ট্ৰাউট কৃষিৰ প্ৰচাৰ কৰা।
- সমৰ্থন সেৱা বৃদ্ধি কৰা যেনে মানদণ্ডৰ বীজ আৰু আহাৰৰ উপলব্ধতা।
- সম্ভাৱ্য ক্ষেত্ৰবোৰ চিনাক্ত কৰা আৰু প্ৰয়োজনীয় সমৰ্থন সেৱাৰ সৈতে উপযুক্ত জৰায়ুকী কৰণপ্ৰণালীৰ বাবে তেওঁলোকৰ উপলব্ধতা আৰু আৱণ্টন সুৰক্ষিত কৰা।

6.3.2 খাৰকপানী জলজ

মিছামাছ খেতি হৈছে যোৱা দুটা ক্ষেত্ৰত কৃষি ভিত্তিক খাদ্য উৎপাদন খণ্ডৰ মাজত আটাইতকৈ আলোচনা আৰু বিতৰ্ক কৰা কাৰ্যকলাপ। বুম, বস্তু আৰু বুমৰ এক চক্ৰৰ সৈতে, মিছামাছ ৰ খামুচি উচ্চ জোৱানৰ পৰা পানী আৰু বীজ আকৰ্ষিত কৰা আৰু প্ৰতি হেক্টৰ উৎপাদন আৰু উৎপাদনশীলতাৰ উচ্চ স্তৰৰ সৈতে হুস্ম্যাৰী শস্যবোৰ বাণিজ্যিক ছেট আপলৈ বৃদ্ধি কৰা অতি পাৰস্পৰিক প্ৰণালীৰ পৰা স্থানান্তৰিত হৈছে। বাঘ ৰপ্ৰনৰ)পেনাইউচ মনোডন (বাণিজ্যিকভাৱে খেতি কৰাৰ সৈতে আৰম্ভ হোৱা এই প্ৰমৰ প্ৰথম চক্ৰটো দীঘলীয়া নাছিল। হোৱাইট স্প'ট চিঞ্জুম ডিজ'জ)ডব্লিউএছএছডি (আৰু উচ্চতম ন্যায়ালয়ৰ দ্বাৰা ডিচেম্বৰ -2016ৰ সিদ্ধান্তই কাৰ্যকলাপবোৰ বন্ধ কৰি দিছিল। ২০ চনৰ মাজভাগত প্ৰশান্ত মহাসাগৰীয় হোৱাইটলেগ মিছামাছ লিটোপেনায়াছ ভাননামিৰ প্ৰৱৰ্তনৰ সৈতে এই প্ৰসাৰৰ দ্বিতীয় চক্ৰআৰম্ভ হয় আৰু উৎপাদনত অভূতপূৰ্ব বৃদ্ধি লাভ কৰে, যাৰ ফলত ভাৰতে বিশ্বৰ দ্বিতীয় সৰ্ববৃহৎ হোৱাইটলেগ মিছামাছৰ উৎপাদক হিচাপে গঢ়ি লৈছিল। এই উৎপাদনে দেশৰ ৰপ্তানি উপাৰ্জনও বৃদ্ধি কৰিছিল।

অনুমান কৰা হৈছে যে দেশখনৰ চিৰামাছ খেতিৰ বাবে সামুদ্ৰিক অঞ্চলত প্ৰায় 1.24নিযুত হেক্টৰ ভূমি আছে। অন্তিম দশকত ইতিবাচক বিকাশ হৈছে যে মিছামাছ খেতি এতিয়া পূৰ্ব উপকূলৰ পাৰস্পৰিক কৃষি ক্ষেত্ৰৰ পৰা পশ্চিম উপকূললৈ স্থানান্তৰিত হৈছে। গুজৰাট এই বিকাশৰ এক উৎকৃষ্ট উদাহৰণ হিচাপে থিয় হৈছে। এই খণ্ডৰ অংশীদাৰীসকল হৈছে মুখ্যতঃ ইনপুট নিৰ্মাণ)বীজ, খাদ্য, স্বাস্থ্য পৰিপূৰক আদি (আৰু মিছামাছ কৃষকসকলৰ সৈতে লেনদেন কৰা ডাঙৰ উদ্যোগপতিসকলৰ এক মিশ্ৰণ যাৰ গড় হোল্ডিং প্ৰায় 4-3হেক্টৰ। কিছুমান উম্যৰে ও একত্ৰিত সুবিধা আছে, ডাঙৰ আকাৰৰ ফাৰ্মৰ সৈতে, শ শ হেক্টৰলৈ চলি আছে।

অন্যান্যথা সীমিত অৰ্থনৈতিক ব্যৱহাৰ থকা উটাৰ ভূমিৰ এনে উৎপাদনশীল ব্যৱহাৰ, উপযুক্ত ভূমি-পইজা নীতি আৰু খেতি, হেচাৰী আদি গঠনৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় আন্তঃগাঁথনিৰ ব্যৱস্থাৰ যোগেৰে কৃষিৰ বাবে উদীয়মান কৰা হ'ব। এই আন্তঃগাঁথনি সুবিধাবোৰৰ ভিতৰত আছে পথ, বৈদ্যুতিক আৰু সতেজ পানীৰ যোগান আৰু নিষ্কাশনৰ সুবিধা, আৰু প্ৰয়োজন হ'লে অন্যান্য ইনচেণ্টিভ।

মিহলি জলকীয়াৰ দৰে, বীজ, খাদ্য আৰু বিকাশ প্ৰৱন্ধকৰ ক্ষেত্ৰত খৰাং পানী মিছামাছ কৃষি উদ্যোগ যথেষ্ট বিকশিত হয় আৰু বহু বছৰ ধৰি, উদ্যোগই ইনপুট যোগানৰ বাবে উৎকৃষ্ট বিতৰণ চেনেল স্থাপন কৰিছে আৰু লগতে প্ৰক্ৰিয়াকৰণ খণ্ডক যোগানৰ বাবে শস্য কৰা সামগ্ৰী সংগ্ৰহ কৰিছে। বহু-জাতীয়ৰ সৈতে জড়িত হৈ ও এই প্ৰক্ৰিয়াটো খণ্ডটোৰ লাভলাভৰ বাবে উদয় কৰিছে।

দেশৰ চুটি অঞ্চলত খৰাং পানী মিছামাছ খেতি আৰু অন্যান্য জলকীয়া কাৰ্যকলাপ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা ক'তন্তালিজলি প্ৰাধিকৰণ অধিনিয়ম-2005, ৰ দ্বাৰা সমৰ্থিত, যি টো বহনক্ষম কৃষি প্ৰণালী নিশ্চিত কৰাৰ বাবে নিৰ্দেশিত যি দেশৰ চুটি অঞ্চলবোৰৰ পৰিস্থিতি আৰু পৰিৱেশত বিৰূপ

প্ৰভাৱ নেপেলায়। আইনৰ অধীনত নিৰ্ধাৰণ কৰা নিয়ম আৰু নিৰ্দেশনাবোৰে মিছামাছ খেতি আৰু তেওঁলোকৰ কাম ৰখাৰ বাবে খণ্ডক প্ৰয়োজনীয় নিৰ্দেশনা প্ৰদান কৰে।

অৱশ্যে, সকলোতে কোৱা হৈছে, মিছামাছ উদ্যোগই এটা প্ৰজাতিৰ (এল ভাননামি (ভিতৰত সীমাবদ্ধ কৃষিৰ এক ডাঙৰ বিপদাশংকা চলায়, যিটোও বিদেশীমূলৰ। এই পৰিস্থিতি এক বিলিয়ন মাৰ্কিন ডলাৰ উদ্যোগৰ বাবে ভাল নহয়। বীজ, খাদ্য, প্ৰক্ৰিয়াকৰণ আৰু অন্যান্য ইনপুট যোগান উৎপাদন কৰা মিছামাছ উদ্যোগৰ সম্পদৰ আকাৰ বহুগুণ বৃদ্ধি হৈছে আৰু এটা প্ৰজাতিৰ ওপৰত অত্যাধিক নিৰ্ভৰতাই উদ্যোগটো উচ্চ বিপদাশংকা ত ৰাখে। হোৱাইটলেগ মিছামাছৰ অভূতপূৰ্ব সফলতায়ৈ বাঘ প্ৰনক পাহৰি যোৱা প্ৰজাতি হিচাপে গঢ়ি ছেদ কৰিছে আৰু বাঘৰ মিছামাছপুনৰুজ্জীৱিত কৰাৰ বাবে যোৱা দশকত কদাচিতো কোনো প্ৰচেষ্টা কৰা হোৱা নাই। একেদৰে, পেনাইউচ ইণ্ডিকাছৰ খেতি, এটা স্থানীয় প্ৰজাতিয়ে কেতিয়াওপ্ৰাধান্য লাভ কৰা নাই।

সেয়েহে, প্ৰজাতিৰ বিৱৰণ আৰু উদ্যোগটো এতিয়া সন্মুখীন হোৱা বিপদাশংকা হ্ৰাস কৰাৰ এক জৰুৰী প্ৰয়োজনীয়তা আছে। এই সম্পৰ্কত নীতি নিৰ্দেশনাবোৰৰ লক্ষ্য হৈছে বাঘমিছাৰ পুনৰুজ্জীৱিত কৰা আৰু পি ইণ্ডিকাছৰ বাবে হেচাৰী আৰু কৃষি প্ৰযুক্তিৰ মানদণ্ডকৰণ/ সাগৰীয় মাছ, গাখীৰমাছ আৰু মাটাআদি ৰ দৰে ফনমাছঅন্তৰ্ভুক্ত কৰিলে প্ৰজাতিৰ বৰ্ণাকাৰ বৃদ্ধি হ'ব। এই ক্ষেত্ৰত, বিভালভৰ দৰে অ-পাৰম্পৰিক প্ৰজাতিবোৰো বিবেচনা কৰা হ'ব আৰু ফিল্টাৰ-ফিডাৰ হিচাপে তেওঁলোকৰ ভূমিকাই কৃষি পদ্ধতিৰ স্থিৰতা বৃদ্ধি কৰিব। ইয়াৰ উপৰিও, আঁচনিৰ উদ্যোগবোৰৰ লক্ষ্য হৈছে উন্নত জৈৱ সুৰক্ষা আৰু স্বাস্থ্য ব্যৱস্থাপনা, অতিৰিক্ত ক্ৰেণ্টেইন সুবিধাৰ ব্যৱস্থা কৰা, আৰু কৃষি পদ্ধতিবোৰ বহনক্ষম হৈ থাকিব লাগিব তেনেহলে সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ ব্যৱস্থাপনা প্ৰণালী (বি.এম.পি./ভাল জলকীয়া প্ৰণালী) জি.এ.পি.ৰ প্ৰচাৰ কৰা।

জলকীয়াৰ কামৰ পৰা উদ্ভৱ হোৱা আৱৰ্জনাৰ ব্যৱস্থাপনা এক মুখ্য বিষয় আৰু আঁচনিখন কঁঠাল বা উপসাগৰীয় পানীত প্ৰৱেশ কৰাৰ আগতে দূষিত পানীৰ পৰিমাণ হ্ৰাস কৰিব পৰা আন্তঃগাঁথনি সৃষ্টিত সহায় কৰাৰ বাবে নিৰ্দেশদিয়া হ'ব। সৰু কৃষি ৰখাৰ বাবে, সচৰাচৰ প্ৰস্ৰাৱ চিকিৎসা প্ৰণালীসমৰ্থন কৰা হ'ব যাতে তেওঁলোকৰ কৃষি উপযোগী আৰু লাভজনক হৈ থাকে। খোলা পানী প্ৰণালীত প্ৰৱেশ কৰাৰ আগতে পানী পৰিষ্কাৰ কৰিবলৈ জলআৰু মুছলাকৰ অন্যান্য কৃপাযোগ্য প্ৰজাতিৰ ব্যৱহাৰৰ প্ৰৱণতা প্ৰবৰ্ধনা কৰা হ'ব। আভ্যন্তৰীণ অঞ্চলত নিৰ্ধাৰণ কৰা প্ৰশান্ত মহাসাগৰীয় হোৱাইটলেগ মিছামাছ খেতিকবোৰক সাগৰীয় পানী ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ অনুমতি দিয়া নহ'ব।

তাৎক্ষনিক হস্তক্ষেপৰ মুখ্য ক্ষেত্ৰবোৰৰ ভিতৰত আছে:

- বাঘ মিছামাছ, পি ইণ্ডিকাছ পুনৰুজ্জীৱিত কৰাৰ যোগেৰে প্ৰজাতিৰ বিবিধতা উন্নীত কৰা আৰু চিবাচ, মাটেচ আদি ফিনমাছ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা।
- বাঘ মিছামাছ আৰু পি ইণ্ডিকাছ ঘৰুৱা কৰণত সহায় কৰা আৰু নিৰ্দিষ্ট বীজাণু মুক্ত জীৱাণু উৎপাদনৰ ফালে গতি কৰা।
- সুৰক্ষা আৰু খাদ্য আৰু পুষ্টিৰ সুৰক্ষা বৃদ্ধি কৰাৰ বাবে চিৰামত খেতিৰ অধিক সম্প্ৰসাৰণৰ সুবিধা প্ৰদান কৰা।
- জৈৱ সুৰক্ষা আৰু স্বাস্থ্য ব্যৱস্থাপনা উন্নত কৰা, নিষিদ্ধ এণ্টিবায়টিকৰ সম্পূৰ্ণ অব্যৱহাৰ, অতিৰিক্ত ক্ৰেণ্টেইন সুবিধাৰ ব্যৱস্থা কৰা, আৰু বি.এম.পি./জি.এ.পি. উন্নীত কৰা।

৬.৩.৩ মৰিসংস্কৃতি

ভাৰত চৰকাৰে, বছৰে বছৰে সাগৰীয় খাদ্যৰ চাহিদা বৃদ্ধি হ'ব আৰু লগতে অনুভৱ কৰে যে কেৱল সমুদ্ৰ কেপচাৰ মাছমৰীয়াসকলে অতিৰিক্ত সাগৰীয় খাদ্যৰ চাহিদা পূৰণ কৰিব

নোৱাৰিব পাৰে ,দেশৰ তীৰ্থস্থানত মৰিসংস্কৃতিৰ বিকাশ আৰম্ভ কৰিছে। দেশত মৰিসংস্কৃতি বিকাশৰ বাবে উপলব্ধ সম্ভাৰ্য ক্ষেত্ৰৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি ৪-৪ ,মিমিটি ৰ বাৰ্ষিক উৎপাদন প্ৰকল্পিত কৰা হৈছে।

যিহেতু দেশত মৰিসংস্কৃতিৰ বিকাশ এক আৰম্ভণিৰ পৰ্দাত আছে ,আঁচনিৰ উদ্যোগবোৰ বিভিন্ন হ'ব ,যি এক সামুদ্ৰিক স্থান পৰিকল্পনা)এমএছপি (দৃষ্টিভঙ্গী অনুসৰণ কৰি পইজা আঁচনিৰ সৈতে ভাৰতীয় তীৰ্থস্থানৰ কাষত উপযুক্ত স্থান/ক্ষেত্ৰৰ এক চিত্ৰকৰ বিকাশৰ পৰা আৰম্ভ কৰি। ই এক নিৰ্দিষ্ট স্থানত কৃষিৰ বাবে উপযুক্ত প্ৰজাতি চিনাক্ত কৰণৰ প্ৰক্ৰিয়া স্থাপন কৰিব আৰু লগতে খোলা সাগৰৰ পিঞ্জৰা কৃষিৰ বাবে সৰু আৰু পাৰস্পৰিক মাছমৰীয়াসকলক প্ৰাথমিকতাৰ ভিত্তিত স্থান আৱণ্টন কৰিব পাৰিব। সম্ভাৰ্য প্ৰজাতিৰ বীজৰ বাণিজ্যিক পৰিমাণৰ উৎপাদন আৰু সেইবোৰৰ পিঞ্জৰা কৃষিক বিশেষভাৱে চিনাক্ত কৰা মহাসাগৰীয় স্থানত উদগনি দিয়া হ'ব পাৰে ,কিন্তু পৰ্যাপ্ত সুৰক্ষাৰ সৈতে আৰু স্বাভাৱিক মাছ ধৰা ,জাহাজ আৰু অন্যান্য সমুদ্ৰ কাৰ্যকলাপ

প্ৰভাৱিত

নকৰাকৈ।

* সম্ভাৰণাপূৰ্ণ মাছৰ পোনা প্ৰজাতিৰ ব্যৱসায়িক ভিত্তিত উৎপাদন তথা সেইবোৰক বিশেষভাৱে চিহ্নিত মহাসমুদ্ৰৰ স্থান বিশেষে সজা মীন পালক বিশেষকৈ ১২ নোটিকেল মাইলৰ পিছৰ জলৰাশিক উদগনি দিয়া উচিত। এনে কৰোতে সৰ্টবাচৰ মাছ ধৰা কাৰ্য, জাহাজৰ চলাচল তথা অন্যান্য কাৰ্যকলাপৰ প্ৰভাৱ নপৰাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় ৰক্ষণা-বেক্ষণ দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগিব।

চাৰ্ফ আৰু টাইড প্ৰভাৱৰ সন্মুখীন হোৱা বৃহৎ এলেকাবোৰৰ সৈতে অধিক বা কম পোন তেনেই ,পিঞ্জৰাবোৰ খোলা পানীত স্থাপন কৰিব লাগিব ,সেইবোৰ প্ৰকৃতিৰ উপাদানৰ সন্মুখীন কৰিব লাগিব ,বে ,কোভ আৰু আশ্ৰয়প্ৰাপ্ত অঞ্চলত অৱস্থিত স্থানবোৰৰ বিপৰীতে আৰু উচ্চ বায়ু আৰু কাৰ্বণ্টৰ প্ৰতি কম দুৰ্বল। সেয়েহে ,মৰিসংস্কৃতিক জনপ্ৰিয় কৰাৰ বাবে এটা মুখ্য প্ৰয়োজনীয়তা হ'ব জোঁৱা পিঞ্জৰা আৰু তেওঁলোকৰ মুৰিং যি কঠোৰ সামুদ্ৰিক পৰিৱেশ ৰক্ষা কৰিব পাৰে।

আনহাতে কেইবাটাও প্ৰাৰ্থী প্ৰজাতিৰ প্ৰজনন আৰু লাৰ্ভাল প্ৰতিস্থাপনৰ বাবে প্ৰযুক্তিৰ বিকাশত পৰ্যাপ্ত অগ্ৰগতি লাভ কৰা হৈছে)যেনে কোবিয়া ,ৰূপৰ পোমপানো ,ভাৰতীয় পোম্পেনো , কমলা-দেখা গ্ৰুপাৰ ,স্মাট সাগৰ-ৱেম ,জনৰ স্নেপাৰ আৰু ভাৰ্মিকুৱেন্ড মেৰুদণ্ড ,সেউজীয়া আৰু মুগা মুচআৰু খাদ্য অষ্টাইচ ,(পৰ্যাপ্ত পৰিমাণত মানদণ্ডৰ বীজৰ উপলব্ধতাই যথেষ্ট পৰিমাণত কাৰ্যকলাপ আৰম্ভ কৰিব আৰু কৃষিব্যয়ো কাৰ্যকৰী কৰিব পাৰে। এই ক্ষেত্ৰত কৃষি কৃষি কৃষক আৰু উদ্যোগপতিসকলৰ প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰাৰ বাবে আৰ এণ্ড ডি আৰু উদ্যোগৰ ভূমিকা মুখ্য। আঁচনি উদ্যোগবোৰে বাণিজ্যিকভাৱে ব্যৱহাৰযোগ্য বীজ উৎপাদন প্ৰযুক্তিৰ প্ৰমোচনৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় সমৰ্থন প্ৰদান কৰিব ,কৃষকসকলৰ প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰিবলৈ বীজ উৎপাদন আৰু উপলব্ধতা বৃদ্ধি কৰিবলৈ প্ৰাৰ্থী প্ৰজাতি আৰু হেচাৰীৰ বাবে ব্ৰড বেঞ্চ বিকশিত কৰিব। সমগ্ৰ মৰিসংস্কৃতি উন্নয়ন প্ৰক্ৰিয়াত পিয়ে গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিব।

মৰিসংস্কৃতিক অনুকূল আৰু পৰিৱেশ-অনুকূল ভাৱে প্ৰচাৰ কৰাটো নিশ্চিত কৰিবলৈ , আঁচনিখনে উপযুক্ত নিৰ্দেশনা নথিপত্ৰৰ যোগেৰে ,মাছ ধৰা ভূমিত প্ৰৱেশ কৰা আৰু মাছ ধৰা অঞ্চলৰ বেদখলৰ দৰে বিষয়বোৰ সমাধান কৰা হয় যাতে ইয়াৰ ফলত মাছ মৎস আৰু মৰিসংস্কৃতিৰ কৃষকসকলৰ মাজত সংঘাত নকৰে। একেদৰে ,দেশৰ চুটি অঞ্চলত বহনক্ষম মৰিকালচাৰ ৰক্ষাৰ বাবে বহন ক্ষমতা অধ্যয়ন আৰু পাৰিপাৰ্শ্বিক প্ৰভাৱ মূল্যায়ন কৰাটো নিশ্চিত কৰা হ'ব।

তাৎক্ষনিক হস্তক্ষেপৰ মুখ্য ক্ষেত্ৰবোৰৰ ভিতৰত আছে:

* উপকূলীয় ৰাজ্য তথা কেন্দ্ৰীয় অঞ্চল সমূহৰ লগত আলোচনা সাপেক্ষে তথা ৰাজ্যৰ অন্তৰ্ভুক্ত জলৰাশিৰ ভিতৰত তথা বাহিৰৰ জলৰাশিৰ সামুদ্ৰিক জীৱ পালনৰ বাবে উপযুক্ত অঞ্চল সমূহৰ কথা বিবেচনা সাপেক্ষে সামুদ্ৰিক জীৱ পালনৰ বিকাশৰ ব্লু-প্ৰিণ্ট তৈয়াৰ কৰা।

- মৰিসংস্কৃতি, উপযুক্ত প্ৰজাতি, পইচা নীতি আৰু সমৰ্থন সেৱাৰ বাবে উপযুক্ত ক্ষেত্ৰবোৰ কঢ়িয়াই লৈ মৰিসংস্কৃতিৰ বিকাশৰ বাবে এক প্ৰিণ্ট প্ৰস্তুত কৰা।
- বীজ উৎপাদনৰ বাবে ব্ৰড বেঞ্চ আৰু বাণিজ্যিক স্কেল হেচাৰী গঠন কৰাত প্ৰৱৰ্ত্তনা কৰা।
- স্থানীয় প্ৰযুক্তিৰ ওপৰত আধাৰিত আৰু স্থানীয় মাছমৰীয়াসকলৰ প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰিবলৈ ব্যয়-কাৰ্যকৰী পিঞ্জৰা বিকাৰৰ বাবে আৰ এণ্ড ডি সমৰ্থন কৰা।

6.3.4 শিৰাৰ কৃষি

কৃষি আৰু মৰিসংস্কৃতিৰ দৰে, দেশত সৰিপৰা বসৰ খেতিত এক অব্যৱহ্য সম্ভাৱনাও আছে। বিশ্বব্যাপী, জলকোলোইড, প্ৰসাধন সামগ্ৰী আৰু খাদ্য পৰিপূৰকৰ বাবে, আৰু লগতে এক সম্ভাৱ্য জঁইয়ুৰ উৎস হিচাপে ওপৰৰ জলবায়ুৰ চাহিদা বৃদ্ধি হৈ আছে। এই উপ-খণ্ডই মূল্য শৃংখলৰ সৈতে মূল্য সৃষ্টিৰ অত্যধিক সুযোগ প্ৰদান কৰে আৰু দেশৰ তীৰ্থস্থানৰ অৰ্থনীতিত যথেষ্ট অৱদান দিব পাৰে।

ভাৰতত প্ৰায় 58,715মিঃ বখা পানীৰ সামগ্ৰী বখা হৈছে। তামিলনাডু, গুজৰাট আৰু দিউ উপকূলৰ কাষত আৰু লক্ষীপুৰ আৰু আণ্ডমান আৰু নিকোবৰ দ্বীপপুঞ্জৰ চাৰিওফালে প্ৰায় 844টা শিৰাপ্ৰজাতি আছে। মুম্বাই, বত্নঘেৰি, গোৱা, কৰৱাৰ, ভাৰ্কলা, ভিজাইনজাম আৰু পুলিকাট, অন্ধ্ৰ প্ৰদেশ আৰু উৰিষ্যাৰ চিলাকাৰ চাৰিওফালে সমৃদ্ধ শিৰাৰ বিচনা হয়। অৱশ্যে, নিৰন্তৰ, নিৰপেক্ষ, নিৰপেক্ষ আৰু অসংগঠিত শস্যৰ ফলত প্ৰাকৃতিক সৰল সম্পদ হ্ৰাস হৈছে।

যেতিয়া -1980ৰ শৰৰ আৰম্ভণি আৰু মাজভাগত জলজ কৃষিৰ প্ৰাৰম্ভিক পৰীক্ষণ কৰা হৈছিল, এই কাৰ্যকলাপটো এতিয়াও জনপ্ৰিয় কৰিব পৰা হোৱা নাই। অন্যান্য মাছ পালনৰ কাৰ্যকলাপৰ দৰে, খাদ্যৰ বাবে শিৰাৰ স্থানীয় চাহিদা নাই। প্ৰায় সম্পূৰ্ণ ঘৰুৱা সৰিয়হ উৎপাদন ঔদ্যোগিক খণ্ডত ব্যৱহাৰ কৰা হয় আৰু সেয়েহে, উৎপাদনৰ বাবে শক্তিশালী পিছপৰা আৰু ফৰৱাৰ্ড লিংকেজৰ আৱশ্যক হ'ব। আঁচনিখনে নিশ্চিত কৰিব যে ব্যৱহাৰৰ বাবে সাজু প্ৰযুক্তি আৰু অন্যান্য ইনপুট উপলব্ধ কৰাৰ সময়ত এনে সংযোগ বিকশিত কৰা হয়।

দেশখনৰ গৱেষণা প্ৰতিষ্ঠানবোৰে গুজৰাট, দিউ, লক্ষীপুৰ, তামিলনাডু আৰু অন্ধ্ৰ প্ৰদেশৰ এক দীঘলীয়া ক'তৰেষ্টেৰে শিৰা কৃষিৰ বাবে উপযুক্ত অঞ্চল চিনাক্তকৰিছে। সাগৰৰ খেতি বক্ষা কৰিবলৈ আৰু মৎসৰক আকৰ্ষিত কৰিবলৈ, আৰম্ভণিতে, যৌন প্ৰজনন পদ্ধতিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰা, বৰ্তমানে গ্ৰহণ কৰা বহুলভাৱে জনপ্ৰিয় উদ্ভিদ/যৌন প্ৰচাৰ পদ্ধতিৰ পৰিপূৰক, তামিলনাডু উপকূলত স্থাপন কৰিব পাৰি য'ত বৰ্তমানে সৰ্বাধিক সাগৰীয় কৃষি কৰা হৈছে। পিছত, ইয়াক গুজৰাটৰ উপকূল আৰু উপকূলৰ কাষৰ অন্যান্য স্থানলৈ সম্প্ৰসাৰিত কৰিব পৰা যায়। ডাঙৰ স্কেলত প্ৰমোচনৰ প্ৰজাতিটো হৈছে কাপ্লাফিকুছ আলভাৰেজাইআৰু সম্ভাৱ্য প্ৰকাৰৰ স্থানীয় শিহৰণকাৰী)এগাৰোফিট আৰু আলগিনোফিট।

অফৱেৰ পানীয়ে ওশৰীয়া পানী বখাৰ সুযোগ প্ৰদান কৰে, বিশেষকৈ ইণ্টিগ্ৰেটেড মাল্টি-ট্ৰপিক এণ্টিকিক প্ৰণালীত)আইএমটিএতে য'ত কোবিআ আদিৰ দৰে ফনমাছ প্ৰজাতিবোৰ সাগৰৰ সৈতে উত্থাপন কৰিব পাৰি। বৃহৎ পৰিমাণৰ শিৰা কৃষিৰ ফালে আগবাঢ়ি থাকোঁতে, বনৰীয়াৰ পৰা সমুহৰ সংগ্ৰহ নিৰুৎসাহিত কৰা হ'ব, যদিহে টেকনাছমেণ্ট মেনেজমেণ্ট পৰিকল্পনা কৰা নহয়।

শিৰাৰ খেতি মৎস আৰু অন্যান্য গ্ৰাম্য মহিলাৰ বাবে জীৱিকা সৃষ্টি কৰাত সহায়ক হ'ব। মহিলাসকলক প্ৰশিক্ষণ, ৰাজহুৱা বিত্তৰ প্ৰৱেশাধিকাৰ আৰু মাৰ্কেটিং সমৰ্থন প্ৰদানৰ যোগেৰে সাগৰৰ উৎপাদন আৰু প্ৰক্ৰিয়াকৰণ কৰিবলৈ স্ব-সহায়ক গোট/সমবায়/উৎপাদকৰ সংগঠন গঠন কৰিবলৈ উদগনি দিয়া হ'ব।

তাৎক্ষণিক হস্তক্ষেপৰ মুখ্য ক্ষেত্ৰবোৰৰ ভিতৰত আছে:

- সবল অঞ্চলৰ কাষত ,ছেৱাৰ্ড আৰু ভূমি-ৱাৰ্ড , অফাৰ ৱাৰ্ড আৰু লগতে সমন্বিত মাৰ্লেট ট্ৰাফিক এক্টিভেলকী (IMTA) প্ৰণালীত সাগৰৰ খেতি ৰখা।
- সবল সামগ্ৰী বৃদ্ধিৰ বাবে কেঁচা সামগ্ৰী প্ৰদান কৰিবলৈ কণ্টেণ্টৰ কাষত থকা শিৰাবীজৰ বেঞ্চ বোৰ ছেট আপ কৰা।
- শিৰাৰ খেতিৰ বাবে মৎসআকৰ্ষণ কৰিবলৈ প্ৰয়োজনীয় প্ৰদান কৰা।
- শিৰাৰ খেতি কৰিবলৈ তীৰ্থস্থানৰ পৰা অহা মৎসমহিলা আৰু অন্যান্য মহিলাক সহায় কৰা।
- উদগনিসকলক জলজৰ পৰা সামগ্ৰী প্ৰস্তুত কৰিবলৈ ক্ষুদ্ৰ আৰু মজলীয়া প্ৰক্ৰিয়াকৰণ ইউনিট ছেট আপ কৰিবলৈ উদগনি দিয়া।
- উদ্যোগটো উদয় কৰাৰ বাবে সামগ্ৰীৰ বিপন্নত সহায় কৰা।

৬.৩.৫ আংলাৰ্জিক মাছৰ খেতি

আংলৰিমাছ হৈছে আন্তৰ্জাতিক মাছ বাণিজ্যৰ তুলনামূলকভাৱে সৰু কিন্তু সক্ৰিয় উপাদান। একুৰিয়াম বাহাল ৰখা টো এক অতি জনপ্ৰিয় হবি আৰু আৰ্ণা-মাথমাছৰ বিশ্বব্যাপী বাণিজ্য প্ৰতি বছৰে 20-18বিলিয়ন আমেৰিকান ডলাৰ আকলন কৰা হৈছে। ইয়াৰ বিকাৰকৰ জৈৱিক সম্পদৰ বাবে ,ভাৰতত বিভিন্ন ধৰণৰ বাণিজ্যিক আৰু শক্তিশালী আকৰ্ষণীয় মাছসম্পদ আছে। আংলঙৰ মৎসপালনৰ বাবে প্ৰায় 374টা মিশ্ৰিত প্ৰজাতি আৰু 300তকৈও অধিক সামুদ্ৰিক প্ৰজাতি উপযুক্ত।

আকৰ্ষিত মৎসপালনৰ বাবে ঘৰুৱা বজাৰৰ মূল্য প্ৰায় 500কোটি টকা আকলন কৰা হৈছে , এই কাৰ্যকলাপটো পশ্চিম বংগ ,তামিলনাড়ু ,মহাৰাষ্ট্ৰ ,উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ ৰাজ্য আৰু দ্বীপৰ কিছুমান নিৰ্দিষ্ট অঞ্চলত সীমাবদ্ধ। এই আঁচনিখনে আকৰ্ষিত মাছৰ উৎপাদন বৃদ্ধি কৰিবলৈ , এক-পৰা-এণ্ড যোগান শৃংখলৰ বিকাশ আৰু গ্ৰাম্য জীৱিকা বৃদ্ধিৰ বাবে বাসস্থানৰ তত্ত্বাৱধানৰ বাবে ঘৰুৱা ইউনিট সৃষ্টি কৰাত উদগনি দিব। আঁচনিখনে একুৰিয়াম এটা বজাই ৰখাৰ সুবিধাৰ ওপৰত উপভোক্তা শিক্ষাক উদগনি দিব আৰু ৰাজহুৱা প্ৰতিষ্ঠানত একুৰিয়া স্থাপনত উদগনি দিব। মহিলা আৰু যুৱসকলে উপযুক্ত হস্তক্ষেপৰ যোগেৰে মনোযোগ প্ৰাপ্ত কৰিব।

বৰ্তমানে ,অনুমান কৰা হৈছে যে বনৰীয়াৰ পৰা প্ৰায় 85শতাংশ আংলঙীয়া প্ৰজাতি সংগ্ৰহ কৰা হয় ,মুখ্যত উত্তৰ-পূৰ্ব ৰাজ্যসমূহৰ পাৰ্বত্য প্ৰবাহ বা উপকূলীয় অঞ্চল আৰু দুখন দ্বীপ অঞ্চলৰ কিছুমান অঞ্চলৰ কাষত অৱস্থিত মুখ্য প্ৰবাল বাসস্থানৰ পৰা। যিহেতু এই বনৰীয়া উৎসৰ প্ৰজাতিবোৰে অধিক মূল্য প্ৰদান কৰে ,তেওঁলোকৰ শস্যৰ ওপৰত চাপ যথেষ্ট আৰু বৃদ্ধি হয়। আঁচনিৰ হস্তক্ষেপে নিশ্চিত কৰিব যে এনে সম্পদবোৰ অনুকূলভাৱে সংগ্ৰহ কৰা হয় আৰু বনৰীয়া আকৰ্ষিত জীৱাণুৰ স্থিৰতা নিশ্চিত কৰিবলৈ প্ৰয়োজনীয় নিয়ন্ত্ৰণ স্থাপন কৰা হ'ব।

তাৎক্ষনিক হস্তক্ষেপৰ মুখ্য ক্ষেত্ৰবোৰৰ ভিতৰত আছে:

- আংকলৰ বাবে এণ্ড-to-এণ্ড ছাপ্লাই চেইন ছেট আপ কৰা।
- বিদেশৰ পৰা উমডষ্টক প্ৰাপ্ত কৰাত সহায় কৰা।
- ক্ৰয়-বেক ব্যৱস্থাৰ সৈতে প্ৰতিপালন কৰা পৰিয়ালবোৰলৈ লাভাৰ প্ৰজনন আৰু বিতৰণৰ বাবে বাণিজ্যিক স্কেল অপাৰেটৰক উৎসাহিত কৰা।
- ঘৰ আৰু কৰ্মস্থানত এককুৰিয়া ৰখা।

- মজলীয়া আৰু ক্ষুদ্ৰ পৰিসৰৰ আকৰংকাৰক উদ্যোগ গঢ়াৰ বাবে গ্ৰাম্য মহিলা আৰু যুৱসকলৰ বাবে উদ্যোগ গঢ়ি লোৱা।
- আকৰংকাৰিক মৎসপালনৰ বিকাশৰ বাবে জলীয়া আৰু অন্যান্য সামগ্ৰী নিৰ্মাণত মজলীয়া আৰু ক্ষুদ্ৰ উদ্যোগক সহায় কৰা।

6.3.6 অন্তৰ্ভূমিৰ লেলাইন মাটিৰ ফলপ্ৰসু ব্যৱহাৰ

দেশত নিমখ প্ৰভাৱিত মাটিৰ তলৰ এলেকাটো গুজৰাট ,(mha 2.23)উত্তৰ প্ৰদেশ ,(mha 1.37) মহাৰাষ্ট্ৰ ,(mha 0.61)পশ্চিম বংগ (mha 0.44)আৰু স্থান (mha 0.38)ৰাজ্যসমূহৰ সৈতে প্ৰায় 6.73নিযুত হেক্টৰ (mha)হ'ব অনুমান কৰা হৈছে। এনে সম্পদ থকা আন ৰাজ্যবোৰৰ ভিতৰত আছে পঞ্জাব আৰু হাৰিয়ানা। জলসিঞ্চনৰ উদ্দেশ্যে জলসিঞ্চন খালৰ পানীৰ অযুক্তিকৰ ব্যৱহাৰ মাটিৰ লেলিনাকৰণৰ এটা মুখ্য কাৰণ বুলি গণ্য কৰা হয়। চলাইন মাটিবোৰে কেৱল উৎপাদনশীলতা হ্ৰাস নকৰে, লগতে কৃষি আৰু অন্যান্য উদ্দেশ্য যেনে নিৰ্মাণ আদিৰ বাবে মাটি অপ্ৰয়োজনহয় কৰে। অৱশ্যে ফিন আৰু শ্বেল মাছৰ খেতিৰ যোগেৰে এনে ভূমিৰ ব্যৱহাৰৰ বাবে ক্ষেত্ৰ-পৰীক্ষা কৰা প্ৰযুক্তি উপলব্ধ। এনে প্ৰযুক্তিয়ে ইতিমধ্যে হাৰিয়ানা, পঞ্জাব, ৰাষ্ট্ৰস্থান আৰু ইউ পিৰ চলাইন অঞ্চলত সম্ভাৱনা দেখুৱাইছে য'ত কৃষকসকলে ক'লা বাঘ মিছামাছ (পি মনোডন (আৰু প্ৰশান্ত মহাসাগৰীয় হোৱাইটলেগ মিছামাছ, এলভাননামিতোলাত সফল হৈছে। ক'তথকা এলেকাবোৰৰ দৰে, আন কিয়নো আভ্যন্তৰীণ চলাইন অঞ্চলবোৰৰ সামান্য বৈকল্পিক ব্যৱহাৰ আছে। অৱশ্যে, যিকোনো দীৰ্ঘম্যাদী প্ৰভাৱ প্ৰতিহত কৰিবলৈ জৰায়ু-পোৰা ৰপৰা আৱৰ্জনা নিষ্কাশন কৰাটো উচিত বিবেচনাৰ প্ৰয়োজন হ'ব।

মুখ্য নীতি উদ্যোগত সম্ভাৱ্য ক্ষেত্ৰচিনাক্ত কৰা আৰু জৰায়ুকীকৰণৰ বাবে সেইবোৰৰ আৱণ্টন কৰা হ'ব; কৃষকসকলক সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ প্ৰযুক্তি প্ৰদান কৰা, য'ত প্ৰয়োজন হয় পানীৰ বহনক্ষম ব্যৱহাৰ; সম্প্ৰসাৰণ সমৰ্থন আৰু হাত-ধৰি ৰখা; বিপদাশংকা হ্ৰাস কৰাৰ বাবে সম্ভাৱ্য ফনমাছ প্ৰজাতি যেনে সাগৰীয় বেছ আৰু মাটেচ প্ৰচলন; জৰায়ুখেতিৰ পৰা হোৱা প্ৰৱাহ-প্ৰস্ৰাৱ আৰু চিকিৎসাৰ বাবে শব্দ পদ্ধতি; আৰু প্ৰশান্ত মহাসাগৰীয় হোৱাইটলেগ মিছামাছ, মাটেচ আৰু চিবাচ আৰু পৰৱৰ্তী সামগ্ৰীৰ বিপন্নত সহায়ৰ দৰে প্ৰজাতিৰ বীজ আৰু আহাৰৰ যোগানৰ বাবে আগবঢ়া আৰু পিছপৰা সংযোগ স্থাপন কৰা। য'ত চলাইন মাটিত কৃষিৰ বাবে উপযুক্ত ডাঙৰ এলেকা উপলব্ধ, পি ব্যৱস্থাৰ যোগেৰে বিশেষ কৃষি ক্ষেত্ৰৰ বিকাশৰ ওপৰতো বিবেচনা কৰা হ'ব।

তাৎক্ষনিক হস্তক্ষেপৰ মুখ্য ক্ষেত্ৰবোৰৰ ভিতৰত আছে:

- সম্ভাৱ্য ক্ষেত্ৰবোৰ চিনাক্ত কৰা আৰু ক্লাষ্টাৰ আধাৰত প্ৰয়োজনীয় সমৰ্থন সেৱাৰ সৈতে উপযুক্ত কৃষি পদ্ধতি গ্ৰহণ কৰাৰ বাবে কৃষকসকলক আৱণ্টন কৰা।
- মানদণ্ডৰ বীজৰ উপলব্ধতা আৰু কৃষকসকলক শলাগৰ অঞ্চলত মিছামাছ খেতি কৰা তৰ্জনী প্ৰদান কৰা।
- কৃষকসকলৰ প্ৰশিক্ষণ আৰু দক্ষতা বিকাশত সহায় কৰা আৰু লগতে সামগ্ৰীটোৰ বিপন্ন।

6.3.7 জীয়াই থকা জনত্বৰ স্বাস্থ্য আৰু জৈৱ সুৰক্ষা বজাই ৰখা

সত্ৰাধিকাৰৰ শেষৰ ফালৰ পৰা যেতিয়া দেশত বৈজ্ঞানিক মাছ কৃষি পদ্ধতিয়ে মূল লাভ কৰিছিল, কৃষিৰ বিকাশ অভূতপূৰ্ব হৈ আছে। খেতি কৰা প্ৰজাতিবোৰৰ সাধাৰণ স্বাস্থ্য ব্যৱস্থাপনাৰ উদ্বেগৰ উপৰিও, মিছামাছৰ মিঠা মাছত এপিজুটিক আলচাৰেটিভ চিষ্ট্ৰম (ইইউএছ (আৰু মিছামাছ জলকীয়াত হোৱাইট স্পোট চিষ্ট্ৰম ৰোগ) ডব্লিউএছডি (অতীতত দেশত বৃহৎ পৰিমাণৰ মৃত্যুৰ মুখ্য কাৰণ হৈ আহিছে। **যিহেতু আগলৈ অহা বছৰবোৰত কৃষি কৃষি যথেষ্ট অধিক বৃদ্ধিৰ বাবে সাজু আৰু জনসংখ্যাৰ খাদ্য আৰু পুষ্টিৰ**

প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰে ,স্বাস্থ্য ব্যৱস্থাপনাসহ কৃষি প্ৰণালীৰ সকলো দিশপৰ্যাপ্তভাৱে যত্ন লোৱাটো ওআৱশ্যকীয়।

শেহতীয়া সময়ত ,কৃষি পদ্ধতিৰ প্ৰসাৰ ,বিদেশী জলজ প্ৰজাতিৰ অপৰিকল্পনানকৰা প্ৰচলন আৰু জীৱন্ত জলজ জন্তুৰ অনিয়মীয়া সীমাৱৰ্তী চলাচল হৈছে ডব্লিউএছএছডিৰ দৰে বহুতো মহামাৰীৰ মূল কাৰণ। ইয়াৰ উপৰিও ,অপৰ্যাপ্ত বৈজ্ঞানিক জ্ঞান আৰু এনে পৰিস্থিতিৰ মোকাবিলা কৰাত দক্ষতা আৰু ক্ষমতাৰ অভাৱে সমস্যাটো বৃদ্ধি কৰিছে।

যদিও জলজ জন্তুৰ স্বাস্থ্য সমস্যাৰ মোকাবিলা কৰাৰ বাবে শেহতীয়া বছৰবোৰত বহুতো চিকিৎসামূলক ব্যৱস্থা আৰু প্ৰটোকল আৰু প্ৰক্ৰিয়া বিকশিত কৰা হৈছে , তথাপি ভাল কৃষি ব্যৱস্থাপনা প্ৰণালী ,কৃষি ব্যৱস্থাপক আৰু শ্ৰমিকসকলৰ উন্নত দক্ষতা আৰু ক্ষমতা ,এক ৰাষ্ট্ৰীয় জলজ জন্তুৰ স্বাস্থ্য নিৰীক্ষণ আৰু প্ৰতিবেদন প্ৰণালী ,ৰোগ প্ৰতিৰোধ আৰু নিয়ন্ত্ৰণ প্ৰস্তুতি ,জলজ জন্তুৰ স্বাস্থ্য ব্যৱস্থাপনাৰ বাবে প্ৰাথমিক গৱেষণা প্ৰয়োজনীয়তা অন্তৰ্গত কৰা অধিক সাজু প্ৰচেষ্টা। ,ধ্বনি প্ৰতিৰোধী আৰু ৰোগ নিয়ন্ত্ৰণ ব্যৱস্থা ,চেনিটেৰী আৰু পদাৰ্থ-চেনিটেৰী দিশ , 'আমদানি বিপদাশংকা মূল্যায়ন'ত নিৰ্ণয় লোৱাত উন্নত ক্ষমতা আৰু শেষত পৰিস্থিতিউন্নত কৰাৰ বাবে কাৰ্যকৰী সমাজ নেটৱৰ্কিং প্ৰয়োজন।

তাৎক্ষনিক আঁচনিৰ হস্তক্ষেপৰ মুখ্য ক্ষেত্ৰবোৰৰ ভিতৰত আছে:

- আগতীয়া সতৰ্কতা প্ৰণালী স্থাপন কৰা ,বিপদাশংকা মূল্যায়ন কৰা ,নিৰীক্ষণ আৰু অকণমান পৰিকল্পনা স্থাপন কৰা আৰু ৰোগৰ প্ৰাদুৰ্ভাৱ ৰক্ষাৰ ওপৰত ধ্বনি প্ৰতিবেদন।
- ৰাষ্ট্ৰীয় আৰু ৰাজ্য নিয়ামক ক্ষমতা শক্তিশালী কৰা।
- জৰায়ু জন্তুৰ স্বাস্থ্যৰ ব্যৱস্থাপনাৰ বাবে সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ প্ৰণালীৰ প্ৰচাৰ কৰা।
- ৰাজহুৱা আৰু ব্যক্তিগত দুয়োটা খণ্ডত ক্ৰেণ্টেইন সুবিধা)ৰাজহুৱা খণ্ডত (আৰু জলজ জন্তুৰ স্বাস্থ্য পৰীক্ষাগাৰ আৰু নিৰ্ণয় ক্ষমতাৰ হিচাপত আন্তঃগাঁথনি স্থাপন কৰা।
- গৱেষণা আৰু বিকাশৰ প্ৰয়োজনীয়তা বৃদ্ধি কৰা)জীয়াই জন্তুৰ স্বাস্থ্য ব্যৱস্থাপনাত পিৰ বিকাশসহ।
- জৰুৰী জন্তুৰ স্বাস্থ্য ব্যৱস্থাপনাত সীমাসীমাৰ সমস্যাৰ বিপদাশংকা হ্রাস কৰিবলৈ আঞ্চলিক সমন্বয়ৰ বাবে প্ৰণালী স্থাপন কৰা।
- সকলো স্তৰত ক্ষমতা)মানৱ সম্পদ বিকাশ (নিৰ্মাণ কৰা।
- আইচিএৰা প্ৰতিষ্ঠান ,ষ্টেট ডিআএফ আৰু মৎসপালন কলেজৰ সক্ৰিয় অংশগ্ৰহণেৰে মাছৰোগ আৰু স্বাস্থ্য নিৰীক্ষণ নেটৱৰ্কৰ বাবে নেটৱৰ্ক শক্তিশালী কৰা।
- নেটৱৰ্কিং আৰু তথ্য বিতৰণৰ বাবে ধ্বনি প্ৰণালী ছেট আপ কৰা।

৬.৪ আন্তঃগাঁথনি

ভাৰতে ছক্ৰেটিছৰ মাজভাগৰ পৰা মাছ ৰখা হাৰ্বাৰ)এফএইচ (আৰু মাছ লেণ্ডিং চেণ্টাৰ)এফএলচি (নিৰ্মাণ আৰম্ভ কৰিছিল আৰু প্ৰায় প্ৰায় বছৰ ধৰি বৃহৎ সংখ্যক মুখ্য আৰু সৰু এফ.এইচ .আৰু এফ.এল.চি .নিৰ্মাণ কৰা হৈছে। অৱশ্যে ,বৰ্ধিত বেট নম্বৰ আৰু আকাৰে এতিয়ালৈকে সৃষ্টি কৰা সুবিধাবোৰ তকৈ অধিক হৈছে আৰু অনুমান কৰা হৈছে

যে বৰ্তমানৰ আন্তঃগাঁথনিদেশখনে দেশখনৰ মুঠ বেটআকাৰৰ প্ৰায় 30-25শতাংশ পূৰণ কৰে। এই পৰিস্থিতিয়ে লেণ্ডিং পইণ্টত জঁট ৰক্ষা কৰিছে আৰু কেচ টো বিক্ৰী কৰাত পলম হৈছে আৰু লগতে পৰৱৰ্তী মাছ ধৰা ভ্ৰমণৰ বাবে জাহাজবোৰ পুনৰ ব্যৱস্থা পঢ়াৰ বাবে পলম হৈছে। ইয়াৰ অধিক হৈছে এফ.এইচ. আৰু এফ.এল.চি.-ত সুবিধাৰ অভাৱ আৰু পৰিচ্ছন্নতা আৰু অনাকাঙ্ক্ষাৰ দিগৰ পৰা তেওঁলোকৰ দুৰ্বল তত্ত্বাৱধান। সঞ্চিতভাৱে ,এই সকলো বোৰ ত্ৰুটিৰ ফলত মাছৰ বিশাল অপচয় হয়।

পইণ্ট মাছজাহাজত থকা বিন্দুৰ পৰা শস্যৰ পিছত আৰম্ভ হয়। আঁচনিখনে ,তৎপৰতাৰ বিষয় হিচাপে ,এলৈকে নিৰ্ধাৰণ কৰা সমগ্ৰ আন্তঃগাঁথনি সুবিধা আৰু খণ্ডটোৰ প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰাৰ বাবে তেওঁলোকৰ আধুনিকীকৰণৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিব। এইটোৱে নাওবোৰ যাতে মাছদূষিত বা নষ্ট কৰাৰ অনুমতি নিদিয়ে সেই বোৰ পৰিস্থিতিত ৰখাটো নিশ্চিত কৰাৰ পদ্ধতিবোৰ োচাব। সমগ্ৰ দেশৰ আন্তঃগাঁথনিৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ বাবে এক মাষ্টাৰ আঁচনিৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি ,য'ত প্ৰয়োজন হয় অতিৰিক্ত সুবিধা সৃষ্টি কৰা হ'ব যাতে মাছ ধৰা লীটত পৰ্যাপ্ত অৱতৰণ আৰু বেৰিং সুবিধা প্ৰদান কৰা হয়। মাষ্টাৰ আঁচনিখনে চাৰ্টিং ,পৰিষ্কাৰ ,নিলাম আৰু পেকিং আৰু অন্যান্য আন্তঃগাঁথনিৰ প্ৰয়োজনীয়তা যেনে পৰিষ্কাৰ পাত্ৰ পানী ৰখা আৰু মানদণ্ডৰ বৰফৰ উপলব্ধতাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় সকলো বেক-আপ সুবিধাৰ ওপৰতো গুৰুত্বপূৰ্ণ হ'ব। আঁচনিখনে ৰাজহুৱা পুঁজি ,ব্যক্তিগত বা ৰাজহুৱা-ব্যক্তিগত বিত্তীয়তাৰ যোগেৰে আৰু বিন্ড-ওন-অপাৰেট (BOO)বিন্ড-অপাৰেট-ট্ৰেন্সফাৰ)বিওটি (আৰু বিন্ড-অপাৰেট-ট্ৰেন্সফাৰ (BOOt)আদিবিভিন্ন বিতৰণ আৰু কাৰ্যকৰী প্ৰণালী ব্যৱহাৰ কৰাৰ দৰে বিভিন্ন বিকল্পৰ প্ৰতি মনত ৰাখি নতুন আন্তঃগাঁথনি সৃষ্টি কৰাৰ বাবে কাৰ্যক্ষমতা বিবেচনা কৰিব।

যিহেতু এফ.এইচ. আৰু এফ.এল.চি. হৈছে সামুদ্ৰিক ধৰা মৎসপালনৰ স্নায়ু কেন্দ্ৰ য'ত আগলৈ আৰু পিছপৰা সংযোগও একত্ৰিত হয় ,এক ৰাষ্ট্ৰীয় মছজিদ হাৰাৰ কৰ্তৃপক্ষ স্থাপন কৰাটো চৰকাৰৰ প্ৰচেষ্টা হ'ব আৰু অন্তৰ্ৱৰ্তী সময়ত কেন্দ্ৰ ীয় চৰকাৰ আৰু উপকূলীয় ৰাজ্য/কেন্দ্ৰৰ সংশ্লিষ্ট মন্ত্ৰালয়/বিভাগক অন্তৰ্গত এক আন্তঃমন্ত্ৰালয়/বিভাগ সমিতি গঠন কৰা হ'ব।

মজুত থকা এফ.এইচ.এইচ. আৰু এফ.এল.চি.-ৰ প্ৰয়োজনীয়তা বোৰ তৰাৰ উপৰিও , আঁচনিখনে বিচ নাও ৰোৱা কেন্দ্ৰবোৰৰ বাবে আন্তঃগাঁথনি সুবিধাৰ প্ৰয়োজনীয়তাবোৰও নিৰীক্ষণ কৰিব। দেশখনত প্ৰায় 3,400মাছ ধৰা গাওঁ আছে আৰু 90-শতাংশ গাওঁত পাৰম্পৰিক আৰু মটৰকৰা নাও আছে। এনে বহুতো গাওঁত বৃহৎ সংখ্যক নাও আছে যাৰ বাবে মাছবোৰ স্বাস্থ্যকৰ পৰিস্থিতিত বা ব'ড আৰু এংকৰিং পইণ্টত নামভৰোৱা টোকা নাই। এনে বিএলচি-ৰ প্ৰয়োজনীয়তা এক ধ্বনি জৰীপ আৰু মূল্যায়নৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি , প্ৰয়োজনীয় সহায় বিবেচনা কৰা হ'ব।

আভ্যন্তৰীণ খণ্ডত ,জলাধাৰ ,হ্ৰদ আৰু নদীৰ সন্মুখত অৱস্থিত মুখ্য অৱতৰণ স্থানৰ বাবে মাছ লেণ্ডিং প্লেটফৰ্ম আৰু সৰু নিলাম আৰু পেকিং স্থানৰ ক্ষেত্ৰত আন্তঃগাঁথনিসুবিধাৰ প্ৰয়োজন হ'ব। এনে সুবিধাবোৰ অৱতৰণ ৰখা স্থানৰ বাবে অধিক অত্যাৱশ্যকীয় হ'ব য'ত শস্য কৰা মাছবোৰ বিপন্নৰ বাবে দীঘলীয়া দূৰত্বত পৰিবহন কৰিব লাগিব। এই ক্ষেত্ৰত , পৰিবহন সুবিধা সৃষ্টিৰ বাবে পৰ্যাপ্ত সমৰ্থন কৰা হ'ব যি শস্যবোৰ সঠিক স্থিতিত আৰু নিম্নতম সময়ৰ সৈতে তেওঁলোকৰ গন্তব্যস্থানত উপনীত হ'ব পাৰে।

তাৎক্ষনিক হস্তক্ষেপৰ মুখ্য ক্ষেত্ৰবোৰৰ ভিতৰত আছে:

- মাছ ধৰা বেটৰ প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰিবলৈ বেক-আপ আন্তঃগাঁথনিৰ সৈতে প্ৰয়োজনীয় সংখ্যক আধুনিক মাছ মছজিদ আৰু মাছ অৱতৰণ কেন্দ্ৰ প্ৰদান কৰা।
- মজুত থকা সুবিধাবোৰ আধুনিকীকৰণ কৰা।
- মাছৰ অৱতৰণ আৰু পৰিবহনত সহায় কৰিবলৈ জলাধাৰ ,হ্ৰদ আৰু নদীৰ সন্মুখত

প্ৰয়োজনীয় আন্তঃগাঁথনিসুবিধা সৃষ্টি কৰা।

- এটা ৰাষ্ট্ৰীয় মাছ ধৰা হাৰবাৰ কৰ্তৃপক্ষ স্থাপন কৰা
- আন্তঃগাঁথনি সুবিধাৰ মাষ্টাৰপ্লেন আৰু কাৰ্যকৰী ব্যৱস্থাপনা ৰখাৰ বাবে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ আৰু ৰাজ্য/কেন্দ্ৰীয় শাসিত অঞ্চল আৰু অন্যান্য সংশ্লিষ্ট অংশগ্ৰহণকাৰীসকলৰ সৈতে সংশ্লিষ্ট মন্ত্ৰালয়/বিভাগৰ সৈতে এক আন্তঃ-মন্ত্ৰালয়/বিভাগ সমিতি গঠন কৰা।

6.5 শস্যৰ পিছৰ আৰু বাণিজ্য

এক খাদ্য মূল্য শৃংখল)এফভিচি (সকলো অংশগ্ৰহণকাৰী থাকে যি খাদ্য সামগ্ৰী নিৰ্মাণৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় সমন্বিত উৎপাদন আৰু মূল্য যোগ ৰকামত অংশগ্ৰহণ কৰে। এক টেকনশীল এফভিচি-ৰ মুখ্য গুণবোৰে নিশ্চিত কৰে যে ই (i)ইয়াৰ সকলো পৰ্যায়ত লাভজনক)অৰ্থনৈতিক স্থিৰতা (2) ;(সমাজৰ বাবে বিস্তৃত-আধাৰিত লাভালাভ আছে)সামাজিক স্থিৰতা ;(আৰু (iii)প্ৰাকৃতিক পৰিৱেশৰ ওপৰত ইতিবাচক বা নিৰপেক্ষ প্ৰভাৱ)পাৰিপার্শ্বিক স্থিৰতা। বৰ্তমানে ,সমুদ্ৰ আৰু আভ্যন্তৰীণ দুয়োটা খণ্ডত শস্যৰ পিছৰ ক্ষতি হৈছে আৰু এনে ক্ষতি হ্ৰাস কৰাৰ অতিৰিক্ত আৰু সুৰক্ষিত মাছ গ্ৰাহকসকলৰ বাবে উপলব্ধ হয়। এই উদ্দেশ্যবোৰ পূৰণ কৰিবলৈ ,আঁচনিখন নিম্নলিখিত পদক্ষেপবোৰত নিৰ্দেশিত কৰা হ'ব।

6.5.1 যোগান শৃংখল আৰু মূল্য শৃংখল উন্নত কৰা

যোগান শৃংখলাটো হয়তো ভাৰতৰ মৎসখণ্ডত অভিযানৰ সমগ্ৰ শৃংখলাৰ আটাইতকৈ দুৰ্বল সংযোগ আৰু ইয়াৰ ফলত অপাৰেটৰ সকলৰ লগতে ৰাষ্ট্ৰীয় অৰ্থনীতিৰ বাবে ওচৰলৈ প্ৰচুৰ ক্ষতি হয়। 'নাওৰ পৰা প্লেট 'আৰু 'খেতিৰ পৰা ফৰ্ক 'লৈ যোগান শৃংখল উন্নত কৰি মাছ সংগ্ৰহকাৰী ,কৃষক ,প্ৰচেছৰ আৰু শেষত গ্ৰাহকসকলক বহুতো লাভালাভ আনিব পাৰে। এই এটা অঞ্চল যথেষ্ট অৱহেলিত হৈ আছে আৰু শস্যৰ পিছৰ লোকচান হ্ৰাস কৰিবলৈ ,লোকসকলক সুৰক্ষিত খাদ্য প্ৰদান কৰিবলৈ ,আৰু শৃংখলাত অংশগ্ৰহণকাৰীসকলৰ অৰ্থনীতি উন্নত কৰাৰ বাবে যথেষ্ট উন্নত কৰিব লাগিব। যোগান শৃংখলাৰ উন্নয়নৰ বাবে নিম্নলিখিত মুখ্য আঁচনিৰ উদ্যোগবোৰৰ আৱেগ হ'ব।

শূন্য অপচয় :শাৰীৰিক আৰু মানদণ্ডৰ লোকচানৰ হিচাপত মাছৰ অপচয় হ্ৰাস কৰিবলৈ ,জাহাজত মাছৰ সঞ্চালন আৰু সংৰক্ষণৰ উন্নতকৰাৰ বাবে নীতি উদ্যোগবোৰ নিৰ্দেশনা কৰা হ'ব। ডেক হৈছে সংস্পৰ্শৰ প্ৰথম বিন্দু ,আৰু যদি মাছটো মোকাবিলা কৰা হয় আৰু সঠিকভাৱে সংৰক্ষণ কৰা হয় তেন্তে দূষিত হোৱাৰ সম্ভাৱনা হ্ৰাস কৰা হয়। পৰিষ্কাৰ বৰফৰ ব্যৱহাৰ আৰু বা ৰেফ্ৰিজাৰেটৰ সাগৰীয় পানী/স্লিবি আইচ সুবিধাৰ ব্যৱস্থা কৰাটো আটোৰা আৰু মাছ ধৰা জাহাজবোৰ পৰিষ্কাৰ বৰফ আৰু বা এনে অন্যান্য শীতলসুবিধাৰ সৈতে ব্যৱস্থা কৰাটো নিশ্চিত কৰা হ'ব।

কেচটো নামি যোৱাৰ পিছত ,আঁচনিৰ উদ্যোগবোৰে ভালদৰে বিকশিত বিতৰণ চেনেল আৰু শীতল শৃংখল ব্যৱস্থাৰ লক্ষ্য ৰাখিব যাতে শস্যটো অতি কম সম্ভৱ সময়ত গ্ৰাহকলৈ স্থানান্তৰ কৰা হয়। লগতে যোগান শৃংখলত নোডাল বিন্দুৰ সংখ্যা হ্ৰাস কৰা আৰু বিতৰণ চেনেলবোৰ হ্ৰাস কৰাটো গুৰুত্বপূৰ্ণ। মূল্য শৃংখলত অভিনেতাসকলৰ অংশীদাৰীত্ব স্থাপন কৰা হৈছে সামগ্ৰীবোৰৰ বাবে সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ মূল্য বোৰ প্ৰাপ্ত কৰাৰ চাৰি। উপযুক্ত ৰাজহ গাঁথনি ,যি মৎস আৰু কৃষকসকলক পৰ্যাপ্ত ক্ষতিপূৰণ নিশ্চিত কৰে আৰু তেওঁলোকৰ জীৱিকা সুৰক্ষিত কৰে ,মূল্য প্ৰাপ্তকৰাত তেওঁলোকৰ অংশগ্ৰহণ নিশ্চিত কৰাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয়।

সামুদ্ৰিক কেপচাৰ ফিছাৰী মালভূমি আৰু যোগান শৃংখলৰ পাৰত মাছৰ অপচয় হ্ৰাস নহয় ,আগন্তুক বছৰবোৰত ,ৰপ্তানিৰ বাবে কেঁচা মালৰ অভাৱ হ'ব পাৰে। টেৰিফ সহ বাণিজ্য নীতিবোৰেও মাছ উৎপাদন আৰু আন্তৰ্জাতিক বাণিজ্যিক যথেষ্ট আকাৰ প্ৰদান

কৰে। ঘৰুৱা বজাৰত মূল্য শৃংখল উন্নত কৰাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় আঁচনি ৰখা ৰখাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় আঁচনিৰ ব্যৱস্থাবোৰৰ ভিতৰত আছে এক সুসংগঠিত যোগান শৃংখল স্থাপন কৰা ,আৰু অৱতৰণ স্থানযেনে পৰিষ্কাৰ পানী ,পৰিষ্কাৰ বৰফ আৰু সঠিক সংৰক্ষণত পৰ্যাপ্ত সুবিধা উপলব্ধ কৰা। যোগান শৃংখলৰ বিভিন্ন স্থানত মাইক্ৰ'জৈৱিক বিপদ আছে সেই চিনাক্তকৰণৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি বিপদ বিশ্লেষণ মাৰাত্মক নিয়ন্ত্ৰণ বিন্দু)এইচএচিচিপি (প্ৰণালী ৰূপায়ণ কৰাৰ বাবে ,সেইবোৰ নিয়ন্ত্ৰণ কৰিবলৈ আঁচনিৰ ব্যৱস্থা কৰা হ'ব।

মূল্য যোগ :মাছ পানীৰ বাহিৰহোৱাৰ লগে লগে মূল্য যোগ আৰম্ভ হ'ব পাৰে। আগতে উল্লেখ কৰা অনুসৰি সঠিক অন-ব'ৰ্ড ৰখাৰ ফলত অপচয় আৰু অন-ব'ৰ্ড গিলিং আৰু গাটিং আৰু পৰ্যাপ্ত বৰফৰ সৈতে মাছবোৰ ক্ৰেটত ৰাখিব পাৰিলে মূল্য আৰু অধিক বৃদ্ধি হ'ব পাৰে। এফ.এইচ .বা এফ.এল.চি.ত অৱতৰণ কৰাৰ পিছত ,মাছ ,ভেকুৱাম পেকিং আদি কাপোৰ পিন্ধি আৰু তাৰ পিছত ইয়াক ৰিটেইল বজাৰলৈ স্থানান্তৰ কৰি অধিক মূল্য যোগ হ'ব পাৰে। আমি মূল্য সংযোজন বৃদ্ধি কৰোঁ ,পুষ্টিৰ মূল্য বৃদ্ধি কৰিবলৈ ,শ্বেলফ জীৱন বৃদ্ধি কৰা আৰু মাছৰ সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰাৰ সুবিধা অনুভৱ কৰিবলৈ বিশেষ উপাদান যোগ দি মূল্যবৃদ্ধি কৰিব পাৰি। লগতে অনা-খাদ্য ,ফাৰ্মাচিউটিকেল, আৰু নাট্ৰাচেউটিকেল সামগ্ৰী বিকশিত কৰাৰ যথেষ্ট সুযোগ আছে।

মূল্য সৃষ্টি :চিএট্ৰিফিকেচন আৰু লেবেলিং আঁচনি আৰু পাৰিপাৰ্শ্বিক আৰু সামাজিকভাৱে দায়বদ্ধ উৎপাদনৰ বাবে অনুকৰণযোগ্যতাই নতুন বজাৰ সৃষ্টি কৰিব আৰু এই সামগ্ৰীবোৰ বিশ্বব্যাপী ব্যৱসায় কৰিব পাৰি। এই পদক্ষেপবোৰে পাৰিপাৰ্শ্বিক উদ্বেগৰ ওপৰতগুৰুত্ব দিয়ক আৰু মৎসপালনত স্থিৰতা প্ৰাপ্ত কৰিবলৈ চেষ্টা কৰে। প্ৰমাণীকৰণে উৎপাদকসকলক উন্নত বা বাহাল ৰখা বজাৰ প্ৰৱেশাধিকাৰ ,আৰু সম্ভাৱ্য মূল্য ৰখাৰ জৰিয়তে অন্যান্য লাভালাভ প্ৰদান কৰিব পাৰে। কাৰ্যকৰী এমচিএছ আৰু এটা 'খণ্ড শৃংখল 'পদ্ধতিয়ে সমগ্ৰ মাছ যোগান শৃংখলটো অনুকৰণ আৰু ৰেকৰ্ড কৰাৰ উপায় প্ৰদান কৰি খণ্ডটোৰ স্বচ্ছতা বৃদ্ধি কৰিবপাৰে ,আৰু জনসাধাৰণ ,উদ্যোগ আৰু গ্ৰাহকসকলক স্থিৰতা ,আৰু খাদ্য সুৰক্ষাৰ বিষয়ে সৈমান কৰিব পাৰে।

তাৎক্ষণিক হস্তক্ষেপৰ মুখ্য ক্ষেত্ৰবোৰৰ ভিতৰত আছে:

- শূন্য অপচয়ৰ ফালে যোৱাৰ বাবে বিতৰণ চেনেলবোৰ উন্নত কৰা।
- মূল্য শৃংখল অংশগ্ৰহণকাৰীসকলক উৎসাহিত আৰু সমৰ্থন কৰা আৰু মূল্য বৃদ্ধি আৰু মূল্য সৃষ্টিৰ বাবে তেওঁলোকৰ ক্ষমতা বৃদ্ধি কৰা।
- সংশ্লিষ্ট অংশীদাৰীসকলৰ সম্পূৰ্ণ সম্পৰ্কৰ সৈতে বাছনি কৰা মৎসপালনৰ ইকো-লেবেল িং কৰা।

6.5.2 ঘৰুৱা বিপনন বিকাশ কৰা

দেশখনৰ ৰপ্তানি বজাৰৰ বাবে আটাইতকৈ আধুনিক প্ৰক্ৰিয়াকৰণ আন্তঃগাঁথনি আছে , ঘৰুৱা বিপননৰ বাবে এয়া নহয়। মাছবোৰ অৱতৰণ স্থানত আৰু বা পাইকাৰী/খুচুৰা বজাৰত আটাইতকৈ অস্বাস্থ্যকৰ ভাৱে বিক্ৰী কৰা হয়। এফ.এইচ .আৰু এফ.এল.চি . আৰু মাছবজাৰ ৰক্ষা/উন্নত কৰাৰ বাবে চৰকাৰে যথেষ্ট সহায় উপলব্ধ কৰা স্বত্বেও , পৰিস্থিতিউন্নত হোৱা নাই। বাংলাদেশ ,শ্ৰীলংকা আৰু থাইলেণ্ডৰ দৰে প্ৰতিৱেশী দেশবোৰৰ তুলনাত ভাৰতত মাছৰ বিক্ৰী আৰু ব্যৱহাৰ বৃদ্ধি নকৰাৰ বাবেও এয়া এটা কাৰণ। দুৰ্ভাগ্যজনকভাৱে ,আটাইতকৈ অস্বাস্থ্যকৰ ভাৱে মোকাবিলা কৰা মাছ কিনিবলৈ কম উপভোক্তা প্ৰতিৰোধ কৰা হৈছে।

যদিও দেশত মাছৰ ব্যৱহাৰ বৃদ্ধিৰ লেহেম গতি ,মাছৰ অত্যাধিক স্বাস্থ্য আৰু পুষ্টিৰ লাভালাভ স্বত্বেও ,সময়ে সময়ে বৃদ্ধি কৰা হৈছে ,কিন্তু 19-COVIDমাৰ্মিক বিয়পাৰ

পিছত প্রকৃত চিকুটি অনুভব কৰা হৈছে। বপ্তানি বজাৰ বন্ধ হোৱাৰ সৈতে , উৎপাদকসকলে ঘৰুৱা বজাৰ বিকাশৰ প্ৰয়োজনীয়তা অনুভব কৰিছে যাতে বপ্তানিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীলতা হ্রাস কৰিব পাৰি। এই সম্পৰ্কত আঁচনিৰ উদ্যোগবোৰ , গ্ৰাহকসকলৰ মাজত সজাগতা সৃষ্টিকৰাৰ উপৰিও ,ঘৰুৱা যোগান শৃংখলঅধিক শক্তিশালী কৰা আৰু তেওঁলোকৰ সামগ্ৰীৰ তালিকাত মাছ অন্তৰ্ভুক্ত কৰাৰ বাবে ৰিটেইল চেইনক অৰিহণা প্ৰদান কৰা। স্কুলীয়া শিশুসকলক প্ৰদান কৰা মধ্যাকৰ্ষ ভোজনত মাছ অন্তৰ্ভুক্ত কৰাৰ বাবে নীতি উদ্যোগও কৰা হ'ব য'ত মাছে আহাৰৰ এক নিয়মীয়া অংশ সৃষ্টি কৰে। তেওঁলোকৰ সামগ্ৰীৰ ৰেজিষ্ট্ৰচলাচলৰ বাবে কৃষি খণ্ডলৈ সম্প্ৰসাৰিত কৰা সুবিধাবোৰৰে ৰে'ল ,পথ বা বায়ুৰে মাছৰ পৰিবহনৰ বাবেপ্ৰদান কৰা হ'ব।

একেদৰে ,সৰু প্ৰচেছৰ স্থাপনৰ বাবেআঁচনি ইনচেণ্টিভ বোৰ োৱা হ'ব যি বোৰে শস্য কৰ্তাসকলৰ সৈতে সংযোগ স্থাপন কৰিব আৰু সামগ্ৰীটো পোনপটীয়াকৈ ৰেষ্টুৰেণ্ট বা আন আউটলেটৰ সৈতে মৌলিক মূল্য যোগ বজাৰৰ সৈতে। এই দিশত ,আঁচনিখনৰ লক্ষ্য হৈছে ক্ষুদ্ৰ প্ৰক্ৰিয়াকৰণ আৰু ৰিটেইল মাৰ্কেটিংত মহিলাসকলৰ ভূমিকা শক্তিশালী কৰা আৰু তেওঁলোকক ব্যৱসায়ৰ বিষয়ে সক্ৰিয় কৰি আৰু বিপণনৰ এই খণ্ডত মুখ্য ভূমিকা পালন কৰাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় সমৰ্থন প্ৰদান কৰা।

শেষত ,অনলাইন মাছ বিপণনৰ বিকাশে এতিয়া যথেষ্ট সংখ্যক গ্ৰাহকক প্ৰক্ৰিয়াকৰা মাছৰ যোগানৰ বাবে যথেষ্ট সুযোগ সৃষ্টি কৰিছে। মূল্য শৃংখলৰ এই হ্রাস কৰাটো মৎসপালনৰ বাবে পৰিশ্ৰমকৰ হ'ব কিয়নো গ্ৰাহকৰ টকাৰ বৰ্ধিত অংশ থাকিব। প্ৰচেছৰে মৎসপালনৰ সৈতে পোনপটীয়া সংযোগৰ বাবে উন্নত মূল্য শৃংখল শাসন নিশ্চিত কৰিব পাৰে। সময়ৰ সৈতে ,যদি মৎসসকলে প্ৰয়োজনীয় দক্ষতা বিকশিত কৰিব পাৰে ,তেওঁলোকে এক শেষৰ পৰা শেষসংযোগৰ সৈতে কেপৰেট মূল্য শংকা স্থাপন কৰিব পাৰে। আঁচনিখনে এনে উদ্যোগক সমৰ্থন আৰু উদগনি প্ৰদান কৰিব।

তাৎক্ষনিক হস্তক্ষেপৰ মুখ্য ক্ষেত্ৰবোৰৰ ভিতৰত আছে :

- মাছ ব্যৱহাৰৰ সুবিধাৰ বিষয়ে গ্ৰাহক সজাগতা সৃষ্টি কৰা আৰু মাছৰ ব্যৱহাৰ জনপ্ৰিয় কৰাৰ বাবে উপন্যাসৰ উপায় অন্বেষণ কৰা।
- মাছৰ অভিজ্ঞতা ,সাৰত্ব আৰু উপলব্ধতা তৎপৰ কৰিবলৈ যোগান শৃংখ উন্নত কৰা।
- সামগ্ৰী বিকাশ আৰু নতুন মাৰ্কেটিং পদ্ধতি যেনে অনলাইন মাৰ্কেটিং ৰ প্ৰচাৰ কৰা।
- মধ্যভোগীৰ ভূমিকা হ্রাস কৰিবলৈ নিকট-নিৰ্ভৰ স্থানীয় প্ৰযোজক-প্ৰচেছৰ মূল্য শৃংখল সমৰ্থন কৰা।

6.5.3 বাণিজ্য আৰু খাদ্য সুৰক্ষাৰ প্ৰচাৰ

ভাৰতৰ মাছৰ বাণিজ্য মিছামাছৰ ওপৰত যথেষ্ট নিৰ্ভৰশীল। ইয়াত পৰিমাণৰ পৰিমাণৰ প্ৰায় 40শতাংশ আৰু মূল্যৰ ক্ষেত্ৰত 68শতাংশ বপ্তানি আছে। এই পৰিস্থিতিত ,চিন্তাৰ বিষয় টো হৈছে যে যোৱা 24বছৰত যেতিয়া বাণিজ্যৰ মূল্য 13গুণ আৰু পৰিমাণ 5গুণ বৃদ্ধি পাইছে , ভাৰতৰ বপ্তানিৰ টোপালৰ প্ৰকৃতি একেই থাকে। দীৰ্ঘম্যাদী বিকাশৰ বাবে ,ভাৰতৰ বপ্তানিৰ সম্ভাৱনা বিচিত্ৰ আৰু কেপচাৰ আৰু সংস্কৃতি ৰক্ষণাবেক্ষণ সম্পূৰ্ণৰূপে উপলব্ধি কৰাটো গুৰুত্বপূৰ্ণ। ইয়াৰ উপৰিও ,মুখ্য বজাৰৰ প্ৰয়োজনীয়তা বোৰ নিৰীক্ষণ কৰি ভাৰতীয় প্ৰক্ৰিয়াকৰণ খণ্ডৰ বাবে উচ্চ-ক্ৰমৰ মূল্য বৃদ্ধিলৈ স্থানান্তৰ কৰাটো প্ৰয়োজনীয়।

বজাৰৰ ক্ষেত্ৰত ,সেই সময়ছোৱাত ,ভাৰতে মাৰ্কিন বজাৰত একত্ৰিত হৈছে কিন্তু ইউৰোপীয় ইউনিয়নৰ বজাৰত ইমান সফল হোৱা নাই। ভাৰতে চীন ,মধ্য প্ৰাচ্য আৰু দক্ষিণ-পূব এছিয়াত নতুন বজাৰ খোলাত সফল হৈছে। এক প্ৰতিযোগিতামূলক বিচিত্ৰ অফাৰে ভাৰতক এই বজাৰবোৰত ইয়াৰ স্থিতি অধিক সুসংহত কৰাত সহায় কৰিব।

অৱশ্যে ,বিশ্বব্যাপী বাণিজ্য বিভিন্ন বাধা আৰু ফিল্টাৰৰ সন্মতি ক্ৰমান্বিত হৈ উঠিছে। বিশেষকৈ ,মাৰ্কিন ,ইউৰোপীয় ইউনিয়ন আৰু জাপানৰ উচ্চ মূল্যৰ বজাৰবোৰ বৰ্ধিত বাধাৰ সন্মুখত আছে ,মুখ্যতঃ সুৰক্ষা আৰু পৰিচ্ছন্নতা আৰু জলীয় তাৰসংৰক্ষণৰ বাবে)যেনে কছাৰী আৰু স্তন্যপানীৰ সুৰক্ষা।(সেয়েহে ,আঁচনিৰ হস্তক্ষেপে প্ৰতিযোগিতামূলকতা নিশ্চিত কৰাৰ বাবে সম্পূৰ্ণ যোগান শৃংখলত মানদণ্ড নিয়ন্ত্ৰণ আৰু অনুকৰণযোগ্যতা বজাই ৰখাৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিব।

ভাৰতে ,ইয়াৰ বৰ্ধিত অৰ্থনৈতিক স্থিতি আৰু অন্যান্য কাৰকৰ সৈতে আটাইতকৈ প্ৰেছিভাৰ টেৰিফ চুক্তি পুনৰ প্ৰাপ্ত কৰিবলৈ হেৰুওৱা/বিফল হোৱাৰ সম্ভাৱনা আছে। সেয়েহে ,নতুন বিকাশশীল দেশবোৰৰ উভতি অহাৰ বিপৰীতে ভাৰতক প্ৰতিযোগিতামূলক কৰি ৰখা ,অগ্ৰাহ্য স্থিতি হেৰুওৱা ,বা আন কথাত ,এক বিশ্বব্যাপী অ-সমবায় বাণিজ্য পৰিৱেশৰ প্ৰতি আঁচনিৰ নিৰ্দেশনাও আগবঢ়া হ'ব।

তাৎক্ষনিক হস্তক্ষেপৰ মুখ্য ক্ষেত্ৰবোৰৰ ভিতৰত আছে:

- *ৰপ্তানি বজাৰ আৰু ৰপ্তানিমূল্য সম্প্ৰসাৰিত কৰিবলৈ প্ৰজাতি আৰু সামগ্ৰীৰ বিকাৰবৃদ্ধি কৰা।*
- *নতুন বজাৰ অন্বেষণ কৰা আৰু 'ৱেণ্ড ইণ্ডিয়া' সাগৰীয় খাদ্যৰ প্ৰচাৰ।*
- *আন্তৰ্জাতিক মানদণ্ড পূৰণ কৰা মাছ আৰু মাছৰ সামগ্ৰী নিশ্চিত কৰিবলৈ এফ.এইচ. আৰু এফ.এল.চি. ত পৰিচ্ছন্নতা আৰু পৰিচ্ছন্নতা উন্নত কৰা।*
- *সংৰক্ষণ সঁহাৰিবোৰৰ ব্যৱহাৰ ৰক্ষা কৰি বিপদাপন্ন প্ৰজাতিৰ সুৰক্ষা নিশ্চিত কৰা।*
- *যোগান শৃংখলত অনুকৰণযোগ্যতা আনিব।*

৬.৬ পৰিৱেশ আৰু জলবায়ু পৰিৱৰ্তন

6.6.1 জলবায়ু পৰিৱৰ্তন

জলবায়ু পৰিৱৰ্তন হৈছে শেহতীয়া সময়ত মাৎসীয় খণ্ডৰ সন্মুখীন হোৱা আটাইতকৈ ডাঙৰ প্ৰত্যাহ্বান আৰু দেশত মৎসপালন আৰু জলকীয়াৰ বিকাশৰ প্ৰণয়ন বাহাল ৰখাৰ বাবে সময়-নিৰ্ধাৰিত অভিকল্পনা আৰু ব্যৱস্থাপনা পৰিকল্পনা প্ৰয়োজন। সমুদ্ৰ মাছমৰীয়াৰ ওপৰত জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ প্ৰভাৱ ভাৰতীয় ইইজি আৰু চাৰিওফালৰ উচ্চ সাগৰত যথেষ্ট দৃশ্যমান। দেশত মাছ ৰক্ষা প্ৰতিষ্ঠানসমূহে কৰা কেইবাটাও অধ্যয়নে মাছৰ প্ৰজাতি, তেওঁলোকৰ প্ৰাচুৰ্য, প্ৰজনন আচৰণ আৰু অন্যান্য ফ'নোজিকেল গুণৰ বিতৰণৰ পৰিৱৰ্তন আনিছে, যি এনে পৰিৱৰ্তনৰ সৈতে সম্পৰ্কিত উষ্ণতা বৃদ্ধি বা সাগৰত শলিতা প্ৰকাৰত স্থানান্তৰ কৰা। আঁচনিখনে মাছৰ সামগ্ৰীৰ ওপৰত জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ প্ৰভাৱৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়া অধ্যয়নবোৰত উদগনি দিব যি এনে জলবায়ু-প্ৰেৰিত পৰিৱৰ্তনৰ বিষয়ে আমাৰ বুজাবুজি উন্নত কৰিব পাৰে আৰু মাছ ধৰা আৰু কৃষি সম্প্ৰদায়বোৰক সময়নিৰ্ধাৰিত ভাৱে অভিযোজনী প্ৰণালী প্ৰদান কৰিব পাৰে যাতে তেওঁলোকৰ জীৱনধাৰিত জীৱনধাৰণ প্ৰভাৱিত নহয়। জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ ওপৰত ভাৰতৰ আন্তৰ্জাতিক প্ৰতিশ্ৰুতিৰ অংশ হিচাপে, মাছ ধৰা আৰু মাছ ধৰা সম্পৰ্কীয় কাৰ্যকলাপৰ পৰা গ্ৰীণ হাউচ গেছ (জিএইচজি) নিৰ্গমণ হ্ৰাস কৰি সেউজীয়া মাছ পালনৰ ধাৰণাটো উৎসৰ্গিত কাৰ্যকলাপৰ যোগেৰে উদগনি দিয়া হ'ব।

তাৎক্ষনিক হস্তক্ষেপৰ মুখ্য ক্ষেত্ৰবোৰৰ ভিতৰত আছে:

- *মাছ ধৰা আৰু মাছ খেতিৰ ওপৰত জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ প্ৰভাৱ ভালদৰে বুজিবলৈ অধ্যয়নবোৰ সমৰ্থন কৰা।*
- *জলবায়ু আৰু ইয়াৰ সংশ্লিষ্ট প্ৰাকৃতিক ঘটনাৰ দ্বাৰা অনা পৰিৱৰ্তনৰ ওপৰত মাছ আৰু মাছ কৃষকৰ ৰূপায়ণৰ ওপৰত পাইলট ৰূপায়ণ কৰা।*

- মাছ ধৰা নাও ,এফ.এইচ . আৰু এফ.এল.চি . আৰু মাছৰ খেতিৰ কামৰ দৰে মাছৰ আন্তঃগাঁথনিত সৌৰ শক্তিৰ ব্যৱহাৰ ৰক্ষা কৰা।
- ভগ্নী সংস্থা আৰু ব্যক্তিগত খণ্ডৰ সৈতে সহযোগিতা আৰু সমন্বয়ত জলবায়ু-প্ৰতিৰোধী প্ৰযুক্তি বিকশিত কৰা।

6.6.2 ইকনচিটিৰ স্বাস্থ্য আৰু অখণ্ডতা নিশ্চিত কৰা

প্ৰদূষণৰ বাবে ভাৰতৰ সমুদ্ৰ আৰু অন্তৰ্ভূমি দুয়োটা পানীৰ পৰিৱেশৰ অৱস্থা চাপত আছে আৰু ই হয়তো মাছৰ সামগ্ৰী হ্ৰাস হোৱাৰ এটা কাৰণ। ভূমিৰ ওপৰত বৰ্ধিত এংথৰোজিক কাৰ্যকলাপ আৰু নিষ্কাশন চিকিৎসাৰ বাবে অপৰ্যাপ্ত প্ৰণালীৰ সৈতে, কঠিন আৱৰ্জনাৰ প্ৰাচুৰ্য আৰু বিশেষকৈ প্লাষ্টিকৰ (বিশেষকৈ মাইক্ৰ-প্লাষ্টিক কণা) সাগৰৰ লগতে অন্তৰ্ভূমিৰ পানীত মানৱীয় বৃদ্ধি কৰিছে, যাৰ ফলত জীৱ-জগত আৰু জীৱ-জগতৰ ওপৰত নেতিবাচক প্ৰভাৱ পেলাইছে। লগতে কেইবাটাও ভয়াৱহ অধ্যয়ন আছে যি মাছৰ খাদ্য চক্ৰৰ যোগেৰে মানুহলৈ মাইক্ৰ-প্লাষ্টিকৰ কণাৰ চলাচলসূচিত কৰে। সাগৰত মাছ ধৰা নেট ৰৱান আৰু আন-নিবিচৰা পেণ্টিং-ও ভূত মাছ ধৰাৰ উপৰিও মাইক্ৰ-ক'লত অৰিহনা যোগান্বিত কৰি আছে, যি মাছৰ সামগ্ৰীপ্ৰভাৱিত কৰি আছে। আঁচনিৰ নিৰ্দেশনাবোৰৰ লক্ষ্য হৈছে ভূমি আৰু সাগৰভিত্তিক প্ৰদূষণ কাৰ্যকৰীভাৱে নিয়ন্ত্ৰণ কৰা আৰু পৰিস্থিতিবোৰ নিৰীক্ষণ কৰাটো নিশ্চিত কৰাৰ বাবে প্ৰদূষক নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে নিয়ামক প্ৰণালী শক্তিশালী কৰা। মাছ মছজিদবোৰে প্ৰয়োজনীয় ব্যৱস্থা, মাছ ধৰা জাহাজৰ ডিজাইন আৰু নিৰ্মাণত আৰু পৰৱৰ্তী সময়ত গিয়েৰৰ ব্যৱহাৰত কোনো প্ৰকাৰে সামুদ্ৰিক প্ৰদূষণত অৰিহনা নাৰাখিবলৈ সকলো চেষ্টা কৰিব। আঁচনিখনে বাহ্যিক কাৰক যেনে বাসস্থানৰ অৱনমন, প্ৰদূষণ, আৰু জলবায়ু পৰিৱৰ্তন সমাধান কৰিব যি অন্তৰ্ভূমি আৰু সমুদ্ৰ মৎসপালনপ্ৰভাৱিত কৰে। উন্নত ব্যৱস্থাপনাত মাছৰ সামগ্ৰীহ্ৰাস হোৱাৰ সম্ভাৱনা আছে, যাৰ ফলত মাছৰ বায়'মাছ ৰস আৰু উৎপাদন বৃদ্ধি হয় আৰু আন্তৰ্গাঁথিক আৰু সামুদ্ৰিক মাছ পালনৰ বাবে বাৰ্ষিক অৰ্থনৈতিক নেট লাভলাভ বৃদ্ধি হয় আৰু শেষত এই খণ্ডৰ মাছ আৰু অন্যান্য অংশীদাৰীসকলক অৰ্থনৈতিক লাভলাভ উন্নত কৰে। আঁচনিখনে মাছ মৎসব্যৱস্থাপনাৰ বাবে সম্ভাৱ্য গেম-পৰিৱৰ্তক আৰু বহনক্ষম বিকাশ প্ৰাপ্ত কৰাত সহায় কৰিব পৰা নতুন তথ্য আৰু প্ৰযুক্তিৰ প্ৰবাহ ৰক্ষা কৰিবলৈ নিৰন্তৰ প্ৰচেষ্টা কৰিব। আন্তঃগাঁথনিৰ দিওঁতে, এফ.এইচ. আৰু এফ.এল.চি. বিকাশৰ ফলত কেতিয়াবা উপকূলৰ কাষত ক্ষয় আৰু বৃদ্ধি হয়। এই বিকাশবোৰে ক'তথকা কনফিগাৰেশ্বনৰ পৰিৱৰ্তন আনিব পাৰে, যাৰ ফলত কণ্টেইণ্ট'ল, ইক'ল'চিআৰু শেষত মৎসপালনৰ ওপৰত প্ৰভাৱ পৰিব পাৰে। চৰকাৰে উপকূলত আন্তঃগাঁথনিৰ বিকাশবিবেচনা কৰোঁতে এই দিশবোৰৰ ঠিকনাৰ বাবে পৰ্যাপ্ত ব্যৱস্থা স্থাপন কৰাৰ ওপৰত বিবেচনা কৰিব।

এইটো ভালদৰে জনা যায় যে, তৰা আৰু অন্তৰ্গত পানী হৈছে টেইল-এণ্ড ইকোচিষ্ট আৰু ইয়াত থকা সামুদ্ৰিক মাছৰ সম্পদবোৰ পুষ্টি সৃষ্টি কৰা মিঠাই আৰু চিদ্ৰৰ প্ৰবাহৰ ওপৰত যথেষ্ট নিৰ্ভৰশীল। অৱশ্যে, এই জলজ বোৰ এংথৰোজেন চাপৰ সন্নিবিষ্ট, যাৰ ফলত পাৰিপাৰ্শ্বিক মানদণ্ডহ্ৰাস হয় আৰু মিহলি পানীৰ প্ৰবাহ হ্ৰাস হয়। এনে পৰিৱৰ্তনে কেইবাটাও গুৰুত্বপূৰ্ণ এচ'ৰিন আৰু সামুদ্ৰিক মাছমৰীয়া সম্পদৰ ষ্টক প্ৰভাৱিত কৰে, বিশেষকৈ উচ্চ মূল্যৰ মিছামাছ, যি এই অন্তৰ্ভূমি ৰক্ষণাবেক্ষণ জলত তেওঁলোকৰ জীৱন চক্ৰৰ এক পৰ্যায় সম্পূৰ্ণ কৰে। সেয়েহে, এনে টেইল-এণ্ড ইকোচিষ্টকৰ পাৰিপাৰ্শ্বিক অখণ্ডতা সুৰক্ষিত কৰাৰ বাবে, আঁচনিখনে এক লেণ্ডস্কেপ-ৰ পৰা-চিহ্নেপ দৃষ্টিভঙ্গী বৃদ্ধি কৰাৰ বাবে ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিব য'ত অন্তৰ্ভূমিৰ জল সম্পদৰ শব্দ ব্যৱস্থাপনা আৰু জল প্ৰবাহৰ অনুকূল স্তৰ বজাই ৰখাৰ ফলত ওতপ্ৰান্তীয় পৰিস্থিতিৰ স্বাস্থ্য আৰু কল্যাণ নিশ্চিত হ'ব।

অন্তৰ্ভূমি খণ্ডত নদী আৰু তেওঁলোকৰ উপনদীৰ ওপৰত নিৰ্মাণ কৰা বান্ধ আৰু বেৰেজবোৰে প্ৰায়ে তেওঁলোকৰ জৈৱিক জীৱন-চক্ৰৰ কিছু অংশ সম্পূৰ্ণ কৰাৰ বাবে ওপৰলৈ আৰু তললৈ চলাচল কৰা মাছৰ প্ৰজাতিৰ প্ৰব্ৰজন সীমিত কৰে। আঁচনিৰ হস্তক্ষেপে নদী আৰু তেওঁলোকৰ উপনদীবোৰৰ ওপৰত ভৱিষ্যতৰ সকলো আন্তঃগাঁথনি বিকাশত প্ৰয়োজনীয় সুৰক্ষা স্থাপন কৰাটো নিশ্চিত কৰিব আৰু লগতে মজুত থকা গাঁথনিবোৰৰ পৰিস্থিতি সংশোধন কৰাৰ বাবে চেষ্টা কৰিব, য'ত সম্ভৱ হয়।

তাৎক্ষণিক হস্তক্ষেপৰ মুখ্য ক্ষেত্ৰবোৰৰ ভিতৰত আছে:

- Sট্ৰেংথিং আৰু যেনে naec hm yrotlau আইএছ টি গ্ৰুচি ও এন ও এন পি ওললাট এ এন টি এছ , প্লাষ্টিকসহ , আৰু মাছ ধৰাৰ পৰা প্ৰদূষণ হ্রাস কৰাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰি উদাহৰণেৰে উদগনি দিবলৈ।
- উন্নত ব্যৱস্থাপনা ব্যৱস্থাৰ যোগেৰে বাসস্থানৰ হ্রাস হোৱা আৰু জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ বিৰুদ্ধে নমনা বৃদ্ধি কৰা আৰু য'ত উপলব্ধ হয় নতুন প্ৰযুক্তি গ্ৰহণ কৰা।
- মৎস্যসম্পৰ্কীয় আন্তঃগাঁথনিৰ বিকাশৰ নেতিবাচক প্ৰভাৱ হ্রাস কৰা।
- নদী আৰু তেওঁলোকৰ উপনদীৰ ওপৰত নিৰ্মান কৰা বান্ধ আৰু বেৰেজৰ পাৰত প্ৰৱাহকাৰী মাছৰ প্ৰজাতিৰ বিনামূলীয়া চলাচল নিশ্চিত কৰা।
- অৱভূমি আৰু তীৰস্থানৰ পৰিণতিত সুৰক্ষাৰ বাবে লেণ্ডস্কেপ-ৰ পৰা চিক্লেপ-ৰ পদক্ষেপ ৰক্ষা কৰা।

6.6.3 কিস্টন প্ৰজাতি আৰু প্ৰতিভাক পৰিৱেশ ৰক্ষা কৰা

বহনক্ষম মৎস্যপালনৰ বিকাশত উদগনি দিওঁতে, আঁচনিখনে অন্তৰ্ভূমি আৰু সমুদ্ৰ পৰিৱেশৰ পাৰিপাৰ্শ্বিক অখণ্ডতা বনাবলৈ গুৰুত্ব দিব, যাতে বিপদাপন্ন, বিপদাশংকা কৰা বা সুৰক্ষিত প্ৰজাতিৰ ওপৰত কোনো বিৰূপ প্ৰভাৱ নাথাকে। মেনগ্ৰোভ, সাগৰীয় ঘাঁহ বিচনা, আৰু প্ৰবাল ৰিফহৈছে তীৰ্থৰ সমুদ্ৰ পৰিসৰৰ এক অবিচ্ছেদ্য অংগ আৰু বহুতো মাছৰ প্ৰজাতি আৰু সমুদ্ৰ স্তন্যপাত্ৰীৰ বাবে অভ্যাসসহ বিভিন্ন পৰিসৰৰ ইকোচিষ্ট'পাৰ্টিচ সেৱা প্ৰদান কৰে (যেনে দুগুং)। এনে পৰিণতিবোৰ এণ্ঠ্ৰোপিনিক প্ৰভাৱৰ পৰা সুৰক্ষিত কৰা হ'ব। একেদৰে, বহুতো বিপন্ন প্ৰজাতিয়েও নদীত বাস কৰে (গাংগেটিক ডলফিন) আৰু সেইবোৰক তেওঁলোকৰ জনসংখ্যা বাহাল ৰখাৰ বাবে সুৰক্ষিত কৰা হ'ব।

6.6.4 মাছৰ আহাৰ উৎপাদন আৰু কিশোৰৰ বনৰীয়া সংগ্ৰহ নিয়ন্ত্ৰণ কৰা

ভাৰত হৈছে মাছৰ আহাৰ উৎপাদনত এক নতুন প্ৰবেশকাৰী। এই সকলো বছৰত , মাছৰ আহাৰ আমদানি কৰা হৈছিল কিন্তু এতিয়া ঘৰুৱা প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰাৰ পিছত , ভাৰত হৈছে মাছৰ আহাৰৰ এক নেট ৰপ্তানিকৰ্তা। মাছখোৱা উৎপাদন আৰু বীজ সংগ্ৰহৰ ওপৰত এক নীতি নিৰ্দেশনাও খণ্ডটো বাহাল ৰখাৰ বাবে এক জৰুৰী প্ৰয়োজনীয়তা। সাধাৰণতে জলকীয়া , মাছৰ আহাৰ আৰু বীজ উৎপাদনৰ সৈতে সম্পৰ্কিত হৈ থাকোঁতে , বাস্তৱত , কেপচাৰ আৰু সংস্কৃতি ৰক্ষণাবেক্ষণৰ ক্ৰছৰোডত হয় আৰু দুয়োকে প্ৰভাৱিত কৰিব পাৰে। খেতিৰ পুখুৰীত জমা ৰখাৰ বাবে বা মৰিসংস্কৃতিৰ বাবে বনৰীয়াৰ পৰা সংগ্ৰহ কৰা বীজে লক্ষ্য প্ৰজাতি বোৰ বাহাল ৰখাৰ সময়ত বৰ্জন কৰা আন বহুতো প্ৰজাতিৰ জনসংখ্যা প্ৰভাৱিত কৰে। মাছ খোৱা উৎপাদন একক , আনহাতে এহাতে 'আৱৰ্জনা মাছ'ৰ উৎপাদনশীল ব্যৱহাৰত সহায় কৰিছে কিন্তু এনে একক বোৰৰ প্ৰসাৰৰ প্ৰক্ৰিয়াত , মাছ খোৱা জাহাজবোৰে এতিয়া ধ্বংসাত্মক গিয়াৰ ব্যৱহাৰ কৰি আছে যাতে মাছ খোৱা উদ্ভিদৰ বৰ্ধিত প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰিবলৈ আকাৰ আৰু সংৰক্ষণস্থিতি নিৰ্ভৰ নকৰাকৈ ডাঙৰ কেচ সংগ্ৰহ কৰা হয়। কৰ্ণাটকত অৱস্থিত উদ্ভিদত উৎপাদন কৰা বৃহৎ পৰিমাণৰ মাছৰ আহাৰেও সৰু আকাৰৰ চাৰ্ডিন ব্যৱহাৰ কৰে , যাৰ চাৰ্ডিন জনসংখ্যাৰ স্থিৰতাৰ ওপৰত নেতিবাচক প্ৰভাৱ আছে। নীতি উদ্যোগবোৰে এনে ৰূপান্তৰৰ বাবে খাদ্যাভিলা মাছৰ প্ৰজাতিৰ ব্যৱহাৰ নিৰুৎসাহিত কৰিব। ইয়াৰ উপৰিও , বৈকল্পিক উৎসৰ পৰা মাছৰ আহাৰ উৎপাদন আৰু নিৰন্তৰ ভাৱে সংগ্ৰহ কৰা মাছ পালনৰ ওপৰত আৰ এণ্ড ডি-ক উদগনি দিয়া হ'ব আৰু মানদণ্ডৰ মাছৰ আহাৰৰ স্থিৰ যোগান নিশ্চিত কৰাৰ বাবে সকলো খণ্ডৰ)পোৱালী , কৃষি ইত্যাদি (বাবে মুঠ মাছৰ আহাৰৰ প্ৰয়োজনীয়তা অনুমান কৰা হ'ব।

6.6.5 নীলা অৰ্থনীতি আৰু সামুদ্ৰিক স্থানিক পৰিকল্পনা

ভাৰতৰ সমুদ্ৰ আৰু সমুদ্ৰ পৰিৱেশ হৈছে উচ্চ উৎপাদনশীলতাৰ সৈতে বিশ্বৰ আট'ৰ পৰিবেশৰ ভিতৰত এটা। ব্লু ইকোনমিয়ে এই প্ৰাকৃতিক সম্পদবোৰ প্ৰাপ্ত কৰাৰ এক মহান

সুযোগ প্রদান কৰে আৰু খাদ্য সুৰক্ষা আৰু লাভৱান নিয়োগ নিশ্চিত কৰে ,কেৱল যদি সম্পদবোৰ স্থিৰভাৱে সংৰক্ষণ আৰু সু-ব্যৱস্থাপনা কৰা হয়। ভাৰতে নীলা অৰ্থনীতিৰ এক কাৰ্যকৰী সংজ্ঞা এনেদৰে বিকশিত কৰিছে " -নীলা অৰ্থনীতি হৈছে সাগৰৰ স্বাস্থ্য সংৰক্ষণ কৰোঁতে আৰ্থ-সামাজিক বিকাশৰ বাবে ভাৰতৰ আইনী ন্যায়াধিকৰণৰ অধীনত থকা সাগৰ আৰু সাগৰৰ সম্ভাৱনা অন্বেষণ আৰু অনুকূলিত কৰা। ব্লু ইকোনমি-এ উৎপাদন আৰু ব্যৱহাৰক ক্ষমতাৰ সৈতে সংযোগ কৰে আৰু অৰ্থনৈতিক বিকাশ আৰু পাৰিপাৰ্শ্বিক স্থিৰতাৰ বাবে এক সমন্বিত দৃষ্টিভঙ্গী পৰিকল্পনা কৰিছে। ই দুয়োটা সামুদ্ৰিক আৱৰ্ণে, যি হৈছে অৱতৰণৰ সম্পদ ,লগতে সমুদ্ৰ ,যি হৈছে উপ-প্ৰান্তীয় সম্পদ। "বৰ্তমানৰ অনুমান অনুসৰি ,মুঠ মূল্য যোগ)জিডিএ (মাপ কৰা ভাৰতত নীলা অৰ্থনীতিৰ আকাৰ নিৰন্তৰ মূল্যত 4.6লাখ কোটি টকা আৰু 17-2016 চনত বৰ্তমান মূল্যত 5.5লাখ কোটি টকা।

মৎসপালন আৰু কৃষি খণ্ডটো ভাৰতীয় অৰ্থনীতিৰ এক গতিশীল খণ্ড হিচাপে গঢ়লৈ আহিছে আৰু আগন্তুক সময়ত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ বিকাশৰ গতিৰ দিশত অৱস্থিত। মৎসপালন আৰু কৃষি ও ব্লু ইকোনমি উদ্যোগৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ উপাদান। এই উদ্যোগবোৰৰ উদ্দেশ্য হৈছে খাদ্য সুৰক্ষা ,দৰিদ্ৰতা হ্রাস ,আৰু জৰায়ী সম্পদৰ টেকনৱেল মেনেজমেণ্টৰ সমৰ্থনত বিনিয়োগ আৰু উদ্ভাৱন বৃদ্ধি কৰা। এই উদ্যোগটোৱে সাগৰীয় খাদ্যমূল্য শৃংখলৰ প্ৰতি বিশেষ মনোযোগ েৰে পানীৰ সম্পদৰ স্থায়ী বিকাশ আৰু ব্যৱস্থাপনা উন্নত কৰাৰ বাবে এক সামগ্ৰিক দৃষ্টিভঙ্গী গ্ৰহণ কৰে।

অৱশ্যে, মহাসাগৰীয় স্থানৰ প্ৰতিযোগী দাবীৰ প্ৰতিশ্ৰুপে, সমুদ্ৰ স্পেচিয়েল পৰিকল্পনাৰ প্ৰয়োজনীয়তা, যি হৈছে ব্লু ইকোনমি ৰূপায়ণৰ বাবে এক গুৰুত্বপূৰ্ণ সঁজুলি, তাৎপৰ্য বহন কৰে। সাগৰৰ পৰা খনিজ আৰু তেল অন্বেষণ/নিষ্কাশনৰ বৰ্ধিত চাহিদাৰ সৈতে, সমুদ্ৰ বাণিজ্যিক যাত্ৰীৰ বৰ্ধিত পৰিমাণ আৰু কৌশলগত প্ৰতিৰক্ষাৰ বাবে স্থান সংৰক্ষণ, মাছ পালনৰ বাবে উপলব্ধ স্থান হ্রাস পাইছে। এই সমকালীন বিকাশবোৰ প্ৰতি নিৰীক্ষণ কৰি, সকলো অৰ্থনৈতিক কাৰ্যকলাপে তেওঁলোকৰ সঠিক স্থান প্ৰাপ্ত কৰাটো নিশ্চিত কৰিবলৈ আঁচনিখনে এক সঠিক MSPৰ ওপৰত জৰিমনা দিব আৰু প্ৰক্ৰিয়াত, সংঘাত হ্রাস হয়। য'ত প্ৰয়োজন হয়, গৱেষণা প্ৰতিষ্ঠানৰ পৰা প্ৰয়োজনীয় গৱেষণা সমৰ্থন ও বিচৰা হ'ব।

6.7 সামাজিক সুৰক্ষা আৰু সুৰক্ষা নেট

6.7.1 ক্ষুদ্ৰ-পৰিসৰৰ মৎসপালন আৰু কৃষিক সুৰক্ষণ কৰা

সমুদ্ৰ আৰু আভ্যন্তৰীণ পানীত কাম কৰা ভাৰতীয় মৎসপালনৰ মৌলিক বিশেষত্ব হৈছে ক্ষুদ্ৰ-পৰিসৰৰ মৎসপালনৰ প্ৰিভিডেণ্ট)এছএছএফ। একে ধৰণৰ ছবি ও জৰায়তে দেখা যায় য'ত মাছৰ বেছিভাগ কৃষকৰ অতি সৰু আকাৰ ৰখা হয় আৰু গৃহস্থানৰ পুখুৰীত মাছ বৃদ্ধি কৰে। খণ্ডটোৰ এই গুণৰ সম্ভাৱনা আৰু সমস্যা দুয়োটা আছে। সম্ভাৱনাবোৰ হৈছে নিয়োগ উৎপাদন ,পুঁজিৰ নিম্ন প্ৰয়োজনীয়তা ,সৰল প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰ ইত্যাদিৰ ক্ষেত্ৰত। সমস্যাবোৰ বৃহৎ সংখ্যকৰ ক্ষেত্ৰত আৰু ৰিপাৰায় অঞ্চলৰ সৈতে ,গ্ৰাম্য অঞ্চল আৰু ক'তথকা অঞ্চলত অতি মাত্ৰা বিয়পি পৰাৰ ফলত প্ৰয়োজনীয় আন্তঃগাঁথনি সৃষ্টি ,হাত-ভৰি আৰু জ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তি ,বিপন্ন ,নিৰীক্ষণ আৰু বিনিয়োগ আৰু ইনভেষ্টিং ত নিম্ন ক্ষমতা আদি সৃষ্টি কৰাৰ বাবে এক প্ৰত্যাহ্বান সৃষ্টি কৰা হৈছে।

এছ.এছ.এফ .সুৰক্ষিত কৰাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় প্ৰথম আৰু অগ্ৰসৰ নীতি হস্তক্ষেপ হৈছে (i) : আন্তৰ্জাতিক নিৰ্দেশনা আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় আলোচনা অনুসৰণ কৰি আইনত 'ক্ষুদ্ৰ-পৰিসৰৰ মৎসপালন' শব্দটো নিৰ্ধাৰণ কৰা। আঁচনি সমৰ্থন কৰাৰ আন মুখ্য ক্ষেত্ৰবোৰ হৈছে (2) : ব্যৱসায় কৰিবলৈ স্ব-সংগঠিত কৰাৰ বাবে ক্ষুদ্ৰ-পৰিসৰৰ অপাৰেটৰৰ বাবে ইনচেণ্টিভ ডিজাইন কৰা (iii) ;দক্ষতা ,দক্ষতা আৰু উদ্যোগ বিকাশ (iv) ;তেওঁলোকক আত্মসহায়ক গোট)এছএইচজি/(সমবায়/ফিচাৰ এছচিয়েচন-FFPO)ত সংগঠিত কৰাত সহায় কৰা আৰু তেওঁলোকৰ উদ্যোগ বৃদ্ধি কৰা (v) ;এছ.এছ.এফ.-ৰ বাবে প্ৰাকৃতিক আৰু বিত্তীয়

সম্পদচিহ্নিত/বিতৰণ (vi) ;টুলবল্লৰ বিকাশ ,বিশেষকৈ এছ.এছ.এফ .মহিলাসকলৰ বাবে মিচিং দক্ষতা আৰু সম্পদ প্ৰাপ্ত কৰা ;আৰু)ভিত্তি (নমনাআৰু সামাজিক সুৰক্ষা নেট উন্নত কৰা ,বিশেষকৈ জীৱনৰ বীমাৰ যোগেৰে ,তেওঁলোকৰ কলা আৰু গিয়াৰ ,আৰু প্ৰকৃতিৰ অভাৱৰ পৰা অন্যান্য সম্পত্তিৰ যোগেৰে।

ভূমি আৰু পানী ব্যৱহাৰ নীতি ,য'ত প্ৰয়োজন হয় মাছ ধৰা ক্ষমতা অনুকূলিত কৰা ,সমুদ্ৰ আৰু আন্তঃভূমিৰ পানীৰ বৈকল্পিক ব্যৱহাৰ আদি আৰ্থ-সামাজিক বিকাশমূলক আলোচনাত এছ.এছ.এফ.-ৰ সম্পূৰ্ণ অংশগ্ৰহণ নিশ্চিত কৰিবলৈ আঁচনি সমৰ্থনৰ প্ৰয়োজন। এনে কৰিবলৈ এইটোও অত্যাৱশ্যকীয় যে মাৎসীয় আৰু কৃষি খণ্ডলৈ এছ.এছ.এফ.-ৰ অৱদানৰ ওপৰত পৰ্যাপ্ত তথ্য সংগ্ৰহ কৰা টো অত্যাৱশ্যকীয় ,যি প্ৰায়ে গোপন আৰু অজ্ঞাত থাকে।

তাৎক্ষনিক হস্তক্ষেপৰ মুখ্য ক্ষেত্ৰবোৰৰ ভিতৰত আছে:

- *খণ্ডটো নিৰ্ধাৰণ কৰিবলৈ এছ.এছ.এফ.-ৰ পৰিধি আৰু গুণাগুণৰ ওপৰত সন্মত হোৱা।*
- *আৰ্থ-সামাজিক বিকাশমূলক আলোচনাত এছ.এছ.এফ.-ৰ সম্পূৰ্ণ অংশগ্ৰহণ আৰু নিযুক্তি নিশ্চিত কৰা।*

6.7.2 সামাজিক সুৰক্ষা ,লিঙ্গ ইকুইটি আৰু গঢ়াৰ নমৰমৰ সৈতে মিলাওক

চৰকাৰে বৰ্তমানকল্যাণমূলক ব্যৱস্থা অব্যাহত ৰখাৰ কথা বিবেচনা কৰিব আৰু প্ৰত্যক্ষ লাভালাভ স্থানান্তৰ আঁচনি (ডিবিটিএছ)ৰ যোগেৰে দেশত মাছ শ্ৰমিক/মাছ কৰ্মীসকলক পৰ্যাপ্ত সুৰক্ষা নেট প্ৰদান কৰাৰ বাবে তেওঁলোকক আৰু অধিক শক্তিশালী কৰিব। এনে পদক্ষেপৰ ভিতৰত আছে সমাজ কল্যাণ, বীমা, গৃহ আৰু মাছ পালনৰ বাবে অন্যান্য সা-সুবিধা। অত্যাধিক প্ৰকৃতিৰ বতৰৰ ঘটনা যেনে ধুমুহা উৰি বতাহে, দুৰ্যোগ তৰংগ আৰু বানপানীক প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগ হিচাপে গণ্য কৰা হ'ব। একেটা শিৰাতে, তেল বিয়পি পৰাৰ দৰে মানৱ-নিৰ্মিত দুৰ্যোগক দুৰ্যোগ হিচাপেও বিবেচনা কৰা হ'ব আৰু প্ৰভাৱিত মাছ ধৰা সম্প্ৰদায়বোৰক তেওঁলোকৰ জীৱনৰ পুনৰ্স্থাপনত গ্ৰহণযোগ্য সমৰ্থন/সহায় প্ৰদান কৰা হ'ব। সাগৰত মাছমৰীয়াৰ জীৱন হেৰুওৱাৰ ক্ষেত্ৰত, ক্ষতিপূৰণৰ প্ৰক্ৰিয়াবোৰ সহজ কৰা হ'ব যাতে প্ৰভাৱিত মাছ মৎসপৰিয়ালবোৰৰ লাভালাভ এক যুক্তিসংগত সময়ৰ ভিতৰত প্ৰদান কৰা হয়। প্ৰব্ৰজনকাৰীসকলে সমুদ্ৰ মৎসপালন আৰু কৃষি খণ্ডত শ্ৰম শক্তিৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ অংশ ত পৰিণত হৈছে। পৰম্পৰাগতভাৱে, তামিলনাড়ু আৰু অন্ধ্ৰ প্ৰদেশৰ পৰা মাছ মছজিদৰ ওপৰত শ্ৰম হিচাপে কাম কৰিবলৈ অন্য ৰাজ্যলৈ প্ৰব্ৰজন কৰি আছিল। অৱশ্যে, শেহতীয়া বছৰবোৰত, অসম, বংগ আৰু বিহাৰৰ দৰে ওভৰঅঞ্চলৰ প্ৰব্ৰজনকাৰীসকলে সামুদ্ৰিক মাছ ধৰা নাও আৰু কৃষি খেতিৰ ওপৰত কাম কৰি আছে। অপৰ্যাপ্ত দক্ষতা আৰু চিনাক্তকৰণ ৰেকৰ্ডৰ অভাৱৰ সৈতে, এনে প্ৰব্ৰজনকাৰী কৰ্মীসকলে জীৱিকাৰ বাবে তেওঁলোকৰ জীৱন বিপদাশংকা কৰি আছে। আঁচনিৰ উদ্যোগবোৰে এনে প্ৰব্ৰজনকাৰী শ্ৰমিকক অন্তৰ্ভুক্ত কৰাৰ প্ৰক্ৰিয়াটো সুচল কৰিব, যাৰ ভিতৰত আছে মাছ ধৰা নাওবোৰৰ ওপৰত কাম কৰাত প্ৰশিক্ষণৰ ব্যৱস্থা, তেওঁলোকৰ ৰেকৰ্ড ৰক্ষণাবেক্ষণ, আৰু সাগৰত আঘাত বা মৃত্যুৰ সময়ত বীমা লাভালাভ। একেদৰে, মাছৰ খেতি আৰু হেচাৰী আৰু প্ৰচেছিং উদ্ভিদৰ ওপৰত কাম কৰাসকলক ভাল কামৰ স্থিতিপ্ৰদান কৰা হ'ব। মাছৰ সামগ্ৰীৰ স্বাস্থ্যৰ ওপৰত মাছ ধৰা নিষিদ্ধ কৰাৰ ইতিবাচক প্ৰভাৱবোৰ এক বৃহৎ অংশৰ অংশৰ অংশগ্ৰহণকাৰীসকলে কণ্ঠস্বৰ কৰি আছে। কিছুমান ক'তথকা ৰাজ্য আৰু অংশীদাৰীসকলেও বৰ্তমানৰ 61 দিনৰ পৰা বান ৰম্যাদ বৃদ্ধি কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তা স্বীকাৰ কৰিছে। অংশীদাৰীসকলৰ বান আৰু সহযোগিতাৰ লাভজনক প্ৰভাৱৰ প্ৰতি নিৰীক্ষণ কৰি, চৰকাৰে মাছ ধৰা নিষিদ্ধ কৰাৰ সময়ছোৱাত মাছ মৎসৰকসকলৰ বাবে উপলব্ধ বৰ্তমানৰ প্ৰতিপূৰক পেকেজটো অধিক শক্তিশালী কৰিব। ই কেৱল সম্পদ সংৰক্ষণত অংশগ্ৰহণবৃদ্ধি কৰাত উদগনি দিব নহয়, লগতে মাছৰ সামগ্ৰীপুনৰুদ্ধাৰ আৰু পুনৰুদ্ধাৰত সহায় কৰিব যি হ্লাস/হ্লাস হোৱাৰ লক্ষণ দেখুৱাইছে।

বছৰবোৰত মৎসপালন সমবায়বোৰে গতি লাভ কৰিছে আৰু কিছুমান ৰাজ্য/ৰাজ্যত, এনে সমবায়বোৰে তেওঁলোকৰ সফলতা প্ৰদৰ্শন কৰিছে। মাছ মৎসসমবাহকসকলে ভাল ব্যৱসায়িক মডেল গ্ৰহণ কৰিলে সমাজক সৰ্বশ্ৰেষ্ঠভাৱে সেৱা কৰিব পাৰে য'ত শস্য আৰু শস্যৰ পিছৰ দুয়োটা কাম অন্তৰ্ভুক্ত থাকিব। চৰকাৰে দক্ষতা বিকাশ আৰু কাৰিকৰী আৰু বিত্তীয় সহায়ৰ যোগেৰে মৎসক্ৰিয়া সমবায় আৰু FFPO-ক

অধিক সহায় আৰু শক্তিশালী কৰিব, য'ত প্ৰয়োজন হয়। মৎসপালন আৰু জলবায়ু সম্পৰ্কীয় বিষয়ৰ মোকাবিলা কৰাৰ বাবে বিজ্ঞান ভিত্তিক দৃষ্টিভঙ্গী এটা পালন কৰাত সমবায়বোৰক উদগনি আৰু শক্তিশালী কৰা হ'ব। মাছ ধৰা কাৰ্যকৰী আৰু কলা ক্ৰয়ৰ বাবে মাছমৰীয়াসকলৰ বাবে আনুষ্ঠানিক ক্রেডিটৰ উপলব্ধতা প্ৰায়ে অতি কঠিন প্ৰমাণিত হৈছে, আৰু লাভালাভৰ বিপদজনক প্ৰকাৰৰ ফলত বহুতো মাছমৰীয়া ব্যক্তিগত বিত্তীয় আৰু মধ্যস্থতাকাৰীৰ খণ বদত পৰি পৰিছে। এই পৰিস্থিতিৰ প্ৰতিকাৰৰ বাবে, চৰকাৰে উদাৰ চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাবলীৰ সৈতে মৎসপালনকাৰীসকলক ৰাজহুৱা বিত্ত প্ৰদান কৰাৰ ওপৰত বিবেচনা কৰিব। একেদৰে, আঁচনিখনে মাছ ধৰা সম্পত্তি যেনে গিয়াৰ আৰু ক্ৰাফ্টক বীমাৰ অধীনলৈ আনিব। ই মৎসপালনকাৰীসকলক প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগৰ সময়ত ক্ষতি অফ কৰাত সহায় কৰিব আৰু তেওঁলোকৰ নিয়ন্ত্ৰণৰ বাহিৰত অন্যান্য কাম কৰিব। একেদৰে, জলকীয়া কৃষকৰ বাবে, আঁচনিখনে শস্য বীমা প্ৰদান কৰা আৰু লগতে তেওঁলোকৰ সম্পত্তি যেনে এৰেটৰ, ৱাটাৰ পাম্প আদীবীমা প্ৰদান কৰা। মৎসপালন খণ্ডত শস্যৰ পিছৰ কাৰ্যকলাপত মহিলাসকল মুঠ কৰ্মশক্তিৰ প্ৰায় 69 শতাংশ। পৰিয়ালবোৰ বৃদ্ধি কৰাৰ উপৰিও, মহিলাসকলে মহিলা এছ.এইচ.জি.-ৰ যোগেৰে মাছ শুকোৱা, খোল সংগ্ৰহ, নেট মেণ্ডিং আৰু অন্যান্য মূল্য বৃদ্ধিৰ কাৰ্যকলাপত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে। এতিয়া মাছ ধৰা কাৰ্যকলাপত মহিলাসকলে অংশগ্ৰহণ কৰাৰ উদাহৰণ বৃদ্ধি পাইছে। চৰকাৰে মহিলাসকলে পালন কৰা ভূমিকাত ইয়াৰ অৱদানসমৰ্থন অব্যাহত ৰাখিব আৰু মহিলা সমবায় গঠনকৰি সমৰ্থন আৰু বৃদ্ধি কৰিব; মহিলা-অনুকূল বিত্তীয় সমৰ্থন আঁচনি; ভাল কামৰ স্থিতি য'ত এফ.এইচ. আৰু এফ.এল.চি.-ত সুৰক্ষা, সুৰক্ষা আৰু পৰিচ্ছন্নতা অন্তৰ্ভুক্ত থাকিব; ৰিটেইল মাৰ্কেটিংৰ বাবে পৰিবহন সুবিধা; সৰু-সুৰা মাছ ধৰা, মূল্য-যোগৰ কাৰ্যকলাপ গ্ৰহণ কৰিবলৈ উদগনি; আৰু লগতে মৎসপালন ব্যৱস্থাপনাত তেওঁলোকৰ সক্ৰিয় সম্পৰ্কত সহায় কৰে, যাৰ ভিতৰত আছে সহ-ব্যৱস্থাপনা গাঁথনি, য'ত সেইবোৰ গঠন কৰা হয়।

একেটা শিৰত আৰু অন্তৰ্ভুক্ততাৰ প্ৰতি ইয়া প্ৰতিশ্ৰুতি অনুসৰণ কৰি, নীতি নিৰ্দেশনাবোৰে লেছবেইন, গে, উভকামী, ট্ৰেংজাৰ্ডাৰ, কুইৰ (ereQu) আৰু দুই-স্পিৰিট আৰু অন্যান্য পৰিচয় (+2GBTQL) মৎসপালন আৰু জলকীয়া সম্পৰ্কীয় জীৱনৰ বাবেও সমৰ্থন কৰিব।

বৰ্ধিত সমুদ্ৰ মৎসপালন সম্পদৰ প্ৰতি মনত ৰাখি, সামুদ্ৰিক অঞ্চলৰ সকলো তেনেই বিস্তৃত হোৱা যথেষ্ট সংখ্যক মৎসসম্প্ৰদায়ৰ বাবে অতিৰিক্ত/বৈকল্পিক উৎস ৰখা ৰখা হ'ব। এই ক্ষেত্ৰত মৰিসংস্কৃতি আৰু পৰিকো-পৰ্যটন গুৰুত্বপূৰ্ণ বুলি গণ্য কৰা হয় আৰু দুয়োজনে অতিৰিক্ত/বৈকল্পিক উৎসৰ বাবে ভাল সম্ভাৱনা প্ৰদান কৰে।

শেহতীয়া সময়ত, আন্তৰ্জাতিক সামুদ্ৰিক সীমা ৰেখা (IMBL) অতিক্ৰম কৰা ভাৰতীয় মৎসবোৰৰ ঘটনা বৃদ্ধি পাইছে। এই বৃদ্ধিৰ কাৰণ হৈছে বহুতো কাৰণত, তেওঁলোকৰ এটা হ'ল হেগৰ স্থায়ী মধ্যস্থতা আদালতে দিয়া সিদ্ধান্তৰ আধাৰত আইএমবিএল-ৰ পুনৰ-নিৰ্ধাৰণ কৰা। এনে ঘটনা হ্রাস কৰিবলৈ, চৰকাৰে মৎসপালনক প্ৰয়োজনীয় সজাগতা আৰু প্ৰশিক্ষণ প্ৰদান কৰাৰ বিষয়ে বিবেচনা কৰিব যাতে আইএমবিএল ৰ ক্ৰছিং পৰিহাৰ কৰা হয়।

ইয়াৰ উপৰিও, জাহাজ নিৰ্মাণ গজ ৰখা আৰু মাছ ধৰা জাহাজ নিৰ্মাণ দেশত এক অনিয়মীয়া কাৰ্যকলাপ হৈছে, যাৰ ফলত দুৰ্বল মানদণ্ডৰ জাহাজ নিৰ্মাণ কৰা হয় যি বোৰে স্থিৰতা, মাছৰ বাবে সৰ্বোৎকৃষ্ট স্থান, কৰুৰ বাসস্থান, আৰু ৰাঙ্কনীশাল আৰু শৌচাগাৰৰ বাবে ব্যৱস্থাৰ সৈতে আপোচ কৰে। ফাইবাৰ ৰিফাৰ্চড প্লাষ্টিকৰ ফাৰ্মি (বৰ্ধিত ব্যৱহাৰৰ সৈতে, এনে গজৰ দ্বাৰা দুৰ্বল মানদণ্ডৰ নাও নিৰ্মাণৰ সম্ভাৱনা বৃদ্ধি হৈছে। এই আঁচনিখনে জাহাজ নিৰ্মাণ গজৰ পঞ্জীয়ন, সাগৰীয়তাৰ বাবে মাছ ধৰা জাহাজৰ এক বাৰ্ষিক জৰীপ, আইআৰএছ/একে ধৰণৰ কাৰিকৰী সংগঠনৰ যোগেৰে যোগাযোগ আৰু সুৰক্ষা সঁজুলিৰ নিয়মীয়া নিৰীক্ষণ, মাছ ধৰা জাহাজৰ বাবে মানক ডিজাইন ৰখা, নিৰ্মাণ সামগ্ৰী আৰু কেন্দ্ৰ আৰু ৰাজ্য চৰকাৰে জাহাজ নিৰ্মাণৰ নিৰন্তৰ নিৰীক্ষণ আৰু নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে প্ৰক্ৰিয়া অন্তৰ্ভুক্ত কৰাৰ বাবে সমুদ্ৰ ৰাজ্য/কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ সামুদ্ৰিক মাছ ধৰা অধিনিয়ম অধিনিয়ম) এম.এম.আৰ.এ.ৰ পৰিসৰ বৃদ্ধি কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তা স্বীকাৰ কৰিব।

তাৎক্ষণিক হস্তক্ষেপৰ মুখ্য ক্ষেত্ৰবোৰৰ ভিতৰত আছে:

- মাছ বক্ষা সমাজ/মাছ কৰ্মীসকলৰ উন্নতি আৰু সুৰক্ষাৰ নেট নিশ্চিত কৰাৰ বাবে সমাজ অব্যাহত ৰখা আৰু বৃদ্ধি কৰা।
- মৎসপালন আৰু কৃষিত কাম কৰা প্ৰবাহকাৰী শ্ৰমিকসকলক চিনাক্ত কৰা আৰু তেওঁলোকক এক প্ৰয়োজনীয় সুৰক্ষা বক্ষাৰ নেট প্ৰদান কৰা।
- সংৰক্ষণ আৰু ব্যৱস্থাপনা ব্যৱস্থাত কাৰ্যকৰী অংশগ্ৰহণৰ বাবে মৎসপালনৰ বাবে সহায় বৃদ্ধি কৰা।
- য'ত প্ৰয়োজন হয়, সংগঠনমূলক আৰু দক্ষতা বিকাশ আৰু কাৰিকৰী আৰু বিত্তীয় সহায়ৰ যোগেৰে মৎসপালন সমবায় আৰু FFPO ৰ সুবিধা আৰু শক্তিশালী কৰা।
- আনুষ্ঠানিক ক্রেডিট প্ৰাপ্ত কৰিবলৈ আৰু মাছ ধৰা সম্পত্তিৰ বাবে বীমাৰ পৰিসৰ অন্বেষণ কৰিবলৈ মাছ মৎসআৰু কৃষকৰ সহজ প্ৰৱেশাধিকাৰ প্ৰদান কৰা।
- মহিলা সমবায়/এছএইচজি ,FFPO/লক্ষ্য আঁচনি আৰু কাৰ্যস্থানৰ পৰিৱেশ উন্নত কৰাৰ যোগেৰে মৎসপালনত মহিলাৰ অংশগ্ৰহণক উদগনি দিয়ক।
- মৎসৰক অধিক সংগ্ৰহ কৰা সম্পদৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীলতা হ্ৰাস কৰা , জাহাজৰ ডিজাইন আৰু নেভিগেচন সজাগতা সৃষ্টি উন্নত কৰাত উদগনি দিয়া যাতে সৰল সীমাৰ দুৰ্ঘটনাজনিত ক্ৰছিং পৰিহাৰ কৰা হয়।

৬.৮ মৎসশাসন

6.8.1 অন্তৰ্ভূমি আৰু সমুদ্ৰ সম্পদৰ টেকনৰ্যা আৰু জ্ঞানী ব্যৱহাৰ নিয়ন্ত্ৰণ কৰা

12 nm ৰ অধিক পানীত সম্পদৰ শোষণৰ বিকাশৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি, ইইজেআৰু এবিএনজে-ত ৰাষ্ট্ৰীয় ফ্লীটৰ দ্বাৰা মাছ ধৰা ৰখাৰ বাবে ব্যাপক আইন প্ৰণয়ন কৰাৰ জৰুৰী প্ৰয়োজনীয়তা আছে। ইইজেডৰ ব্যৱস্থাপনাৰ বাবে দায়বদ্ধ নোডাল সংস্থাৰ বাবে স্পষ্টভাৱে এজেণ্ডা নিৰ্ধাৰণ কৰিব আৰু মৎসপালনকাৰীসকলে এক স্পষ্ট নিয়ম অনুসৰণ কৰা আৰু এমচিএছ সংস্থাবোৰক ৰূপায়ণ কৰাটো সহজ হ'ব। ভাৰতত সমুদ্ৰ মৎসপালন পদ্ধতি আৰু সম্পদ ৰক্ষাত নিৰন্তৰ পৰিৱৰ্তনৰ সৈতে গতিশীল। এম.পি.আৰ.এ. 1980-ৰ আৰম্ভণিৰ পৰা অস্তিত্বলৈ আহিছে আৰু কেইটামান ৰাজ্য/ইউটি বাদ দি, 1990-ৰ মাজভাগলৈ এম.পি.আৰ.এ. স্থাপন কৰা হৈছিল। মুখ্য আন্তৰ্জাতিক চুক্তি/ব্যৱস্থা (1982 UNCLES, 1992 UNFSA, 1995 FAOCCRF) গ্ৰহণ কৰাৰ আগতে বেছিভাগ এমএফআৰএ গ্ৰহণ কৰা হৈছিল, এই আঁচনিখনে এমএফআৰএ-ত মৎসপালন ৰখাৰ বাবে মজুত থকা নিয়ম আৰু নিয়মবোৰ উন্নীত কৰাত সমৰ্থন কৰিব আৰু লগতে তেওঁলোকক আন্তৰ্জাতিক সঁজুলি/ব্যৱস্থাৰ সৈতে সংৰেখিত কৰিব যাতে তেওঁলোকে মৎসপালন ব্যৱস্থাপনাৰ সকলো দিশ আৱৰে। এইটো ক'তথকা ৰাজ্য/ইউটি-ৰ বিবেচনাৰ বাবে মডেল বিল প্ৰস্তুত কৰি সম্পন্ন কৰা হ'ব। একেদৰে, অন্তৰ্ভূমি মৎসপালন আৰু কৃষিৰ বাবে এক মডেল বিল প্ৰস্তুত কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তা আছে, যাক ৰাজ্য/ইউটিছে হয় তেওঁলোকৰ মজুত থকা আইনবাতিল কৰাৰ বাবে বা তেওঁলোকক সমকালীন কৰি ৰাখিবলৈ আৰু ট'পিকেল প্ৰয়োজনীয়তা পালন কৰাৰ বাবে সংশোধন কৰাৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে। তাৎক্ষণিক হস্তক্ষেপৰ মুখ্য ক্ষেত্ৰবোৰৰ ভিতৰত আছে: এম.পি.আৰ.এ.-ত মৎসপালন ৰখাৰ বাবে মজুত থকা নিয়ম আৰু নিয়মবোৰ আপডেট কৰা আৰু লগতে আন্তৰ্জাতিক সঁজুলি/ব্যৱস্থাৰ সৈতে সংৰেখিত কৰা। ইইজি-ৰ 12-200 নটিকিল মাইল অঞ্চলত মৎসপালনৰ নিয়ম। অন্তৰ্ভূমি মৎসপালন আৰু কৃষিৰ বাবে 'মডেল বিল' প্ৰস্তুত কৰা, যাক ৰাজ্য/ৰাজ্যই তেওঁলোকৰ মজুত থকা আইনবাতিল বা সংশোধন কৰাৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে।

৬.৮.২ প্ৰতিষ্ঠান

সমাজ প্ৰতিষ্ঠান নিৰ্মাণ : সফল সম্পদ ব্যৱস্থাপনাৰ বাবে এক পূৰ্বচৰ্ত হৈছে সম্পত্তিৰ অধিকাৰৰ উপযুক্ত ধাৰ্যকৰণ ,অৰ্থাৎ সম্পদৰ অধিকাৰী ,যি সংৰক্ষণৰ বাবে দায়বদ্ধ ,যি সম্পদ ব্যৱহাৰৰ পৰা লাভ প্ৰাপ্ত কৰে ,ইত্যাদি। ভাৰতত ,মালিকীস্বত্বৰ বিষয়টো *বাণৱিকভাৱে অস্পষ্ট*। আনহাতে ৰাজ্যৰ প্ৰতিনিধি হিচাপে চৰকাৰে সম্পদটোৰ মালিক ,সমাজখনেও মালিকীস্বত্বৰ পাৰম্পৰিক অধিকাৰ দাবী কৰে। দুয়োটা স্থিতি ক'ৰ বাবে এক উপায় হৈছে সহ-ব্যৱস্থাপনাৰ

যোগেৰে। কেৰালা আৰু তামিলনাডু ৰাজ্য আৰু ইউটি ইউটি অফ পাডুচেৰীয়ে এতিয়া বিভিন্ন প্ৰশাসনিক পৰ্যায়ত)ভিলেজ ,জিলা ,ৰাজ্য (সহ সহ-ব্যৱস্থাপনা গাঁথনি স্থাপন কৰিছে ,যাৰ ভিতৰত আছে তেওঁলোকৰ অধিকাৰৰ চাৰ্টাৰ ,আৰু দায়িত্বৰ চাৰ্টাৰ ,আৰু লগতে আইনী/প্ৰশাসনিক সমৰ্থন প্ৰদান কৰিছে। আঁচনিনিৰ্দেশনাৰ লক্ষ্য হ'ব এনে উদ্যোগবোৰ আন আভ্যন্তৰীণ আৰু চুটি ৰাজ্য/ইউটিলৈ আগবঢ়োৱা।

ইনপুট আৰু আউটপুট যোগান চেনেলবোৰ একত্ৰিত কৰা : যোগান চেনেলৰ জ্ঞান হৈছে যিকোনো ব্যৱসায়িক প্ৰতিষ্ঠানৰ চাবি। এক আদৰ্শ ছেটিংত ,উৎপাদন ইউনিটত মধ্যস্থতাকাৰী সামগ্ৰীৰ মানদণ্ড আৰু পৰিমাণৰ সম্পূৰ্ণ জ্ঞান থাকিব লাগে ,যাক তেওঁলোকে বজাৰত অস্তিম উৎপাদন উৎপাদন কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে। নাও বা খেতিত মৎসপালন ৰখা হয়। অৱশ্যে ,মধ্যস্থতাকাৰী সামগ্ৰীৰ ওপৰত তেওঁলোকৰ কম নিয়ন্ত্ৰণ আছে। উদাহৰণ স্বৰূপে ,নাও নিৰ্মাণ গজত মানক ধাৰ্যকৰণ নাই ,যি নিশ্চিত কৰিব পাৰে যে মৎসপালনকাৰীসকলে তেওঁলোকৰ ধনৰ বাবে মূল্য প্ৰাপ্ত কৰি আছে আৰু এক জলকীয়া ফাৰ্মৰ বীজৰ ওপৰত কম নিয়ন্ত্ৰণ থাকে আৰু তেওঁ আন উৎসৰ পৰা ক্ৰয় কৰা খাদ্যৰ ওপৰত কম নিয়ন্ত্ৰণ থাকে। একে সময়তে, মৎসপালন কাৰী আৰু কৃষকসকলে তেওঁলোকৰ সামগ্ৰীৰ অস্তিম গন্তব্যস্থানৰ ওপৰত প্ৰায়ে ভেকুৱাম হৈ থাকে। ফলপ্ৰসূভাৱে ,মূল্য শৃংখলৰ প্ৰতিজন অংশগ্ৰহণকাৰীয়ে এক মাওপিক উৎপাদন কৌশল অনুসৰণ কৰে বা 'চিলো'ত কাম কৰে যি তেওঁলোকৰ মূল্য সৃষ্টিঅনুকূল নকৰে বা সম্পদবোৰৰ স্থিৰতা নিশ্চিত নকৰে। আঁচনিখনে মানক নিৰ্দিষ্টতা আৰু চুক্তিৰ যোগেৰে কেন্দ্ৰত মাছ ধৰা নাও/খেতিৰ সৈতে মূল্য শৃংখল সৃষ্টি কৰাত উদগনি দিব। সমাজখনে মূল্য শৃংখলৰ নিজা হোৱাটো নিশ্চিত কৰিবলৈ ,মাছমৰ/কৃষক সমবায়/FFPO/সহ-ব্যৱস্থাপনা সংস্থা স্থাপনত উদগনি দিয়া হ'ব।

একক-উইণ্ডো প্ৰণালী বিকশিত কৰা : পৃথক মৎসপালন মন্ত্ৰালয় ,পশুপালন আৰু দুগ্ধজাত মন্ত্ৰালয়ৰ অধীনত মৎসবিভাগ এটা স্থাপনৰ জৰিয়তে নতুন আনুষ্ঠানিক সংস্কাৰে এই খণ্ডটোৰ ওপৰত গুৰুত্ব বৃদ্ধি কৰাৰ সুযোগ সৃষ্টি কৰিছে। অৱশ্যে ,ব্যৱসায় ৰখা নিয়মৰ ক্ষেত্ৰত ,নতুন বিভাগৰ আদেশ বৃদ্ধি কৰা হোৱা নাই সেয়েহে ইয়াৰ সম্ভাৱনা সীমিত কৰা হৈছে। মৎসপালন কাৰ্যকলাপৰ একাধিক মাত্ৰা)মানৱ আৰু প্ৰকৃতিৰ মাজত বাৰ্তালাপ ;ভূমি-স্কেপ ৰ পৰা সাগৰ-স্কেপ ;স্থানীয় ,আঞ্চলিক ,আন্তৰ্জাতিক নিয়ম ;খাদ্য আৰু নিয়োগ সুৰক্ষা ;বাহ্যিক শক্তিৰ প্ৰতি বিপদজনকতা ;বাণিজ্য নিয়মৰ যোগেৰে মাছ পালন ৰক্ষাৰ বাবে আন্তৰ্জাতিক প্ৰচেষ্টা ;ইত্যাদি (প্ৰদান কৰি ,নতুন বিভাগটো শাসন ,সমন্বয় আৰু নীতি নিৰ্ধাৰণৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰি এক ছাতা সংস্থা হিচাপে বিকশিত কৰিব লাগিব)ব্যৱসায়ৰ ক্ষেত্ৰত (আৰু কাৰ্যকৰী মৎসশাসনৰ বাবে ৰাজ্য/কেন্দ্ৰীয় অঞ্চলসমূহৰ মাজত সমন্বয় স্থাপন।

ওপৰোক্তবোৰ প্ৰাপ্ত কৰাৰ বাবে আৰ এণ্ড ডি ,এমচিএছ ,বাণিজ্য ,আন্তৰ্জাতিক সম্পৰ্ক ,বিকাশ আদি অন্তৰ্ভুক্ত কৰা মনোনিবেশ কাৰ্যকলাপ বোৰ কৰাৰ বাবে বিভাগৰ অধীনত এক বিশেষ সংস্থা ৰখাৰ প্ৰয়োজন হ'ব। আন কথাত ইয়াৰ বাবে ওচৰৰ প্ৰয়োজন হ'ব সেয়েহে বিক্ষিপ্ত প্ৰতিষ্ঠানবোৰক নতুন বিভাগৰ অধীনলৈ আনিব। এই ক্ষেত্ৰত আগবাঢ়ি ,এই আঁচনিখনৰ লক্ষ্য হ'ব 'মৎসপালন আৰু সৰহীয়া পৰিক্ৰমা মন্ত্ৰালয় 'সৃষ্টি কৰা যি প্ৰতি টোকা অনুসৰি খণ্ডটোৰ বৰ্ধিত প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰিব আৰু এই প্ৰক্ৰিয়াত চৰকাৰে পৰিকল্পিত ভাৱে নীলা অৰ্থনীতিৰ সামগ্ৰিক লক্ষ্যত খণ্ডটোৰ অৱদান উন্নত কৰিব।

মৎসপালন বিভাগৰ ভিতৰত ,মজুত থকা চাৰিটা মৎসপালন প্ৰতিষ্ঠান)ভাৰতীয় মৎসপালন জৰীপ]এফএছআই ,[চেণ্ট্ৰেল ইনষ্টিটিউট অফ ফিচাৰেজ নটিকাল এণ্ড ইঞ্জিনিয়াৰিং প্ৰশিক্ষণ]চিআইএফনেট ,[চেণ্ট্ৰেল ইনষ্টিটিউট অফ কষ্টনেল ইঞ্জিনিয়াৰিং ফৰ ফিচাৰেৰী]চিআইচিএফ [আৰু নেচনেল ইনষ্টিটিউট অফ হাৰ্চ-হাউষ্ট টেকন'লজী এণ্ড ট্ৰেডিঙৰ]নাইফফাট ([তেওঁলোকৰ নিৰ্দেশনা ,কাম আৰু উপযোগিতা অনুসৰি পুনৰীক্ষণ কৰিব লাগিব। একেদৰে ,এই সকলো প্ৰতিষ্ঠানকেনে পুনৰ সংৰেখিত কৰিব পাৰি বা যদি প্ৰয়োজন হয় মানৱশক্তি আৰু সম্পদৰ কাৰ্যকৰী ব্যৱস্থাপনাৰ বাবে একত্ৰিত কৰিব পাৰি আৰু স্কেলৰ

প্ৰয়োজনীয় অৰ্থনীতি আনিবলৈ ৰাষ্ট্ৰীয় মৎসবিকাশ বোৰ্ড)এন.ডি.ডি.বি (পুনৰীক্ষণ কৰিব লাগিব। 'মছিং আৰু সাৰমৰপৰিপৰিণ ৰখা ৰখা 'এক নিৰ্দেশনা স্থাপন কৰিলে ,পাঁচটা সংগঠনৰ সৈতে একত্ৰিত কৰিলে আগন্তুক দশক ত আৰু তাৰ বাহিৰত খণ্ডটোৰ বিকাশৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় আনুষ্ঠানিক সমৰ্থন আৰু বিচৰা জোৰ প্ৰদান কৰিব।

মৎসপালন খণ্ডত বিভিন্ন প্ৰতিষ্ঠানৰ সৈতে ওলাইছে যিবোৰ তৎপৰ ৰাজ্য/কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে (ডিঅ'এফ), কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ (এমএফএইচ এণ্ড ডি, কৃষি আৰু কৃষক কল্যাণ মন্ত্ৰালয়, গৃহ মন্ত্ৰালয়, বাণিজ্য আৰু উদ্যোগ মন্ত্ৰালয়, পৰিৱেশ, বন আৰু জলবায়ু পৰিৱৰ্তন মন্ত্ৰালয়, জলসম্পদ, নদী উন্নয়ন আৰু গংগা পুনৰুৎপাদন মন্ত্ৰালয়, শক্তি মন্ত্ৰালয়, প্ৰতিৰক্ষা মন্ত্ৰালয়, পৃথিৱী বিজ্ঞান মন্ত্ৰালয় ইত্যাদি) আৰু বৈজ্ঞানিক সংস্থাৰ অধীনত পৰে। এই একাধিকতাত শাসন গাঁথনিৰ বাবে এম.এফ.এ.এইচ.এ.এছ.এ.ডি. আৰু উপকূলীয় ৰাজ্য/কেন্দ্ৰীয় শাসিত অঞ্চলৰ মাজত একহাতে শক্তিশালী সমন্বয়ৰ প্ৰয়োজন আৰু আনটো প্ৰান্তত কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ বিভিন্ন মন্ত্ৰালয়/বিভাগৰ মাজত শক্তিশালী সমন্বয়ৰ প্ৰয়োজন। ইয়াৰ উপৰিও, মৎসপালন আৰু কৃষিব্যৱস্থা পৰ্য্যৱেক্ষণ ৰখাটো নিশ্চিত কৰিবলৈ ৰাজ্য/ৰাজ্য/ইউটিৰ ভিতৰত একে ধৰণৰ সহযোগিতা অত্যাৱশ্যকীয় হ'ব। এই ক্ষেত্ৰত, আঁচনিখনে আন্তঃ-মন্ত্ৰালয়/বিভাগ সমিতি আৰু অন্যান্য সমন্বয়ৰসংস্থাৰ যোগেৰে সকলো সংশ্লিষ্ট সংস্থাৰ মাজত উন্নত সমন্বয়ৰ অনুমতি দিয়াৰ বাবে এক প্ৰণালী স্থাপন কৰা।

কৃষিখণ্ডক কৃষিৰ সৈতে সমতা হিচাপে বিবেচনা কৰাৰ বাবে জলজখণ্ডৰ দীৰ্ঘদিনীয়া দাবী আছে যাতে ই হ্ৰাস কৰা শুষ্ক আৰু কৰ, পানী আৱণ্টন, বিদ্যুৎ আৰু কৃষি খণ্ডৰ বাবে উপলব্ধ অন্যান্য সমৰ্থন সুবিধাৰ সুবিধা উপভোগ কৰিব পাৰে। কৃষিৰ দৰে কৃষি ও হৈছে খাদ্য কৃষিত নিযুক্তি কৰা এক প্ৰাথমিক কাৰ্যকলাপ আৰু সেয়েহে এক স্তৰৰ ক্ষেত্ৰই ইয়াৰ সম্প্ৰসাৰণক উদগনি দিব আৰু ইয়াৰ খাদ্য আৰু পুষ্টিৰ প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰাত দেশখনক সমৰ্থন কৰিব। ইয়াৰ উপৰিও, ক্ৰেডিট প্ৰৱেশাধিকাৰ, বীমা আৰু খেতিৰ পৰা ফৰ্কলৈ মূল্য শৃংখল শক্তিশালী কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰিবলৈ আঁচনি সমৰ্থন প্ৰদান কৰা হ'ব।

* কৃষি ক্ষেত্ৰতৰ সৈতে ফেৰ মাৰ্বিব পৰাকৈ সমানস্তৰ তৈয়াৰ কৰাৰ উপৰিও এই কাৰ্য নীতি কৃষি

তথা অন্যান্য ক্ষেত্ৰ সমূহৰ কাৰ্যৱলীৰ লগত সহজতে সমন্বয় সাধন কৰাৰ জৰিয়তে মৎস্যজীৱি

তথা মীন পালক সকলৰ উপকাৰ সাধন আৰু তেওঁলোকৰ উপাৰ্জন দুগুণ কৰাৰ লক্ষ্য স্থিৰ কৰিব।

ক্ষমতা নিৰ্মাণ : মৎসপালন আৰু কৃষি খণ্ডত প্ৰতিষ্ঠান নিৰ্মাণৰ বাবেও প্ৰয়োজন হয় যে এই খণ্ডটো পৰিচালনা কৰা লোকসকলে তেওঁলোকৰ মৌলিক শিক্ষা, আৰু প্ৰশিক্ষণ আৰু তেওঁলোকৰ জ্ঞানৰ আধাৰ আৰু কাৰিকৰী পুনৰ-দিশৰ ম্যাডী সেৱা বৃদ্ধিৰ ক্ষেত্ৰত সক্ষম। আনহাতে খণ্ডটো সকলো ক্ষেত্ৰতে বৃদ্ধি হৈছে, উৎপাদনৰ পৰা মূল্য উৎপাদনলৈকে, এই খণ্ডটো পৰিস্থিত কৰা মহিলা আৰু পুৰুষৰ ক্ষমতা যথেষ্ট নিম্ন স্তৰত থাকে। এই বিশ্লেষণ বিভিন্ন পৰ্য্যায়ৰে সেৱা সংগঠন, কেডৰ-বিল্ডিং, ইনচাৰ্চন-স্তৰ আৰু সেৱাপ্ৰশিক্ষণৰ সুযোগ, কেৰিয়াৰৰ সুযোগ, উন্নত প্ৰশিক্ষণ আদি আৰু কৃষি, আৰু পশু চিকিৎসা আৰু পশু পালনৰ দৰে অন্যান্য প্ৰাথমিক উৎপাদন খণ্ডৰ দৰে তলত আছে। শেহতীয়া সময়ত খণ্ডটো প্ৰাপ্ত কৰা গুৰুত্বৰ সৈতে মিলাবলৈ, দেশৰ খাদ্য আৰু পুষ্টিৰ প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰিবলৈ ইয়াৰ দায়িত্ব আৰু উৎপাদনলক্ষ্যৰ প্ৰসাৰ, খণ্ডটো পৰিচালনা কৰা মানৱ সম্পদৰ ক্ষমতা নিৰ্মাণৰ প্ৰয়োজনীয়তা প্ৰাথমিকতা দিয়া আৰু বৃদ্ধি কৰাটো অত্যাৱশ্যকীয়।

তাৎক্ষনিক হস্তক্ষেপৰ মুখ্য ক্ষেত্ৰবোৰৰ ভিতৰত আছে:

- ৰাজ্য/ৰাজ্যত মৎসপালন সহ-ব্যৱস্থাপনা গাঁথনি গঠন কৰাত উদগনি দিয়া আৰু সুবিধাপ্ৰদান কৰা।
- যোগান শৃংখলৰ ওপৰত সমাজৰ মালিকীত্ব উৎসাহিত কৰা।

- আনুষঙ্গিক কাৰ্যকলাপ অন্তৰ্ভুক্ত কৰি একত্ৰিত এণ্ড টু এণ্ড চাপ্লাই চেইনউৎসাহিত কৰা।
- কাৰ্যকলাপৰ সংমিশ্ৰণ ৰখাৰ বাবে আৰু একএকক উইণ্ডো প্ৰণালীৰ যোগেৰে ব্যৱসায়ৰ সহজতাৰ বাবে আৰ এণ্ড ডি ,এমচিএছ ,বাণিজ্য , আন্তৰ্জাতিক সম্পৰ্ক ,বিকাশ আদি মনোনীবেশ কৰাৰ বাবে বিভাগৰ অধীনত বিশেষ শাখাৰ এক ছেট গঢ়ি লোৱাৰ উপায় অন্বেষণ কৰা।
- মৎসপালন আৰু সৰহীয়া পৰিক্ৰমা মন্ত্ৰালয় আৰু মৎসপালন আৰু সৰহীয়া পৰিক্ৰমা মন্ত্ৰালয় স্থাপনৰ ফালে আগবাঢ়ি আছে
- দেশৰ মৎসপালন খণ্ডক আদৰ্শ কৰা কৰ্মচাৰীসকলৰ ক্ষমতা গঢ়াৰ বাবে এক প্ৰিণ্টবিকশিত কৰা।
- কৃষিৰ সৈতে কৃষিৰ সমৰত কৃষি কঢ়িওৱা।

6.8.3 HRD আৰু উদ্যমীতা

স্বাধীনতাৰ পিছৰে পৰা, যেই মৎসপালন এক উভতি যোৱা কাৰ্যকলাপৰ পৰা এক স্পৰ্শকাতৰ বাণিজ্যিক কাৰ্যকলাপলৈ ৰূপান্তৰিত হৈছিল, মৎসপালন আৰু অন্যান্য অংশীদাৰীসকলৰ (উৰ্ভৱআৰু তলৰ দুয়োটা) উদ্যমীৰ পৰিৱৰ্তন হোৱা নাই। খণ্ডটোৰ কাৰ্যকলাপ আৰু সংগঠনটোআঠালগা প্ৰতিৰোধী পৰিৱৰ্তন হৈ আছে। এই সম্পৰ্কত নীতি গতিত হস্তক্ষেপত অন্তৰ্ভুক্ত থাকিব প্ৰশিক্ষণ, ক্ষমতা নিৰ্মাণৰ বাবে পদক্ষেপ আৰু লগতে কলাকুশলী মাছ ধৰা/কৃষিৰ পৰা তেওঁলোকৰ বৃত্তি পালন কৰাৰ অধিক অৰ্থনৈতিক আৰু দক্ষ উপায়লৈ যোৱাৰ বাবে পাৰম্পৰিক মাছ আৰু মাছ কৃষকসকলৰ প্ৰযুক্তিগত দক্ষতা উন্নত কৰা।

মাছ মৎস আৰু কৃষিৰ বাণিজ্যিকীকৰণৰ লাভালাভৰ পৰা সম্পূৰ্ণৰূপে লাভ কৰিবলৈ ,মাছ আৰু মাছ কৃষকসকলৰ উদ্যমদক্ষতা বিকশিত কৰা হ'ব আৰু তেওঁলোকক মাছ পালনমূল্য শৃংখলআৰু আধুনিক মাছ পালন খণ্ডৰ অন্যান্য প্ৰয়োজনীয়তা বৃদ্ধি কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা হ'ব। দেশ-প্ৰান্তত স্থাপন কৰা মৎসপালন কলেজসমূহে ইয়াত ভূমিকা পালন কৰিব পাৰে। ইয়াৰ উপৰিও ,কিছুমান আৰ এণ্ড ডি প্ৰতিষ্ঠানে বিভিন্ন স্তৰত অংশীদাৰীসকলৰ উদ্যমী তাঁৰ নিৰ্মাণৰ বাবে উৎসৰ্গিত কাৰ্যসূচী ও গ্ৰহণ কৰিব পাৰে।

তাৎক্ষনিক হস্তক্ষেপৰ মুখ্য ক্ষেত্ৰবোৰৰ ভিতৰত আছে:

- তেওঁলোকৰ গ্ৰাহকৰ দিশ উন্নত কৰি প্ৰশিক্ষণ ,ক্ষমতা নিৰ্মাণ ,ব্যৱস্থাপনা আঁচনিৰ বিকাশত মৎসপালন আৰ এণ্ড ডি আৰু শিক্ষা প্ৰতিষ্ঠানবোৰ তৎপৰ কৰা।

6.8.4 তথ্য-ভিত্তি

ধ্বনি ডাটা হৈছে ধ্বনি নীতি প্ৰস্তুত কৰাৰ বাবে এক মুখ্য পূৰ্ব-প্ৰয়োজনীয়। অন্তিম 5-4টা ক্ষেত্ৰত মৎসখণ্ডৰ ম্যানিফেষ্ট হোৱাৰ সৈতে ,ডাটা সংগ্ৰহৰ বাবে প্ৰণালী আৰু তেওঁলোকৰ সংগ্ৰহ পিছ পৰি আছে। আনহাতে আন্তৰ্জাতিকভাৱে গ্ৰহণ কৰা পদ্ধতি আৰু প্ৰটোকল অনুসৰণ কৰি সমুদ্ৰ মাছঅৱতৰণৰ তথ্য নিয়মীয়াকৈ সংগ্ৰহ কৰা হয় ,আন খণ্ডত এয়া হোৱা নাই। সমুদ্ৰ মৎসপালন খণ্ডৰ বাবে কৰা পাঁচ বছৰীয়া জনগণনাৰ বাহিৰে ,কৃষিকে ধৰি অন্তৰ্ভূমিম মৎসপালনৰ বাবেও একে ধৰণৰ তথ্য উপলব্ধ নহয়। গৱেষণা প্ৰকাশনৰ যোগেৰে উপলব্ধ তথ্যবাদ ,জৈৱিক দিশবোৰৰ প্ৰণালীবদ্ধ আৱৰণ আৰু সমাজ/সম্পৰ্কিত অংশীদাৰীসকলৰ আৰ্থ-সামাজিক গুণাগুণ কম।

ওপৰোক্তটো মনত ৰাখি আৰু এই কথা টো গ্ৰহণ কৰা যে ধ্বনি ডাটাৰ উপলব্ধতা বিকাশ ৰখা ৰখাৰ পৰিকাঠামোত এক দুৰ্বল সংযোগ হৈ আছে ,আঁচনি উদ্যোগবোৰে ডাটা সংগ্ৰহৰ বাবে প্ৰণালী সৃষ্টি কৰাৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিব যি খণ্ডটোৰ বিভিন্ন মুখৰ পৰ্যাপ্ত আৱৰণ নিশ্চিত কৰে , হৈছে সময়োপদায়ক আৰু নিৰ্ভৰযোগ্য ,ডাটা সংগ্ৰহ প্ৰণালী স্বচ্ছ আৰু ডাটাৰ প্ৰৱেশাধিকাৰ

মসৃণ আৰু বাধাপূৰ্ণ। পৰিসংখ্যা আৰু পৰিকল্পনা ৰূপায়ণ মন্ত্ৰালয়ক)এম.ও.এছ.পি.আই (নিয়মীয়া কৈ মাছ আৰু মাছ কৃষকৰ বাবে 'পৰিস্থিতি মূল্যায়ন জৰীপ 'কৰিবলৈ অনুৰোধ কৰা হ'ব। মৎসপালন তথ্য অধিগ্ৰহণ প্ৰক্ৰিয়া ৰক্ষা কৰিবলৈ আৰু তথ্য সংগ্ৰহ ,সংগ্ৰহ আৰু সম্প্ৰসাৰণত অৱদান আগবঢ়াবলৈ সংস্থাবোৰক প্ৰয়োজনীয় ইনচেণ্টিভ প্ৰদান কৰাৰ বাবে এক ৰাষ্ট্ৰীয় পৰ্যায়ৰ মঞ্চ সৃষ্টি কৰা হ'ব।

* মীন ক্ষেত্ৰৰ তথ্য আহৰণ, প্ৰক্ৰিয়াৰ নিৰীক্ষণ কৰা আৰু তথ্য আহৰণ, সেইবোৰক বিজাই ছোৱা সাম্প্ৰসাৰণ সংস্থা সমূহক প্ৰয়োজনীয় সা-সুবিধা প্ৰদান কৰিবলৈ মীন ক্ষেত্ৰ, পশুপালন তথা দুগ্ধ উন্নয়ন মন্ত্ৰালয়ৰ অধীনস্থ মীন ক্ষেত্ৰ বিভাগত এটা ৰাষ্ট্ৰীয় পৰ্যায়ৰ মঞ্চ প্ৰতিষ্ঠা কৰা হ'ব।

তাৎক্ষণিক হস্তক্ষেপৰ মুখ্য ক্ষেত্ৰবোৰৰ ভিতৰত আছে:

- প্ৰক্ৰিয়াটো পৰ্যবেক্ষণ কৰিবলৈ আৰু তথ্য সংগ্ৰহ ,সংগ্ৰহ আৰু সম্প্ৰসাৰণত অৱদান আগবঢ়াবলৈ প্ৰয়োজনীয় ইনচেণ্টিভ প্ৰদান কৰিবলৈ এক ৰাষ্ট্ৰীয় স্তৰৰ মঞ্চ বিকাশ কৰা।

6.8.5 জ্ঞানপ্ৰদান কৰা আৰু কাৰিকৰী সমৰ্থন সম্প্ৰসাৰিত কৰা

ভাৰতৰ বিশ্বৰ মৎসপালন আৰ এণ্ড ডি প্ৰতিষ্ঠানৰ এক অতি প্ৰসাৰিত নেটৱৰ্ক আছে। আইচিএৰা ছত্ৰৰ তলত থকা আঠটা মৎসপালন প্ৰতিষ্ঠান ;এম.এফ.এ.এইচ.এণ্ড ডি-ৰ অধীনত ছয়টা আৰ এণ্ড ডি প্ৰতিষ্ঠান ,যাৰ ভিতৰত আছে এক আধা-ন্যায়িক সংস্থা ,কষ্টল ৱাকুৱেক অথৰিটি ;সামুদ্ৰিক সামগ্ৰী ৰপ্তানি বিকাশ কৰ্তৃপক্ষৰ অধীনত তিনিটা প্ৰতিষ্ঠান ; পৃথিৱী বিজ্ঞান মন্ত্ৰালয়ৰ অধীনত চাৰিটা প্ৰতিষ্ঠান ;আৰু সমুদ্ৰ মৎসপালনৰ সৈতে সম্পৰ্কিত বিভিন্ন ৰাজ্য/কেন্দ্ৰত অৱস্থিত মৎসপালন ৰ 30খন কলেজে দেশত মৎসপালন আৰু কৃষি বিকাশৰ বাবে এক অপৰিবৰ্তিত অভিজ্ঞতাপ্ৰাপ্ত মানৱ সম্পদ প্ৰদান কৰে। অনুশাসন আৰু ভূগোলৰ প্ৰতি তেওঁলোকৰ আৱৰণ প্ৰসাৰিত।

আইচিএৰা মৎসপালন ৰ ক্ষাৰক বোৰ তেওঁলোকৰ প্ৰতিষ্ঠানৰ আৰম্ভণিৰ পৰাই মৎস গৱেষণা আৰু বিকাশমূলক উদ্যোগৰ ক্ষেত্ৰত আগবাঢ়ি আহিছে। আইএমচি আৰু বিদেশী প্ৰজাতিৰ য'ত মাছ খেতি)ৰূপালী কাৰ্প ,গ্ৰাছ কাৰ্প আৰু কমন কাৰ্প (আৰু বীজ উৎপাদন প্ৰযুক্তিৰ বাবে সত্ৰসৰৰ দশকৰ শেষৰ ফালে দেশত প্ৰথম 'নীলা বিপ্লৱ' সৃষ্টি কৰা টো মুখ্যতঃ আইচিএৰ সৰ্ব ভাৰতীয় সমন্বিত গৱেষণা প্ৰকল্পৰ যোগেৰে মাছ কৃষকসকলক উপলব্ধ কৰা সম্প্ৰসাৰণ সেৱা আৰু হাত-ধৰা আৰু সেই সময়ৰ কৃষি আৰু সহযোগিতা মন্ত্ৰালয়ে মাছ কৃষক বিকাশ সংস্থা)এফএফডিএ (স্থাপন কৰা। বায়ু-উশাহ মাছ ,খৰাহীপানী জলকীয়া আৰু জলাধাৰ মাছৰ বিকাশৰ কৃষিত একে ধৰণৰ বিকাশ ঘটিছিল। সমুদ্ৰ খণ্ডত ,আইচিএআৰ প্ৰতিষ্ঠানবোৰে এক সুকীয়া ভূমিকা পালন কৰি আছে ,যাৰ ভিতৰত আছে এক উৎসৰ্গিত নমুনা পদ্ধতিৰ যোগেৰে সমুদ্ৰ মাছপালনৰ তথ্যৰ নিয়মীয়া ব্যৱস্থা ,সংগ্ৰহ কৰিব পৰা বাণিজ্যিক প্ৰজাতিৰ নিম্নতম আইনী আকাৰৰ বাবে বেঞ্চ-চিহ্ন নিৰ্ধাৰণ কৰা ,ষ্টক মূল্যায়ন ,মৰিকালচাৰৰ বাবে বহুতো বাণিজ্যিকভাৱে ব্যৱহাৰযোগ্য মাছ প্ৰজাতিৰ জীৱন চক্ৰ সম্পূৰ্ণ কৰা ,সামুদ্ৰিক মাছ ৰখা খণ্ডৰ পাঁচ বছৰীয়া জনগণনা ,উন্নত শস্যৰ পিছৰ প্ৰযুক্তি। ,নতুন নাওৰ ডিজাইন আৰু মানদণ্ড নিয়ন্ত্ৰণ।

অৱশ্যে ,আজি ,যেতিয়া কৃষি খণ্ডৰ পৰা গুৰুতৰ বৃদ্ধিৰ কল্পনা কৰা হয় আৰু মাছ ৰপ্তানি অনুকূল স্তৰত ৰাখিব লাগে ,মাছ পালন প্ৰতিষ্ঠানবোৰৰ প্ৰত্যাশিত ভূমিকাঅধিক তাৎপৰ্য বহন কৰে। গ্ৰাহকসকলৰ তৎক্ষণাত প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰা প্ৰযুক্তিবোৰ হৈছে দিনটোৰ প্ৰয়োজনীয়তা। মৌলিক বিজ্ঞান আৰু এৰাইটিভ গৱেষণাৰ মাজত ভাৰসাম্য ৰখাৰ প্ৰয়োজন। সম্প্ৰসাৰণ সেৱা আৰু হাত-ধৰি ৰখাৰ প্ৰয়োজনীয়তা আগতকৈ বহু বেছি অনুভৱ

কৰা হয়। আন কথাত ,গৱেষণাবিকাশৰ আগলৈ আগবাঢ়ি বঢ়াউচিত যাতে ফলাফলবোৰ অতীতত হোৱা দৰে বিকাশপ্ৰক্ৰিয়াত শোষণ কৰা হয়। আৰ এণ্ড ডি প্ৰতিষ্ঠানবোৰেও ব্যক্তিগত খণ্ডৰ সৈতে এক শক্তিশালী সম্পৰ্ক গঢ়িব লাগিব আৰু সম্পদবোৰ অপ্ৰিটমিষ্ট কৰিবলৈ একেদৰে কাম কৰিব লাগিব আৰু লগতে লেবৰ পৰা ভূমিলৈ প্ৰযুক্তি স্থানান্তৰৰ ম্যাদ হ্ৰাস কৰিব লাগিব। নীতি উদ্যোগবোৰৰ লক্ষ্য হৈছে গৱেষণা আৰু বিকাশৰ মাজত আন্তঃপৃষ্ঠ আৰু সংযোগ অধিক শক্তিশালী কৰা। নীতি ব্যৱস্থাই দায়িত্বযোগ্য আৰ এণ্ড ডি আৰু তেওঁলোকৰ মৎসপালন বিকাশ আৰু শাসনত সমীকৰণ নিশ্চিত কৰিব।

অন্তিম মাইললৈকে জ্ঞান ৰখাটো আঁচনিৰ এক মুখ্য উদ্দেশ্য হ'ব। সাক্ষৰতাৰ হাৰ বৃদ্ধি আৰু ইণ্টাৰনেট আৰু স্মাৰ্টফোনৰ সদা বৰ্ধিত ব্যৱহাৰৰ সৈতে ,জ্ঞানৰ সম্প্ৰসাৰণ মুখ্যতঃ ভাৰ্চুৱেল প্লেটফৰ্মৰ যোগেৰে কৰা হ'ব ,যি সেইবোৰ কেৱল দ্রুত আৰু ব্যয়-কাৰ্যকৰী নহয় কিন্তু লগতে নিশ্চিত কৰিব যে কোনো লোক পিছ পৰি থকা নাই। আঁচনিৰ হস্তক্ষেপত মাছ মৎস আৰু মাছ ৰ কৃষকসকলক বাস্তৱ সময়ৰ ভিত্তিত উপলব্ধ কৰিব পৰা তথ্য সংগ্ৰহ ,সংগ্ৰহ আৰু প্ৰক্ৰিয়াকৰণৰ বাবে আইটি-আধাৰিত জ্ঞান 'হাব আৰু স্পোক স্থাপন কৰাৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়া হ'ব। লগতে নিশ্চিত কৰা হ'ব যে শেষ ব্যৱহাৰকাৰীসকলক প্ৰদান কৰা এনে তথ্য স্থানীয় ভাষাত আছে যাতে সমীকৰণ সহজ হয়। সমুদ্ৰ খণ্ডত ,মৎসবিভাগে প্ৰৱৰ্ত্তন কৰা 'সাগৰ মিত্ৰ'ৰ ব্যৱস্থা অংশগ্ৰহণকাৰীসকলৰ বাবে এক উপযোগী যোগাযোগ বিন্দু হ'ব।

তাৎক্ষনিক হস্তক্ষেপৰ মুখ্য ক্ষেত্ৰবোৰৰ ভিতৰত আছে:

- উন্নত ডাটা ব্যৱস্থাপনা নীতি ,অন্তিম মাইল সম্প্ৰসাৰণ সেৱা আৰু আন্তঃ-পৰ্যটন সহযোগিতাৰ যোগেৰে জ্ঞান ব্যৱস্থাপনা বৃদ্ধি কৰা।
- বহনক্ষম মৎসপালন আৰু কৃষিৰ বাবে প্ৰযুক্তি/ব্যৱস্থাপনা প্ৰণালীৰ কাৰ্যকৰী আৰু দ্রুত বিকাশ আৰু প্ৰসাৰৰ বাবে মৎসখণ্ডত আৰ এণ্ড ডি সংযোগ শক্তিশালী কৰা।

৬.৯ আঞ্চলিক/আন্তৰ্জাতিক প্ৰতিশ্ৰুতি

6.9.1 আঞ্চলিক সহযোগিতাক উৎসাহিত কৰা

ভাৰতীয় উপ-মহাদেশ পশ্চিমত আৰু পূৱত বঙ্গউপসাগৰৰ দ্বাৰা পৰিবেষ্টিত। একেলগে, দুখন সাগৰ ওপৰৰ মহাসাগৰৰ অংশ। পশ্চিম উপকূলত, ভাৰতে পাকিস্তান আৰু মালদ্বীপৰ সৈতে ইয়াৰ সাৰমসীমা ভাগ বতৰা কৰে, আনহাতে পূৱ উপকূলত, সীমাবোৰ শ্ৰীলংকা, বাংলাদেশ, মাৰ্মাৰ, থাইলেণ্ড আৰু ইণ্ডোনেছিয়াৰ সৈতে ভাগ-বতৰা কৰা হয়। কিছুমান ক্ষেত্ৰত, ই কেৱল ভাগ বটোৱাৰা কৰা সাৰসীয়া সীমাই নহয়, যেনে ভাৰত আৰু শ্ৰীলংকাৰ মাজত মাননাৰ উপগ'ল আৰু পালক বেআদিৰ দৰে সমভাগী পৰিসৰ; বাংলাদেশ আৰু ভাৰতৰ মাজৰ সুন্দৰবংশী; আৰু আন্দামান সাগৰৰ মাইক (মেৰগুই) দ্ৰাৱভূমি। আবেৰ সাগৰ আৰু বঙ্গোপসাগৰ দুয়োটা ই প্ৰৱাহকাৰী আৰু লগতে স্ৰাডমাছষ্ট, যেনে টুনা আৰু টুনা সৰসপ্ৰজাতি, হাৰ্ক আৰু স্পিনিছ মেকেৰেল। পৰিস্থিতিৰ প্ৰয়োজন হোৱা বাবে, চৰকাৰে সম্পদবোৰৰ ব্যৱস্থাপনা আৰু বহনক্ষম ব্যৱহাৰত শক্তিশালী আঞ্চলিক সহযোগিতা আগবঢ়াব, য'ত প্ৰয়োজন হয়, প্ৰজাতি/ষ্টক সংৰক্ষণ সহ। মৎসৰ সুৰক্ষা আৰু সুৰক্ষাত সহযোগিতাও প্ৰয়োজন। উচ্চ ভাৰত মহাসাগৰ, বিশেষকৈ বঙ্গউপসাগৰ আৰু শেহতীয়া বছৰবোৰত আবেৰমহা সাগৰেও উচ্চ সংখ্যক প্ৰতিকূল বতৰৰ ঘটনা দেখা দিছে আৰু প্ৰতি বছৰে বহুতো মাছমৰীয়াই জীৱন হেৰুৱায় বা অত্যধিক কষ্টৰ সন্মুখীন হয়। ইয়াৰ উপৰিও, পাৰিপাৰ্শ্বিক ব্যৱস্থাৰ যোগেৰে আৰু লগতে আঞ্চলিক মৎসপালন আৰু পৰিৱেশ সংস্থাত অংশগ্ৰহণ কৰি সমুদ্ৰ মৎসপালনৰ ক্ষেত্ৰত সহযোগিতা বৃদ্ধি কৰা হ'ব। এনে সহযোগিতাই ভাগ বটোৱাৰা কৰা সম্পদ আৰু ভাগ বটোৱাৰা কৰা পৰিস্থিতিব্যৱস্থাপনাকৰাত সহায় কৰিব; সীমা-পৰিসৰৰ সম্পদৰ অনুকূলিত সংগ্ৰহৰ লক্ষ্যৰে নীতি আৰু কাৰ্যসূচীৰ সুসংগততা; মানৱ অধিকাৰৰ সুৰক্ষা, বিশেষকৈ আন দেশৰ পানীত বিপথগামী হোৱা মৎসপালনৰ বাবে। ভাৰতীয় মৎসপালনক তেওঁলোকৰ দক্ষতা, অকৰ্তৃত্বপূৰ্ণ প্ৰকৃতি আৰু প্ৰত্যাহ্বানজনক পৰিস্থিতিত কাম কৰাৰ সামৰ্থ্যৰ বাবে অঞ্চলটোৰ আন দেশত বহুলভাৱে স্বীকৃতি দিয়া হয়। ইয়াৰ ফলত, ভাৰতৰ পৰা অধিক মাছ মৎসৰ সকলে এতিয়া আন দেশৰ মাছ ধৰা জাহাজত নিয়োগ বিচাৰিছে। বহু সময়ত, ভাৰতীয় মাছ মৎসপালনকাৰীসকলক প্ৰতিৱেশী দেশবোৰত ধৰা পেলোৱা হৈছে,

যেনেদৰে তেওঁলোকে অজানিতে আন দেশৰ ইইজলৈ বিপথগামী হয়, যি টো সাধাৰণ চেনেলৰ যোগেৰে তেওঁলোকৰ মুক্তি সুৰক্ষিত কৰাটো চৰকাৰৰ বাবে কঠিন কৰি পেলোৱা টো কঠিন হৈ পৰিছিল। আঁচনিখনে মাছ মৎসপালনৰ বাবে নিৰ্দেশনা স্থাপন কৰিব যাতে আন দেশত মাছ পালন খণ্ডত নিযুক্তিৰ বাবে ইচ্ছুক সকলৰ পৰ্যাপ্ত দক্ষতা আৰু জ্ঞান আছে আৰু আনুষ্ঠানিক চৰকাৰী অনুমোদনৰ মাজেৰে যাব। আন্তৰ্জাতিক প্ৰতিশ্ৰুতিৰ বিষয়ে, ইয়াৰ দায়বদ্ধতা পূৰণ কৰা আৰু টেকনৱেল বিকাশ লক্ষ্যপূৰণৰ বিশ্বব্যাপী এজেণ্ডাত সমৰ্থন কৰাটো চৰকাৰৰ প্ৰচেষ্টা হ'ব, বিশেষকৈ লক্ষ্য 14- পানীৰ তলৰ জীৱন।

6.9.2 ভাৰতক অঞ্চলটোৰ নেতা হিচাপে অৱস্থান কৰা

মৎসপালনৰ বিশ্বব্যাপী ধাৰা এনে যে ইয়াৰ মৎসপালন ব্যৱস্থাপনাত দেশ এখনৰ বিশ্বাসযোগ্যতা ইয়াৰ বাণিজ্য সম্ভাৱনাৰ এক নিৰ্ধাৰক হৈ উঠিছে। মাছ ধৰা জাতিবোৰে তেওঁলোকৰ মাছ মৎস ব্যৱস্থাপনাৰ বাবে প্ৰশংসা কৰিছে, যেনে অষ্ট্ৰেলিয়া, নৰৱে, নিউজিলেণ্ড আৰু অন্যান্য দেশ, ইয়াক এক দুমুখীয়া প্ৰক্ৰিয়াৰ যোগেৰে প্ৰাপ্ত কৰা হয়। প্ৰথমে, দেশবোৰে ব্যৱস্থাপনা ব্যৱস্থা স্থাপন কৰে, যাক আন্তৰ্জাতিক সম্প্ৰদায়ৰ দ্বাৰা উচ্চ মূল্যাঙ্কন কৰা হৈছিল, আৰু তেওঁলোকৰ কাৰ্যকাৰীতা বিভিন্ন সূচকত প্ৰাপ্ত কৰা হয়। দ্বিতীয়তে, তেওঁলোক জ্ঞানৰ অগ্ৰণী ৰপ্তানিকৰ্তা হৈ পৰিছিল। জ্ঞান ৰপ্তানিকৰ্তা হৈ, তেওঁলোকে তেওঁলোকৰ ভাল ব্যৱস্থাপনাৰ পৰিচয় অধিক সুসংগত কৰি ৰাখিছিল। *ভিছ আ-ভিছ* ভাৰতত উৎকৃষ্ট ক্ষমতাতকৈ এডাল বৈজ্ঞানিক প্ৰতিষ্ঠান আছে কিন্তু ৰাষ্ট্ৰীয় সীমাৰ বাহিৰত কোনো এক্সপোজাৰ বা ধ্বনি স্বীকৃতি নাই। আন্তৰ্জাতিক সংস্পৰ্শৰ অভাৱৰ বাবে, ভাৰতীয় বিজ্ঞানীসকলে বিশ্বব্যাপী বিতৰ্ক আৰু বিশ্বব্যাপী এজেণ্ডাত খুব কম প্ৰদৰ্শন কৰে যি বিশ্বব্যাপী মৎসপালন আৰু জলকীজৰ ভৱিষ্যতক আকাৰ প্ৰদান কৰে। ৰাষ্ট্ৰীয় আৰ এণ্ড ডি ছেট আপত উদগনি দিবলৈ, আঞ্চলিক সংগঠনবোৰত প্ৰথমে তেওঁলোকৰ অংশগ্ৰহণক উদগনি দিয়া আৰু বহু-দেশীয় প্ৰশিক্ষণ, সহযোগিতামূলক গৱেষণা কাৰ্যসূচী আদিৰ যোগেৰে আঞ্চলিক নেতৃত্ব নিশ্চিত কৰাৰ বাবে এক আঁচনিৰ প্ৰয়োজন। আঞ্চলিক নেতৃত্ব স্থাপন হোৱাৰ পিছত অঞ্চলবোৰ অধিক সম্প্ৰসাৰিত কৰিব লাগে। উদাহৰণ স্বৰূপে, দক্ষিণ এছিয়াৰ পৰা আৰম্ভ কৰিবলৈ, তাৰ পিছত এছিয়া আৰু আফ্ৰিকা লৈ ইত্যাদি। আঞ্চলিক সংগঠনক সমৰ্থন কৰা আৰু এনে সংগঠনত নেতৃত্ব লোৱাটো ইয়াৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় হ'ব, কিয়নো ই দেশৰ গৰ্ভধাৰণ প্ৰদৰ্শন কৰিব।

6.10ৰে আগবঢ়োৱা হৈছে

আগৰ অনুচ্ছেদত বৰ্ণনাত দেশত মৎসপালন আৰু কৃষি বিকাশৰ বিভিন্ন দিশ আৱৰি 10টা বিষয় আৰু 28টা বিষয়ৰ অধীনত নীতি হস্তক্ষেপৰ তালিকা দিয়া হৈছে। কিছুমান বিষয় ষ্টেণ্ডঅ'ল নেৰানে প্ৰকাৰৰ, আন বহুতে ক্ৰছকাটিং কৰি আছে আৰু একে লগে মোকাবিলা কৰিব লাগিব। এক অতি বিচিত্ৰ খণ্ড যেনে মৎসপালন আৰু কৃষিৰ দৰে আৰু অংশীদাৰীসকলৰ এক বৃহৎ জনসংখ্যাৰ সৈতে আঁচনিৰ হস্তক্ষেপ ৰূপায়ণ কৰাটো নিঃসন্দেহে এক দীৰ্ঘদিন ধৰি লোৱা প্ৰক্ৰিয়া আৰু ইয়াৰ মুখত এক প্ৰত্যাহ্বানকিন্তু অসহগামী নহয়। প্ৰত্যেক টোকাৰ অধীনত 'ৰূপায়ণ পৰিকল্পনা'ৰ জৰিয়তে কাৰ্য্য বিন্দুৰ বিৱৰণ প্ৰদান কৰা এক প্ৰণালীবদ্ধ প্ৰক্ৰিয়া, আৰু তেওঁলোকৰ ব্যৱহাৰযোগ্যতা প্ৰদৰ্শন কৰিবলৈ কিছুমান পদক্ষেপ লোৱা হ'ব। প্ৰধান মন্ত্ৰী ৰ মতা সম্পাণ্ডা আঁচনিৰ)পিএমএমএছৱাই (অধীনত তালিকাভুক্ত আঁচনি আৰু কাৰ্য্যসূচীবোৰে বেছিভাগ আঁচনিউদ্যোগ গ্ৰহণ কৰাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় আৱেদীয় সমৰ্থন প্ৰদান কৰে। নিয়মীয়া নিৰীক্ষণ আৰু মধ্যকালীন মূল্যাঙ্কন ৰূপায়ণ কৌশলৰ এক অত্যাবশ্যকীয় অংশ হ'ব। অংশীদাৰী, বিশেষকৈ মাছ মৎস আৰু মাছ ৰখা কৃষকসকলৰ আত্মবিশ্বাস আৰু বিশ্বাস গঢ়ি তোলাৰ লগাই সহায়ক হ'ব, যাতে তেওঁলোকে এই প্ৰক্ৰিয়াত সক্ৰিয় অংশীদাৰী হয় আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় মৎসনীতি ৰূপায়ণৰ এই দীৰ্ঘদিনীয়া কামত চৰকাৰৰ সৈতে হাত যোগ দিব পাৰে।

শেষত ,এয়া পৰিধান কৰা হৈছে যে ৰাষ্ট্ৰীয় মৎসনীতিৰ বৰ্তমানৰ সময়-ম্যাদ দহ বছৰ হিচাপে
ৰখা হৈছে ,অৱশ্যে ,ইয়াৰ সফল ৰূপায়ণে ক্ৰমাগত সময়লৈও লাভলাভৰ প্ৰবাহ নিশ্চিত
কৰিব।

আক্ষৰিক

এবিএনজে	ৰাষ্ট্ৰীয় ন্যায়াধিকৰণৰ বাহিৰৰ অঞ্চলসমূহ
BMPS	সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ ব্যৱস্থাপনা প্ৰণালী
চিআইইফ	মধ্য মৎসপালন ৰ বাবে কষ্টল ইঞ্জিনিয়াৰিং প্ৰতিষ্ঠান
চি.ই.ফ.নেট	কেন্দ্ৰীয় মৎসপালন প্ৰতিষ্ঠান নটিকিল আৰু অভিযান্ত্ৰিক প্ৰশিক্ষণ
DBTS	erfsnat rifeneB tceriDআঁচনি
DoF	মৎসপালন বিভাগ
EAFM	মৎসপালন ব্যৱস্থাপনাৰ বাবে ইক'চিটিপদ্ধতি
EBAS	পাৰিপাৰিশ্ৰিক আৰু জৈৱিকভাৱে গুৰুত্বপূৰ্ণ ক্ষেত্ৰসমূহ
EEZ	একচেটিয়া অৰ্থনৈতিক অঞ্চল
ETP	বিপন্ন, বিপদাপন্ন আৰু সুৰক্ষিত
EUS	এপিজুটিক আলচাৰেডিভ চিঞ্জম
FAO	ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ খাদ্য আৰু খেতি য়সংস্থা
FFPOs	মাছ কৃষক উৎপাদক সংগঠন
FHS	মাছ ধৰা ৰস
FLC	মাছ অৱতৰণ কেন্দ্ৰসমূহ
RP	আঁহ সমৃদ্ধ প্লাষ্টিক
FSI	ভাৰতৰ মৎসজ জৰীপ
FVC	খাদ্য মূল্য শৃংখল
গেপ	ভাল একাকিক পদ্ধতি
GHGS	গ্ৰীণ হাউচ গেছ
GVA	মুঠ মান যোগ কৰা হৈছে
HACP	বিপদ বিশ্লেষণ মাৰাত্মক নিয়ন্ত্ৰণ বিন্দু
ICAR	ভাৰতীয় কৃষি গৱেষণা পৰিষদ
ICG	ভাৰতীয় উপকূল ৰক্ষক
ইলো	আন্তৰ্জাতিক শ্ৰম সংগঠন
IMBL	আন্তৰ্জাতিক সমূহ সীমা ৰেখা
আই এম চি	ইণ্ডিয়ান মেজৰ কাৰপচ
IMO	আন্তৰ্জাতিক সাৰমৰসংস্থা
IT	তথ্য প্ৰযুক্তি
IUU	অবৈধ, অপ্ৰতিবেদন কৰা আৰু নিয়ন্ত্ৰিত মাছ ধৰা
MCS	নিৰীক্ষণ, নিয়ন্ত্ৰণ আৰু নিৰীক্ষণ
D&MFAH	মৎসপালন, পশুপালন আৰু দুগ্ধজাত মন্ত্ৰালয়
MFiRAS	সমুদ্ৰ মাছ ধৰা অধিনিয়ম আইন
BS	নৱম আইনী আকাৰ
MMT	মিলিয়ন মেট্ৰিক টন
MPAs	সামুদ্ৰিক সুৰক্ষিত অঞ্চলসমূহ
PSM	gninplaitapS enariM
NPP	জাতীয় মৎসনীতি
নিফPHATT	নেচনেল ইনষ্টিটিউট অফ ক্ৰেষ্ট-পষ্ট টেকন'লজী এণ্ড ট্ৰেইনশ্বন
NM	নটিকিল মাইল
MCS-NPOA	পৰ্যটন, নিয়ন্ত্ৰণ আৰু নিৰীক্ষণৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্য্য পৰিকল্পনা
PFZ	সম্ভাৰ্য মাছ ধৰা অঞ্চল
PMMSY	প্ৰধান মন্ত্ৰী ৰ মতাদৰ্শ সম্পাদ আঁচনি
PPP	ৰাজহুৱা ব্যক্তিগত অংশীদাৰী
PY	সম্ভাৰ্য উৎপাদন
SHGS	স্ব-সহায়গোটসমূহ
SSF	সৰু-স্কেল ৰ মৎসপালন
ST	স্থান প্ৰযুক্তি
TERFs	মৎসপালনৰ বাবে টেৰিটৰিয়ল ইউজ অধিকাৰ

ইউটি	কেন্দ্রীয় শাসিত অঞ্চলসমূহ
VME	দুর্বর্চভ সামুদ্রিক পরিপ্রণয়
WSSD	হোরাইট স্পট চিপ্রম বোগ

বেচলাইন দৃশ্যপট¹

General Segin.Aটিং

প্রাচল	মান
দেশৰ ক্ষেত্রফল)মিলিয়ন বর্গ কিমি(3.29
জনসংখ্যা)মিলিয়ন(1210.19
চহৰীয়া পৰিয়ালৰ মুঠ সংখ্যা) *মিলিয়ন(80.33
গ্রাম্য পৰিয়ালৰ মুঠ সংখ্যা) *মিলিয়ন(168.08
ঘৰুৱা গড় আকাৰ) *চহৰীয়া) (ব্যক্তি(4.9
ঘৰুৱা গড় আকাৰ) *গ্রাম্য) (ব্যক্তি(4.6

*ৰাষ্ট্ৰীয় জনসংখ্যা জনগণনা 2011

ভাৰতীয় অর্থনীতিত মৎসখণ্ড

ঘাঁহ মূল্য যোগ)জিডিএ (আৰু বৃদ্ধিৰ হাৰ) (%)নিৰন্তৰ মূল্য(12-2011 :				
বছৰসমূহ	মৎসখণ্ডৰ জিডিএ)কোটি টকা(ৰাষ্ট্ৰীয় জিডিএ)কোটি টকা(Y-O-Yবিকাশৰ হাৰ)মৎসখণ্ড(Y-O-Yবৃদ্ধিৰ হাৰ)ৰাষ্ট্ৰীয়(
10-2009	61,269	71,31,836	3.53	6.86
11-2010	64,663	77,04,514	5.54	8.03
12-2011	68,027	81,06,946	5.20	5.22
13-2012	71,362	85,46,275	4.90	5.42
14-2013	76,487	90,63,649	7.18	6.05
15-2014	82,232	97,12,133	7.51	7.15
16-2015	90,205	1,04,91,870	9.70	8.03
17-2016	99,627	1,13,28,285	10.45	7.97
18-2017	1,14,248	1,20,74,413	14.68	6.59
19-2018	1,28,011	1,28,03,128	12.05	6.04

উৎস: ৰাষ্ট্ৰীয় পৰিসংখ্যিক কাৰ্য্যালয়, পৰিসংখ্যা আৰু কাৰ্যসূচী ৰূপায়ণ মন্ত্ৰালয়, ভাৰত চৰকাৰ

বৃদ্ধিৰ হাৰ (%)গ্রাছ মূল্য যোগ)জিডিএ (নিৰন্তৰ মূল্য(12-2011 :				
বছৰসমূহ	মৎসক্রিয় খণ্ড (%)		জাতীয় (%)	
	Y-O-Yবৃদ্ধিৰ হাৰ	গড় বৃদ্ধিৰ হাৰ	Y-O-Yবৃদ্ধিৰ হাৰ	গড় বৃদ্ধিৰ হাৰ
10-2009	3.53	5.27	6.86	6.32
11-2010	5.54		8.03	
12-2011	5.20		5.22	
13-2012	4.90		5.42	
14-2013	7.18		6.05	
15-2014	7.51	10.87	7.15	7.16
16-2015	9.70		8.03	
17-2016	10.45		7.97	
18-2017	14.68		6.59	
19-2018	12.05		6.04	

উৎস :ৰাষ্ট্ৰীয় পৰিসংখ্যিক কাৰ্য্যালয়, পৰিসংখ্যা আৰু কাৰ্যসূচী ৰূপায়ণ মন্ত্ৰালয়, ভাৰত চৰকাৰ

বি ইনলেণ্ড মৎসপালন

¹ সকলো তথ্য ইয়াৰ সৈতে সম্পর্কিত [statistics/in.gov.dof//:http](http://statistics.in.gov.dof/) আৰু অন্যথা উল্লেখ নকৰালৈকে ভাৰত চৰকাৰৰ মৎসপালন বিভাগ, মৎসপালন বিভাগ, পশু পালন আৰু দুগ্ধজাতকৰণ ৰ দ্বাৰা প্রকাশিত হেণ্ডবুক অফ মাৎচাৰী পৰিসংখ্যা 2018।

প্ৰাচল	মান
সম্পদসমূহ	
নদী আৰু খাল)কিমি(2,01,495.65
সৰু ,মধ্যম আৰু ডাঙৰ জলাধাৰ)সংখ্যা(9,058
সৰু ,মধ্যম আৰু ডাঙৰ জলাধাৰ (Ha)	35,24,724.18
টেংক আৰু পুখুৰী (Ha)	24,78,263.21
খাৰপানী (Ha)	11,60,162.50
বিলচ(Ha)	4,24,850.93
অক্সবো লেকচ (Ha)	1,17,800.45
পৰিস্কাৰ পানী (Ha)	2,30,136.38
নদী আৰু খালৰ বাহিৰে (Ha)	3,00,724.52
আৰ আইভাৰ আৰু খাল (Ha)বাদ দি মুঠজলশৰীৰ	82,36,662.17
18-2017চনত মাছ উৎপাদন)মিলিয়ন টন(8.90

চি সামুদ্ৰিক

প্ৰাচল	মান
সম্পদসমূহ	
কণ্টেইণ্টৰেলৰ দৈৰ্ঘ্য)কিমি(8,118
একচেটিয়া অৰ্থনৈতিক অঞ্চল)মিলিয়ন বৰ্গ কিমি(2.02
কণ্টেইণ্টিক শ্বেলফ এলেকা)আনুমানিক()মিলিয়ন বৰ্গ কিমি(0.53
অৱতৰণ কেন্দ্ৰসমূহ	1,547
মাছ ধৰা গাঁওসমূহ	3,477
মাছমৰীয়া লোক জনসংখ্যা	3,774,577
মাছ ধৰা সম্পদসমূহ) সম্ভাৱ্য উৎপাদন(
ডিমেৰ্চল)মেইনলেণ্ড(টন(2,298,281
পেলোজিক)মেইনলেণ্ড(টন(2,631,827
লক্ষীপুৰ)ওচৰিয়ত বাদ দি(টন(14,490
এণ্ড এন দ্বীপপুঞ্জ)ওখ বসৰ পৰা বাদ দি(টন(43,794
ওখ)সম্পূৰ্ণ ইইজৰ বাবে(টন(2,30,832
অন্যান্য)টন(91,369
মুঠ সম্ভাৱ্য উৎপাদন)টন(5,310,593
নিযুক্তি	
সক্ৰিয় মাছমৰীয়া)সংখ্যা(2016) (927,081
মাছ ধৰা বসৰ কাৰ্যকলাপ)সংখ্যা(2016) (521,745
মাছ ধৰা আৰু সহযোগী কাৰ্যকলাপত মুঠ নিৰন্তৰ (2016)	1,448,826
পঞ্জীভুক্ত গভীৰ সাগৰলৈ যোৱা মাছ ধৰা জাহাজ (2019)	53
)সংখ্যা(
পঞ্জীভুক্ত মটৰকৃত অ-যান্ত্ৰিক)সংখ্যা(136,920
পঞ্জীভুক্ত মটৰকৃত যান্ত্ৰিক)সংখ্যা(66,198
পঞ্জীভুক্ত নন-মটৰকৃত)সংখ্যা(65,876
মুঠ পঞ্জীভুক্ত মাছ ধৰা জাহাজ)সংখ্যা(269,047
18-2017চনত মাছ উৎপাদন)মিলিয়ন টন(3.69

ডি.মৎসজনসংখ্যা

No.SI	ৰাজ্য/ৰাজ্যসমূহ	মাছমৰীয়াৰ জনসংখ্যা		
		মুঠ	সামুদ্রিক	ইনলেণ্ড
1	অন্ধ্ৰ প্ৰদেশ	14,47,529	5,17,435	9,30,094
2	অৰুনাচল প্ৰদেশ	24,015	-	24,015
3	অসম	25,24,106	-	25,24,106
4	বিহাৰ	60,27,375	-	60,27,375
5	চণ্ডীগড়	2,20,355	-	2,20,355
6	গুৱা	10,545	12,651	2,106-
7	গুজৰাট	5,58,691	3,54,992	2,03,699
8	হাৰিয়ানা	1,18,455	-	1,18,455
9	হল-	11,806	-	11,806
10	জম্মু আৰু কাশ্মীৰ	17,396	-	17,396
11	ঝাৰখণ্ড	1,40,897	-	1,40,897
12	কৰ্ণাটক	9,74,276	1,57,989	8,16,287
13	কেৰালা	10,44,361	5,63,903	4,80,458
14	মধ্য প্ৰদেশ	22,32,822	-	22,32,822
15	মহাৰাষ্ট্ৰ	15,18,228	3,64,899	11,53,329
16	মাৰানি	47,711	-	47,711
17	মেঘালয়	16,567	-	16,567
18	ভিজাৰম	6,289	-	6,289
19	নাবাৰ্গ	7,958	-	7,958
20	ওড়িশ্যা	15,17,574	5,17,623	9,99,951
21	পাঞ্জাব	7,591	-	7,591
22	ৰাষ্ট্ৰস্থান	57,260	-	57,260
23	ছিক্কিম	581	-	581
24	তামিলনাডু	12,83,751	7,95,708	4,88,043
25	তেঙ্গানা	8,62,221	-	8,62,221
26	ত্ৰাৰি	7,761	-	7,761
27	উত্তৰাখণ্ড	8,352	-	8,352
28	উত্তৰ প্ৰদেশ	39,00,005	-	39,00,005
29	পশ্চিম বংগ	32,36,261	3,68,816	28,67,445
30	N&দ্বীপপুঞ্জ	25,941	26,521	580-
31	চণ্ডীগড়	524	-	524
32	দাদৰা আৰু নগৰ হাভেলী, দমন আৰু দিউ	40,016	15,836	24,180
33	দিল্লী	617	-	617
34	লাডখ	22	-	22
35	লক্ষীপুৰ	6,518	27,934	21,416-
36	পাডুচেৰী	1,07,272	50,270	57,002
মুঠ		2,80,11,649	37,74,577	2,42,37,072
ভাৰতৰ মুঠ জনসংখ্যা		1,37,13,60,350		
মাছমৰীয়া)মুঠ জনসংখ্যাৰ(%)		2.04		
সামুদ্রিক মাছমৰীয়া)মাছৰ জনসংখ্যাৰ(%)		13.48		
আভ্যন্তৰীণ মাছমৰীয়া)মুঠ জনসংখ্যাৰ(%)		86.52		

15-2014ৰ পৰা 19-2018চনলৈ ৰাজ্য/ইউটি-ৰ দ্বাৰা অন্তৰ্ভূমি আৰু সামুদ্রিক মাছ উৎপাদন)লাখ টনত(

No.SI	অৱস্থা's/UT/	15-2014			16-2015			17-2016			18-2017			19-2018		
		ইনলেণ্ড	সামুদ্রিক	মুঠ	ইনলেণ্ড	সামুদ্রিক	মুঠ	ইনলেণ্ড	সামুদ্রিক	মুঠ	ইনলেণ্ড	সামুদ্রিক	মুঠ	ইনলেণ্ড	সামুদ্রিক	মুঠ
1	অন্ধ্ৰ প্ৰদেশ	15.03	4.75	19.79	18.32	5.20	23.52	21.86	5.80	27.66	28.45	6.05	34.50	33.92	8.75	42.67
2	অৰুনাচল প্ৰদেশ	0.04	0.00	0.04	0.04	0.00	0.04	0.04	0.00	0.04	0.04	0.00	0.04	0.05	0.00	0.05
3	অসম	2.83	0.00	2.83	2.94	0.00	2.94	3.07	0.00	3.07	3.27	0.00	3.27	3.31	0.00	3.31
4	বিহাৰ	4.80	0.00	4.80	5.07	0.00	5.07	5.09	0.00	5.09	5.88	0.00	5.88	6.02	0.00	6.02
5	চণ্ডীশগড়	3.14	0.00	3.14	3.42	0.00	3.42	3.77	0.00	3.77	4.57	0.00	4.57	4.89	0.00	4.89
6	গৱা	0.03	1.15	1.18	0.05	1.07	1.12	0.04	1.14	1.18	0.06	1.18	1.24	0.05	1.15	1.20
7	গুজৰাট	1.11	6.98	8.10	1.12	6.97	8.10	1.17	6.99	8.16	1.34	7.01	8.35	1.43	6.99	8.42
8	হাৰিয়ানা	1.11	0.00	1.11	1.21	0.00	1.21	1.44	0.00	1.44	1.90	0.00	1.90	1.80	0.00	1.80
9	হল-	0.11	0.00	0.11	0.12	0.00	0.12	0.13	0.00	0.13	0.13	0.00	0.13	0.13	0.00	0.13
10	জম্মু আৰু কাশ্মীৰ	0.20	0.00	0.20	0.20	0.00	0.20	0.20	0.00	0.20	0.21	0.00	0.21	0.21	0.00	0.21
11	ঝাৰখণ্ড	1.06	0.00	1.06	1.16	0.00	1.16	1.45	0.00	1.45	1.90	0.00	1.90	2.08	0.00	2.08
12	কৰ্ণাটক	2.23	4.00	6.23	1.69	4.12	5.81	1.59	3.99	5.57	1.88	4.14	6.03	1.98	3.89	5.87
13	কেৰালা	2.02	5.24	7.26	2.11	5.17	7.28	1.61	4.31	5.93	1.48	4.14	5.63	1.66	5.49	7.14
14	মধ্য প্ৰদেশ	1.09	0.00	1.09	1.15	0.00	1.15	1.39	0.00	1.39	1.43	0.00	1.43	1.73	0.00	1.73
15	মহাৰাষ্ট্ৰ	1.44	4.64	6.08	1.46	4.34	5.80	2.00	4.63	6.63	1.31	4.75	6.06	1.00	4.67	5.68
16	মাৰানি	0.31	0.00	0.31	0.32	0.00	0.32	0.32	0.00	0.32	0.33	0.00	0.33	0.32	0.00	0.32
17	মেম'লৰে	0.06	0.00	0.06	0.11	0.00	0.11	0.12	0.00	0.12	0.12	0.00	0.12	0.13	0.00	0.13
18	ভিজাৰম	0.06	0.00	0.06	0.07	0.00	0.07	0.08	0.00	0.08	0.08	0.00	0.08	0.07	0.00	0.07
19	নাবাৰ্গ	0.08	0.00	0.08	0.08	0.00	0.08	0.09	0.00	0.09	0.09	0.00	0.09	0.09	0.00	0.09
20	ওড়িশ্যা	3.36	1.33	4.70	3.77	1.45	5.21	4.55	1.53	6.08	5.34	1.51	6.85	5.07	2.52	7.59
21	পাঞ্জাব	1.15	0.00	1.15	1.20	0.00	1.20	1.33	0.00	1.33	1.37	0.00	1.37	1.36	0.00	1.36
22	ৰাষ্ট্ৰস্থান	0.45	0.00	0.45	0.42	0.00	0.42	0.50	0.00	0.50	0.54	0.00	0.54	0.56	0.00	0.56
23	ছিক্কিম	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
24	তামিলনাডু	2.40	4.57	6.98	2.43	4.67	7.09	1.97	4.72	6.69	1.85	4.97	6.82	1.62	5.13	6.75
25	টেলিঙ্গান	2.68	0.00	2.68	2.37	0.00	2.37	1.99	0.00	1.99	2.70	0.00	2.70	2.94	0.00	2.94
26	ত্ৰাৰি	0.65	0.00	0.65	0.69	0.00	0.69	0.72	0.00	0.72	0.77	0.00	0.77	0.76	0.00	0.76
27	উত্তৰাখণ্ড	0.04	0.00	0.04	0.04	0.00	0.04	0.04	0.00	0.04	0.05	0.00	0.05	0.05	0.00	0.05
28	উত্তৰ প্ৰদেশ	4.94	0.00	4.94	5.05	0.00	5.05	6.18	0.00	6.18	6.29	0.00	6.29	6.62	0.00	6.62
29	পশ্চিম বংগ	14.38	1.79	16.17	14.93	1.78	16.71	15.25	1.77	17.02	15.57	1.85	17.42	15.88	1.82	17.70

30	A আৰু N দ্বীপপুঞ্জ	0.00	0.37	0.37	0.00	0.37	0.37	0.00	0.39	0.39	0.00	0.39	0.40	0.00	0.41	0.41
31	চণ্ডিগড়	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
32	ডি&নগৰ হভলি	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
33	দমান আৰু দিউ	0.00	0.32	0.32	0.00	0.23	0.23	0.01	0.23	0.24	0.00	0.24	0.25	0.00	0.24	0.25
34	দিল্লী	0.01	0.00	0.01	0.01	0.00	0.01	0.01	0.00	0.01	0.01	0.00	0.01	0.01	0.00	0.01
35	লক্ষীপুৰ	0.00	0.13	0.13	0.00	0.16	0.16	0.00	0.30	0.30	0.00	0.21	0.21	0.00	0.22	0.22
36	পাডুচেৰী	0.06	0.42	0.47	0.07	0.47	0.54	0.04	0.46	0.50	0.07	0.42	0.50	0.07	0.45	0.52
	ভাৰত	66.91	35.69	102.60	71.62	36.00	107.62	78.06	36.25	114.31	89.02	36.88	125.90	95.82	41.76	137.58
উৎস : মৎসপালন বিভাগ, ৰাজ্য চৰকাৰ / ইউটি প্ৰশাসন																

ই. মৎসপালন উৎপাদন আৰু ব্যৱহাৰ

মাছ আৰু মিছামাছ ই চহৰীয়া) (কেজি) বাৰ্ষিক প্ৰতি ব্যক্তি ব্যৱহাৰ	3.00
মাছ আৰু মিছামাছ ই গ্ৰাম্য) (কেজি) বাৰ্ষিক প্ৰতি ব্যক্তি ব্যৱহাৰ	3.24
চহৰীয়া পৰিয়ালৰ সংখ্যাই মাছ ^E মালয়ন ⁽ সেৱন কৰে	16.87
গ্ৰাম্য পৰিয়ালৰ সংখ্যাই মাছ ^E মালয়ন ⁽ সেৱন কৰে	44.54

= E মাৎসাৰী পৰিসংখ্যা 2018 আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় জনসংখ্যা জনগণনা -2011ৰ হেণ্ডবুকৰ পৰা অনুমান কৰা হৈছে।